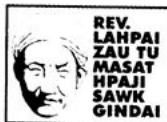

Duwa Zan Hta Sin gaw Kawa Duwa Zan Hta Hpung hteq Kanu Hpung Zi Nin. Putao Ginwang kawq 1920 ning htaq shangai wa sai. Shi gaw kajji ten htaq Putao Ginwang Nawng Hkai mare kawq hpawq da ai ABM jawng kawq hpajji sharin hpang sai. Dai hpang Myitkyina. Manmaw ABM jawng ni htaq matut na tsang jahku awng du hkra hpajji hka ja wuq ai. 1940 ning htaq Mandale Sara Tai Jawng htaq matut na hpajji hka ja wuq ai.

Dai shaning sha sara tai hpajji hteq tsang shi san poi hpeq ningtawn ai ku awng la lu wuq ai. 1942-47 No. lahkawng mungkan majan laman htaq utao hteq Sumprabum htaq English Asuyaq magam hpeq gun hpai wuq i. 1942 ning htaq Nawng Hkai mare kawq Allince Force na hpyen du hteq awng na Japan hpeq gasat na matu hpyen ma mahkawng ai lit hpeq la wuq ai. Dai shaning October shata htaq mahkawng da ai hpyen ma ni hteq umprabum mare hpeq Japan ni aq lataq kawq na gasat dang la wuq ai. Dai hpang Myitkyina Ginwang, Manmaw Ginwang, Sinli Ginwang, lungmik Ginwang kawq nga ai Japan hpyen hpungni hpeq du hkra gasat ala gawt kau lu nuq ai. 1945-47 laman htaq English Asuyaq amu hpeq gun pai let. Putao Ginwang htaq nga ai amyua masha ni hpeq mung masa myit oi jahpawq let mung masa shamu shamawt ai lam woi galaw wuq ai. Dai majaw English Asuyaq hku na lang hteq lang sadiq jawq ai hkrum wuq ai. Myen Mung shanglawt lu ai hpang e Duwa Zan Hta Sin gaw magam ingli kawq na hkring let Putao Ginwang aq mung masa ningbaw magam ingli hpeq gun hpai nuq ai. 1953 ning December shata htaq Myitkyina ingdung maga kawq na Me dang na Mungdaw aq Hkringmang (Wunji) ai wa sai. 1954 ning July 16 kawq na Jinghpawq Mung aq Kongsai ingbaw hteq Jinghpawq Mung aq Ningbaw tai wa sai. July shata 17. 1954 ning htaq Myen Mung Gumsan Magam wa aq shawng e Jinghpawq lung aq ningbaw hteq Myen Mungdan aq Asuyaq hpung malawm hku ga rakawq la let magrau grang ai magam myit jasat hteq anhte myu sha ni i matu magam bungli gunhpai wa lai sai. □

Zahkung Hkawng Gyung ai

D U W A Z A N H T A ' S I N
K A L A J A N G A I

DIMOKRESI NHTANG HKU

Duwa Nangzing Lâq (B.A., B.L)

(Gà Gâlê ai)

Shăchyièn ya ai lam

Ndai “Dimokresi Nhtáng Hku” ngú nná Myèn hku ka ai làika htaq làika hpeq gāra shāning htàq ka nná gārā shāning htaq dīp shāprawq ai lam nhtói māsāt hpa mùng n mādún dá ai hpeq mù lù ai. Bái nná làika man 81, gā baw htaq nhtói hpeq 9-6-96 yaq shāní ngú nná ka tàwn ai htàq mùng dai hpeq shārái dá ai lam n ngá ai. Nđai nhtói htàq shāning hpeq 56 ngú nná ka dá ai gāv htang dīp ai shālói shut māt ai rai na ré. Jāwq ai nhtói gāv 9-6-88 ré.

Ngai māsing lù ai hteq mārén nga yáng, ndai “Dimokresi Nhtáng Hku” ngú ai làika hpeq Duwa Zan Htá Sin gāv 1958 ning July shāta htàq ka ai rái lùq ai. Dai atèn htàq shi gāv Jìnghpàwq Múng Dāv Nìngbaw aya kawq nná pru mat nhtáwm yù mǎyá Paliman amāt lāngái mi hku ngā ngā ai atèn ré. Dai shālói ná Jìnghpàwq múng dāv nìngbaw hpeq Jìnghpàwq múng dāv wunjí ngú nná mùng shāmýing màq ai. Ingalik hku Head Of Kachin State and The Honorable Minister For Kachin State ngú ai ré.

1958 ning May shāta htaq Mùnghpàwm Myèn Múng hpeq Ingalik àq lātaq kawq ná shàng làwt bái lù hkrà woi áwn nná, Mùnghpàwm Myèn múng hpeq 10 ning ján ùphkáng lài wà sai Hp.S.P.L. hpung, Ingalik hku (AFPFL: Anti-Fascist People’s Freedom League) gāv lāhkáwng brang gāv gārán māt wà ai. Shìngrài U Nuq htèq U Tin woi áwn ai mǎgá hpeq Nuq-Tin shìng n rái Sàn séng Hp.S.P.L. hpung ngú shāmýing nná, U Ba Swe hteq U Kyaw Nyéin woi áwn ai mǎgá hpeq Swe-Nyéin shìng n rái Ngàng Grin Hp.S.P.L. hpung ngú shāmýing màq ai.

Dai záwn Hp.S.P.L. lāhkáwng brang rái māt ai shālói Jìnghpàwq múngdāv ná múng mǎshà hpung ni htaq ná Sámá Duwa Sinwá nawng nìngbaw ai P.Y.K.Hp. hpung hteq Duwa Zàu Rìp nìngbaw ai Pawng Yawng Rám Ràwt hpung gāv Nuq-Tin shìng n rái Sàn séng Hp.S.P.L. hpung hpeq mǎdìq shādáv nná Duwa Zàu Lawn

nìngbaw ai (KNC) Jìnghpàwq Wùnpawng hpung gāv Swe-Nyéin shìng n rái Ngàng Grin Hp.S.P.L. hpung hpeq mǎdìq shādáv màq ai.

Duwa Zan Htá Sin gāv (KNC) Jìnghpàwq Wùnpawng hpung kawq ná amāt rái nná lāhtàq è tsun sai hteq mārén Swe-Nyéin Hp.S.P.L. hpeq mǎdìq shādáv ai rái nná, Hp.S.P.L. lāhkáwng brang rái māt ai hpang Nuq-Tin Hp.S.P.L. mǎhtàng dāng nná asúyaq mātut gālāw ai mǎjāv Jìnghpàwq Múngdāv nìngbaw Jìnghpàwq Múngdāv wunjí aya kawq ná pru mat ai hku rái ngā ai.

Shìng rái wun jí aya kawq ná pru mat ai hpang Duwa Zan Htá Sin gāv Swe-Nyéin nìngbaw ni hteq ràu Yang Gung mǎre è U Nuq asúyaq hpeq gínjàng ai hku nná tǎrá hkáw pói lawq lawq htàq hkáw tsun wùq ai rái yàng, gā shāga kǎja ai mǎjāv amýing gùmhkawng wà ai. Dai htaq n-gá ndai “Dimokresi Nhtáng Hku” ngú ai làika hpeq Myèn hku ka shāprawq dāt ai mǎjāv Mùnghpàwm Myèn múng è amýing ram ram gùmhkawng lài wà sai.

Ngai gāv Duwa Zan Htá Sin Jìnghpàwq múngdāv nìngbaw Jìnghpàwq Múngdāv wunjí gālāw ngā ai atèn htàq (20-7-56) kawq nná 1958 ning June shāta htùn hkrà (Private Secretary to Head of Kachin Statē The Honorable Minister For Kachin State) shi aq amú mǎdùq hku nná shi hteq ràu hkawm sa ai htaq n-gá, Yangon mǎre Wunjí wa (Windermere Park) ntá N0.8 kawq ràu ngā lài wà sai mǎjāv, ndai làika htaq rawng ai dai atèn ná ahkyàk ai mǎbyìn mǎsa lam ni hpeq atsáwm shà hkán chye lāwm ngai.

Nđai làika htaq ánhte Jìnghpàwq Wùnpawng amyú shà ni hku nná chye táwn rà ai ahkyàk ai lam ni lawq lawq rawng ngá ai rái nná, shi Myèn hku ka táwn ai hpeq shi aq mǎnaw hteq mārén Jìnghpàwq hku ka gǎlé ya ngai rái.

Nhtói 15-8-97

Duwa Náng Zìng Làq, B.A., B.L.

Gà Nhpàwq

Ngai gáv làika sàra n ré, mājoi myít mang chye ai wa múng n rái ngai. Rái tiqmùng, Múngdan àq mǎtu rà ahkyàk wà ai shǎlói nàhtù ai wa pyi nàhtái hpeq kǎbài dá nná làknàk htàq hpai nhtáwm hpyen gāsāt rǎwt rà ai zǎwn, Mùnghpàwm múngdan gǎq ayái wà na hpeq yu tsàng ai mājáv Dimokresi ahkàw ahkáng ni n sùm mǎt na mǎtu hteq Dimokresi hpeq mǎkàwp mǎga mǎyu ai myít htèq ndai Dimokresi Nhtáng Hku ngú ai làika hpeq ka lǎjáng ai ré.

Mùnghpàwm Myèn Múngdan ngú nná shǎmyìng ai gáv múng mǎdung hteq múngdǎw ni kǎhkyin gùmhphǎwn tǎwn ai mājáv shǎmyìng ai ré. Lam mi hku nga yáng, Mùnghpàwm Myèn Múngdan é ngà pra shǎnù ngà ai Sam, Jinghpàwq Wùnpawng, Kǎyin, Kǎyáh, Hkáng, Rǎkhaing, Mon, Myèn, Pa-o, Taung Tu, Nagaq zǎwn re ai mùngchying shà ni hpeq kǎhkyin gùmhphǎwn nná múngdan lǎngái mi gáv tǎwn dá ai ré.

Ndai zǎwn múng mǎdung hteq múngdǎw ni hpeq kǎhkyin gùmhphǎwn nná mǎshà amyú myú hpeq kǎhkyin gùmhphǎwn nhtáwm gáv dá ai mùngphàwm múngdan hpeq n dawq n htén hkrà mǎkàwp mǎga na lit gáv mùngphàwm múngdan múng mǎshà shǎgù htèq mùngchying amyú shǎgù htàq tut nawng ngà ngà ai hteq mǎrén múng mǎshà a ahkáng aya hteq lùng wà ai asúyaq htàq mùng, asúyaq hpung aq nìngbaw dàwqnu rái ngà ai (wunji juk) htèq gùmsàn wa htaq mùng lit kǎbà ngà ngà ai. Ndai zǎwn lit hpeq sǎdìq dung let gun hpai lù na mǎtu múng, Dimokresi hpeq nshang é ngàng ngàng kyit nná bù tǎwn ai bùhkrawng zǎwn sùmràwq tǎwn yàng chyú shá byìn lù ngà ai.

Jùm gáv hkawhkám ni hteq sǎhtí ni shá tím shum ai, na'htù ni hteq amú gǎlaw mǎshà ni shá tím shum ai, mawhpyi kun-yáwn, manggáng gàng ai mǎtsàn mǎyan ni shá tím shum ai. Ewaret bùm pung dǐng é lùng dung nná shá tím shum ai. Panglai hkìn-gàu é shá tím shum ai. Dai hteq mǎrén Dimokresi jèt yàng gáv tsàw dīk kawq nná nèm dīk mǎshà atsang ni mùng Dimokresi nàmtaq hpeq mǎrén mǎra hkàm shá lù, hpring tup hkàm lá lù rà ai. Pa gá, bùm gá n làtaq ai

mǎrén mǎra hkàm shá lù rà ai.

Rái tiqmùng, dài ní mùngphàwm Myèn múngdan htaq Dimokresi ngà ai lawq ngà nná n-gùp htèq kǎdè wa mi mǎrǎwn jǎhtáu ngà rái tím, gùnjàwq Paliman é Me (119) hpeq Me (127) htèq shǎdang lá ai atèn htèq grǎi ní ai atèn lǎdàwq lǎngái mi htaq, Jinghpàwq múngdǎw kongsì htaq Me (10) hpeq Me (7) é mǎhtàng shǎdàng lá na mǎtu, Kayin múngdǎw kongsì htaq Me (14) hpeq Me (10) é shǎdàng lá na mǎtu, mùngphàwm múngdan htaq lit kǎbà dīk ai mǎshà ni nan tǎrá tawt lài nná gǎlaw dàt ai lam gáv, mùngphàwm múngdan àq lǎbáu hpeq shǎchyang káu na mǎtu shǎkùt shǎjàq mǎw mawn dàt ai lam nan rái ngà ai. Dai htaq n-gá, mùngdǎw nìngbaw ni hpeq múngdǎw kongsì hteq jǎhkrùp bawng ban nná aya dang lù na ngú nná adán aléng ka dá ai npàwt nhpang gáv dá ai tǎrá upǎdi hpeq pyi (three-dimensions) ngú ai mǎgá 3 kawq nná mù lù ai man pyáwng htèq yu nhtáwm tiqnang rà ai hku gǎlaw ai kawq dù hkrà múngdan aq lit kǎbà dīk ai mǎshà ni nan tǎrá tawt lài wà mǎq ai.

Dai ré mājáv Dimokresi hpeq tsawq ràq mǎnu shǎdán nná mùngphàwm múngdan hpeq ngàng grin ngà shǎngún mǎyu ai mùngphàwm múng mǎshà lǎngái mi hku nná, Dimokresi hpeq mùngphàwm múngdan tǐng nga lǎw, hkàqli, gùmrà làwng, jùt nnàwq shǎrà mǎgùp hkán ngà ngà ai ni dù hkrà shǎdang hpring tup hkàm shá shǎngún lù ai asúyaq kǎja, múngdan àq nìngbaw kǎja hpeq myít mǎdà mǎrit lèt mùngphàwm múngdan mǎshà nùm, la hkùm shǎgù hpeq kǎrum hpyí dàt ai lam rái ngà ai.

Mòi hkawhkám pràt ná Myèn hkawhkám ni hteq Jinghpàwq Wùnpawng amyú ni mǎtut mǎhkài ai lam.

Myèn gáv Tǎgáung kawq nná npàwt hpang ai nga ai gá htèq mǎrén, Tǎgáung pràt, Pǎgan pràt kawq nná hpang jǎhtúm Shwebo hkawhkám pràt Míndón hkawhkám htèq Thibáw hkawhkám ni kawq dù hkrà hkawhkám pràt mi htèq pràt mi ùp hkáng hkràt wà ai Myèn hkawhkám ni aq pràt htàq, Jinghpàwq Wùnpawng amyú shà ni gáv Myèn hkawhkám ni aq npuq ná ni zǎwn n rái mǎq ai, Jinghpàwq

Wùnpawng Duwa lawq lawq wa Myèn hkawhkám ni hteq jìnghkùq mǎnang hku nná shà mǎtut mǎhkài màq ai. Mǎjàn htàq jìnghkùq mǎnang hku nná shà tàng dù hkrà kǎrum màq ai. Hpúng dǎgú kǎbà ai Myèn hkawhkám nkau mi a ùphkáng ai ahkáng aya gáv mǎliq hkàq hkrun lam hku nná lǎhtàq dèq Manmaw, Káwng Tung du hkrà hkràng lam hku nná Mòhnyín, Mógáung mǎkau grùp yin dù hkrà chyám brá wà ai. Nìnghtáwn du (myoq-tsá) ni mùng Mòhnyín, Mógáung nìnghtáwn du ni gáv Sam-Myèn (Shán-Bǎma) ni hkrai rái màq ai. Dai nìnghtáwn du (myoq-tsá) ni aq ntsa è pyi Myèn hkawhkám pràt ni htaq hkawhkám gǎlái gǎchyài ràì nná hpung dǎgú grìt nèm wà ai hkawhkám ni aq làkhtàk htàq dǎru mǎgám nngá mǎlùq ai.

Jìnghpàwq Wùnpawng amyú ni gáv gǎrà Myèn hkawhkám a npuq è mùng n ngá ai, rái tiqmùng ahkyàk ai mǎjàn ni htaq jìnghkùq mǎnang hku dù hkrà mǎkàwp mǎga gǎsat màq ai.

Sàksè mǎdún na nga yáng, Myèn htèq Assam mǎjàn, Ingǎlik htèq Myè. nambat lǎngái mǎjàn ni htaq hpyen jàubù Mǎha Bandúlaq htèq ràu shawng nùmsháwn è ràwt gǎsat ai Húgáwng Jìnghpàwq du lǎngái mi rái ngá ai Dài Hpà duwa hteq Jìnghpàwq hpyenla lawq lawq shàng lǎwm ai lam gáv adán a lèng rái ngá ai.

Dài Hpà Duwa gáv Thihaq Thura kawq nná Letya Kyaw Htin amying ningsang dù hkrà shǎgrau ai hkrúm wùq ai. Dai amying ningsang shǎgrau lèkmàt dǎzik ni hteq hpyen gǎsat ai kawq lang ai nhtu ni gáv dàiní dù hkrà Dài Hpà Duwa aq kǎshù kǎshà ni aq làtaq htàq ngá ai. Dài Hpà Duwa aq amyú ni htaq ngàm ngá ai lǎbáu gǎ htèq mǎrén nga yáng, Ingǎlik múng mǎdèn ni aq hpyenla ni gáv Myèn múng mǎliq hkàq htùmpa zùdawng shǎrà è dù ngá ai mǎjáv dàì ni hpeq gǎsat na mǎtu Mínjǐ Mǎha Bandúlaq gáv Assam kawq nná dai zùdawng shǎrà dèq kǎyin wà ai shǎlói, Assam hpyen man è woi áwn gǎsat na mǎtu Dài Hpà Duwa hpeq (Bo Mú Gyí) Du kǎbà hku nná ahkáng aya awm dáwm àp ya káu dá ai nga màq ai. Dài Hpà Duwa woi áwn gǎsat ai hpyen man htaq Ingǎlik ni gáv hkràt sùm ai lawq laq nná shawng deq nsa lù màq ai daq. Ndaì gáv Myèn hkawhkám ni hteq Jìnghpàwq Wùnpawng amyú ni mǎtut mǎhkài ai lam kǎdùn shà ni rái ngá ai.

MÚNG MǎDÈN INGǎLIK HTÈQ JÌNGHPÀWQ WÙNPAWNG AMYÚ NI

Múng mǎdèn Ingǎlik ni gáv lǎhtàq Myèn múng hpeq mǎdùq lá nná mǎliq hkàq hkú dèq ràwt lùng wà màq yàng Jìnghpàwq Wùnpawng amyú shà ni shǎnù ngá ai shǎrà dèq dù ai hteq Jìnghpàwq Wùnpawng du ni woi áwn ai myú-tsawq Jìnghpàwq Wùnpawng amyú shà lawq lawq wa Ingǎlik dǎp ni hpeq hkàp gǎsat màq ai. Mǎliq hkàq hku ràwt lùng wà ai Ingǎlik dǎp ni hpeq dai mǎliq hkàq mǎsawn hkán ngá pra ai Jìnghpàwq Wùnpawng du ni, Sam múng Sínli hku shàng wà ai Ingǎlik dǎp ni hpeq dai bùm mǎyan hkán ngá pra ai Jìnghpàwq Wùnpawng du ni, mǎtut mǎnoi hkàp gǎsat màq ai. 1927 nìng htaq dǐng dung mǎliq hkran wàq lawng hpeq Ingǎlik ni gǎsat mǎdùq lá káu ai Ingǎlik htèq Jìnghpàwq Wùnpawng ni aq mǎjàn gáv jǎhtúm ná mǎjàn rái ngá ai.

Dai mǎjàn dù hkrà Ingǎlik htèq Jìnghpàwq Wùnpawng amyú ni mǎjàn kǎdè làng gǎsat nná lǎhkáwng mǎgá mǎshà kǎdè dǎrám hkràt sùm sai hpeq hkán lǎhkawn shǐnggyin nná ka na nga yáng làika bùk kǎbà lǎngái mi byìn mai ngá ai. Làknàk n-gun n búng ai mǎjáv mùng, ài gràk diq nná shǎmàn shǎkyang dá ai lam n ngá ai mǎjáv mùng Ingǎlik htèq Jìnghpàwq amyú ni aq mǎjàn ni htaq jǎhtúm è Ingǎlik dǎp ni shà dǎng lá káu màq ai.

Rái tiqmùng, mǎshà jǎhpán nàqchyíng n lawq nná mùngkàn è lùp ngá ai amyú lǎngái mi gáv, jan n sháng ai (empire) hkawseng múngdan hpeq gáv gap nná mùngkàn ntsa è múngdan lawq lawq hpeq awng dǎng mǎdùq lá nhtáwm hpyen janmau gùp lèt gùmráwng ngá ai Ingǎlik ni aq hpyen dap kǎbà hpeq shǎning 30 ján gǎsat mǎngàq dá lù ai lam gáv Jìnghpàwq Wùnpawng amyú ni aq mǎtu nàqchyíng arawng lá gǐng ai lam kǎbà lǎngái mi rái ngá ai.

Ndai gaw Ingälik mung mädên prät htàq Ingälik mung mädên hpeq dàq hkring dàq lang gäsät lài wà sai Jìnghpàwq Wùnpawng amyú nì aq mung tsawq myit hpeq kädùn shà mi mädùn dân ai lam ré.

HPET SIT JĀPAN PRÀT

Lăgaw dáp htèq gäsät ai htaq mungkan è kăja htúm ngú nná mungkan mungdan ni è shăkawn hkrúm ai Ingälik dáp ni gaw, zàibrù jàng è kăgät shăkyang tàwn ai gùmrà hpeq kàgà lămù gá è shămàn tàwn ai gùmrà nì asúm jàwq rà ai zàwn, 1941 ning htaq hpet-sit Jāpan dáp ni hteq hkrúm ai shălói yu n tsáwm hkrà sùm măt nná shăta mǎli mǎnga lămán Myèn mung hpeq tat káu dá nhtáwm hprawng mat rà mǎq ai. Dai zàwn Ingälik dáp ni hpeq Myèn mung kawq ná gawt shăprawq káu lù ai mǎjǎw mungkan è myiq tù myiq hkyeng hteq yu mau ngà ai Jāpan Nipon dáp kǎbà ni hpeq Jìnghpàwq Wùnpawng mungdàw kǎtǎ dèq dù shàng wà ai shălói, shánhte aq mǎjàn htàq shǎre shăgan gùmráwng ai kawng hpeq dāwq káu ya lù ai gaw Jìnghpàwq Wùnpawng (Ranger) dáp ni hpeq n htang gäsät na mǎtu kǎning n chye di mat ai. Jǎhtúm è (Allies, Mahamate) dáp ni, Myèn mung rawt mǎlàn dáp htèq Jìnghpàwq Wùnpawng (Ranger) dáp ni aq dām hpeq n-hkám lù nná htìngnùt hprawng mat wà ai Jāpan hpyen dáp ni gaw Kăchin ngú ai hpeq kǎdè dǎrám hkrít àq ni? nga yáng Myèn gá hku chyăhkráu hpeq (Hkachin) nga ai nsén hpeq nà yàng pyi hkrít ai kawq dù măt mǎq ai daq.

Sam mungdàw hku lài dīq nná Yúdiá mung dèq hprawng mat wà ai Jāpan hpyenla ni gaw mǎre dù shăgù “hka-chin n nga i? hka-chin grài n kăja ai, hka-chin grài n kăja ai, hka-chin pùng pùng di jang Nipon master lawq lawq si sai” nga nná grài ahkyàk shătái lèt sán chye mǎq ai dàq. Hka-chin n ngà ai ngú jang sheq myit amu shá dáp jùng nná yup mǎq ai. Nkau mi gáv Kachin hpeq tsun ai n chye nná Japan hpyenla ni “Hka-chin n nga i? nga nná san jang, “nga ai, wo gaw” ngú nná hpún ntsa ná chyăhkráu tsip hpeq mädùn dāt mǎq ai. Dai shălói Jāpan hpyenla ni gaw hpún ntsa deq sǎnat shăda nná gáp na

hkyén ai ni gaw hkyén, hprawng na hkyén ai ni gaw hkyén rǎi mǎq ai nga nná tsun shǎjàng mǎq ai.

Lăhkáwng ning lăman Japan hpyen dáp ni gaw Myitkyíná mǎre hteq Manmaw mǎre ni htaq dáp ni ngàng ngàng kang kang jùngdǎ ai htaq lài nná Jìnghpàwq Wùnpawng bùm gá dèq n lúng gwí mǎq ai. Kǎlàng mǎrang lúng yàng mung hpyenla lawq lawq măt nná sha báí wà mǎ ai. Ndai gaw hpet-sit Japan prät è Jìnghpàwq Wùnpawng amyú shà ni hku nná hpet-sit ni hpeq gùmlàng gäsät ai lam hpeq kädùn shà mi hpawq tsun dân ai ré.

SHÀNGLÀWT AI PRÀT HTÀQ NSÁM HKUM GÙMLÀU NI HPEQ GĀSAT AI HTAQ JĪNGHPÀWQ WÙNPÀWNG AMYÚ SHÀ NI GĀRÀ HKU SHĀKÙT SHĀJÀQ AI LAM

Shànglàwt lù ai hpang lǎning mi dǎrám 1949 ning kawq nná munghpawm Myèn mungdan htaq asúyaq hpeq lăknàk lang nná gùmláu ai lam ni lǎngái hpang lǎngái n myit mǎdà ai paw pru wà ai. Kunmyunit dāwngkhawn ahkyeng, Kunmyunit dāwngkhawn ahpráw, KNDO, MNDO, Mujahid nga nná rawt gùmláu ai hpung ni lawq laq ai mǎjǎw jǎhtúm è nsám hkum ai gùmláu ni ngú nná shìngténg amying jàwq rà ai kawq dù hkrà ré. Dai atèn hta munghpawm Myèn mungdan a gám mǎka gáv jǎhpàwt manàp jau jau è nài lap ntsa é mǎraq ngà ai nùmriq zàwn, zài brù jàng è hkrai shìngtai shà tu ngà nná jàq laq ai nbung lǎru dām hpeq hkám shá ngà ai hpún kǎjì zàwn, hkrát hkyén hkrát hkyén, kǎdang hkyén kǎdang hkyén, rǎi nná mǎkran hteq krung byin lài wà sai Asúyaq è atsáwm shà ùp hkáng lù ai shǎrà ngú na gáv Yang Gung mǎre dǎrám shà ngám măt ai mǎjǎw Yang Gung asúyaq nga nná pyi shǎmying ai hkrúm lài wà sai.

Ndai zàwn jam jàu hkrúm ngà ai atèn htàq myit htúm àq jùm jǔ nga ai hteq mǎrén Jìnghpàwq Mungdàw Wunjì Sǎmá Duwa Sínwá Nawng hpeq Mǎkàwp Mǎga Wunjì Dáp hpeq jum shǎngún nná,

Myitkyiná, Manmaw, Myamyaoq mãre ni htaq dáp jùng ngà ai Jinghpàwq Wùn pawng dáp ni hpeq nbungli hteq htàw nhkrang lá nná Yang Gung mãre dǎjùq hpeq mǎkàwp mǎga shǎngún ai shà n-gá, lǎmù gá man mǎli deq hpyen man hpàwq nná mùng gùmlau ni hpeq gāsāt shǎngún rà ai. Shǐng rǎi asúyaq ahkáng aya hteq ùphkáng ai lam gǎwng ngwí gǎwng ngwí shà dām lǎda wà ai. Mùnghpàwm hpyen dáp htàq Jinghpàwq Wùn pawng hpyen du hpyen mà lawq lawq wa, ngām ai mùngchying kǎhpu kǎnau hpyen la ni hteq lǎtaq gǐndún nná gùmlau ni hpeq gāsāt káu lù ai mǎjǎw mùnghpàwm Myèn múngdan a shànglǎwt gǎw n sùm māt ai shà ngàng grin ngà ai ré. Mùnghpàwm múngdan aq mǎtu kàngkaq sǎdīq dung let gāsāt lǎi wà sai hpyen dáp htàq múngdǎw ni kawq ná rǎi yàng Jinghpàwq Wùn pawng dáp, Hkáng dáp, Kǎyáh dáp, Gurkhá dáp ni gǎw dān dǎwng htum rǎi ngà ai. Dai lam hpeq kǎdai mùng n nǐngdàng lù ai. Hprǎw tù mǎisǎu pa htaq tsǐ chyang hteq ka dá ai lǎbǎu lǎika ni māt wà tiqmùng hpǎrǎ tǎrǎ htèq kǎja ai nat sǎgyà ni hpeq hkunggǎ lǎq ra ai mùnghpàwm múngdan mǎshà ni aq myit sǎlum htaq māt lù na n rǎi. Ndaì sǎdīq dung ai Jinghpàwq Wùn pawng, Hkáng, Kǎyáh, Gurkhá hpyen la ni aq asǎi gǎw mùnghpàwm múngdan shǎrǎ mǎgùp htàq hkàwq hkrát nná ashàn gǎw shǎrǎ mǎgùp htàq lùp tǎwn ngà ai. Asàk hkrung ngǎ yàng sǎdīq dung ai ni gǎw kǎtsàn gǎ kawq nná mùng sǎdīq dung ngǎ na hpeq kām shút shǎrǎ n ngǎ ai.

N lawq ai Jinghpàwq Wùn pawng mùnghpàwm múngdan mǎshà ni hku nná tinang hkum hpeq shǎgrau nná tsun na mǎlǎi, múngdan aq chyawm tǎriq rǎi ngà ai (wunji juk) àq múng shǎwà hpeq shǎnà shǎbrǎ ai mùnggǎ hpeq sǎksè mǎdún yàng grau htàp htuk ngà ai. 1949 ning kawq nná 1953 ning dù hkrǎ (wunji juk) àq mùnghpàwm māsāt nhtói mùnggǎ ni, (Ah-za-ni) māsāt nhtói mùnggǎ ni htaq báì nhtang yu dat yáng-lǎwuq na htèq mǎrén lǎwm na rǎi ngà ai.

“Mùnghpàwm múngdan n-gām dèq dīq hkrát na lǎhkáwng pren shà rà ai atèn htà múngdǎw ni gǎw sǎdīq dung let ndén mǎrǎi htèq dàq hprán mǎdīq shǎdǎw dá ai mǎjǎw lǎwt wà lù ai” nga ai gǎ ni lǎwm nná, Jinghpàwq múngdǎw dèq dù ai shǎlói tsun ai mùnggǎ ni

hteq múngdan gùmsàn htèq (wunji juk) wa Jinghpàwq múngdǎw māsāt nhtói ni deq shǎgún ai mùnggǎ ni htaq “grau nná gǎw, mùnghpàwm hpyen dáp htàq shàng lǎwm ngà ai Jinghpàwq Wùn pawng dáp ná Jinghpàwq Wùn pawng hpyen la ni gǎw mùnghpàwm múngdan hpeq hkyé hkràng lá ai mǎshà ni hku nná mùnghpàwm múngdan múng shǎwà àq mǎlǎi chyéjù dùm nngai” nga nná ka shǎgún jǎwq mǎq ai. Ndaì gǎ ni gǎw tềng man ai gǎ ni rǎi ngà ai.

Ndaì gǎw mùnghpàwm múngdan ngàng grin na mǎtu tǎwn dá ai Jinghpàwq Wùn pawng amyú shà ni aq kàng kaq sǎdīq dung ai lam hpeq nchyan shàwq mǎdún dān ai dǎrām shà rǎi ngà ai.

SHÀNGLǎWT LÙ NA MǎTU JINGHPÀWQ WÙNPAWNG AMYÚ SHÀ NI GǎRǎ HKU SHÀNG LǎWM WÀ AI LAM.

Jinghpàwq Wùn pawng amyú shà ni gǎw mòi shawng shawng kawq nná gǎrǎ mǎshà amyú è ùphkáng ai hpeq mùng n hkám shà yu ai, lǎngǎi htèq lǎngǎi gyit hkàng ahkum shǐngdǎng dá ai lam n ngǎ ai shà, shànglǎwt ai Dimokresi htàq npàwt nhpang gaw dá nná n dut n dǎng wànglù wànglàng nga pra hkrát wà ai mǎshà amyú lǎngǎi mi rǎi ngà ai. Lam mi hku nga yàng Dimokresi búng kǎjǐ lawq lawq gùmhpawn dá ai nga gǐnrǎ tai lǎi wà sai. Dai zǎwn n dut n dǎng ngǎ pra hkrát wà ai mǎshà amyú lǎngǎi gǎw lǎknàk n-gùn n búng ai mǎjǎw Ingǎlik ni aq npuq dèq dù māt wà ai rǎi nná kǎnǐng rǎi myit pyaw lù na àq ní? Tut è shànglǎwt mǎyu mǎq ai. Shànglǎwt lù na mǎtu tut è lam tam ngà na shà ré. Ingǎlik mǎshà ni gǎw ùphkáng ai lam hpeq atsáwm dǎng ai ni rǎi nná zǎi lǎdāt htàq kǎdai hteq mùng n búng hkrǎ kùng hpan ai amyú ni rǎi mà ai. Abawk hkǎlǎu ai lam htaq grǎi dang dī lù ai mǎshà ni rǎi mǎq ai. Kǎdè wa mi zǎi lǎdāt kǎja nná abawk hkǎlǎu rǎitím Jinghpàwq Wùn pawng amyú shà ni gǎw lǎhta è tsun sai hteq mǎrén kǎnǐng nchyum re ai atèn htàq hkām shà tiqmùng, shànglǎwt lù na ahkyàk hpa pru wà shǎlói myit mang lǎngǎi shà htèq shànglǎwt lá na mǎtu dǎwqdan mǎq ai.

Shawng nnan làng ná Panglung zùhpàwng, lăhkáwng làng ná zùhpàwng htèq Panglung gà sǎdìq làika, Maymyoq (enquiry commission) sán sǎgawn komishin htaq jep hkàm tàwn ai lam ní gáv n mai màt ai sàkse ní rái ngà ai.

Myènmúng mǎdung htàq múng mǎsa hpung ní, múng mǎsa nìngbaw ní Ingǎlik làkhtàk, Jāpan làkhtàk htàq lawq lawq paw pru yu sai ráitím, n lawq ai amyú mǎshà ní, bùm gá mǎshà ní aq lam hpeq myít lǎwm ai ní n ngà ai dǎram tawq ngà ai kawq hpet-sit Jāpan hpeq gùmlàn na mǎtu hpàwq nhtan dāt Hp.S.P.L.hpung kǎbà gáv n lawq ai mǎshà ní bùm gá mǎshà ní hpeq mùng hkán kǎhkyin la nná myít hkrúm ai lam hpeq lù lá màq ai.

Hp.S.P.L.hpung gínjǎwq nìngbaw Bojuk Aung Sán gáv, Hkáng, Jìnghpàwq Wùnpawng, Kǎyáh, Kǎyín, Sam zǎwn re ai bùm gá mǎshà ní kawq sa nná myít hkrúm lam hpeq lù hkrà gǎlaw ai. Bojuk Aung Sán gáv kùng let ai hpàqjǐ rawng wa lǎngái mǐ rái ngà ai hteq mǎrén, mùngchying shá ní aq myít hkrúm mangrúm ai lam gáv mùnghpàwm Myènmúng dan aq mǎtu ahkyàk dīk ai ngú nná mù mǎdà ai mǎjǎw n lù n mai shǎkùt shǎjàq gáv gap wùq ai. Bojuk Aung Sán gáv 1946 nìng November shǎta htaq Myítkyíná dèq dù nná Jìnghpàwq Wùnpawng myít sú ní hteq Jìnghpàwq Wùnpawng múng shǎwà hte hkrúm nná Jìnghpàwq Wùnpawng múng shǎwà àq myít hkrúm lam hpeq lù lá hkrà gǎlaw wùq ai. Shǐ aq awng dǎng ai lam htàq làknàk kǎbà ní gáv ndai hku rái ngà ài

1. Hpùnau Jìnghpàwq Wùnpawng amyú shà ní é, ánhte gáv kǎhpù kǎnau ní rai ngà gáv ai. Mòi chyǎloi è Tibet múng, Mongoliá múng kawq nná yuq hkràt wà ai shǎlói, kǎnù lǎngái kǎwà lǎngái kawq ná shǎngái wà ai kǎhpù kǎnau ní rái gáv ai. Nánhte aq hkùm hkràng, nánhte aq asài n sám htè ánhte aq hkùm hkràng asài nsám ní múng gínhkàq n lù hkrà búng laq ngà ai. Myèn lǎngái mǐ gáv Jìnghpàwq bùnghkawq hkawq nná Jìnghpàwq zǎwn bù hpún dāt ai shǎlói Jìnghpàwq byín màt ai. Jìnghpàwq lǎngái mǐ gáv Myèn hku bù hpún nná Myèn bùnghkawq hkawq káu dāt ai shǎlói Myèn tai

màt ai, gínhkàq n lù ai. Tsun shǎga ngà ai gà ní shǎi shǎjàng ai lam gáv uhpung lǎngái htèq lǎngái hkàq nná ngà pra ai naq wà ai shǎlói tiqnang hteq ní ai ní tsun shǎga ai hku hkán shǎga màt wà ai mǎjǎw shǎi wà ai shà ré. Ahkyàk wà jang tiqnang aq sài gáv sài ré nga ai hte mǎrén, dai ní shànglǎwt lù na grài ahkyàk ai mǎjǎw ánhte kǎhpù kǎnau mǎjǎw mǐ myít hkrúm na ahkyàk wà sai ré.

2. Nánhte Jìnghpàwq Wùnpawng ní hteq ánhte Myèn ní aq lǎpran è múng mǎdèn Ingǎlik ní sài gínhkàq dá nná, Myèn n kǎja ai, Myèn htèq páwng yàng nánhte n lawq ai mǎshà ní hpeq Myèn ní dīp na raq ai, gyít hkàng ahkùm shìngdǎng na raq ai, Myèn gáv grài myít mǎgàwq ai, nga ai ní múng shìngdūp ai lam shà ré, kàm ai bawq n ré. Lǎma Jìnghpàwq Wùnpawng bùm gá è bùnglǐ àng ai Myèn du ní Jìnghpàwq Wùnpawng mǎshà ní hpeq rói rip ai lam, dǎng shá ai lam ní ngà yàng mùng mǎlǎp káu mùq. Dài ní gáv mòi ná Myèn ní, múng mǎdèn ní aq mǎyam ní shà rái màq ai. Yaq ná Myèn gáv Myèn nnan, 1946 nìng ná Myèn rái sai. Dai mǎjǎw shǎdàq kàm ai myít htèq jǎwm páwng gáv. Nánhte n lawq ai mǎshà ní hku nná lawq ai Myèn ní n lawq ai Jìnghpàwq Wùnpawng ní hpeq dīp na raq ai ngú n kám ai myít, n tsén ai myít ngà ai hpeq hkoì mat na mǎtu, gǎlù kǎbà ai amyú gáv kǎjǐ kàdùn ai mǎshà amyú hpeq dǎng shá n lù na hku n lawq ai mǎshà ní aq ahkàw ahkáng ní hpeq *upādi* gǎlaw nná Paliman é mǎsàt shǎgrin dá ya na. Ngai si mat wà tím *upādi* gáv nsi lù ai mǎjǎw hpa múng hkrít shǎrà n ngà ai.
3. Yaq ná zǎwn shànglǎwt n lù ai àtèn htàq nánhte bùm mǎshà ní hteq ánhte gáv hpàqjǐ lam gǎlù kǎbà lam, sùt mǎsa lam ní htaq mǎdang nàqchying gàng laq ngà ai. Shànglǎwt lù wà ai shǎlói ahkàw ahkáng mǎrén rǎp rǎp ra ra hkàm shá lù na ré. Myèn lǎp mǐ lù yàng Jìnghpàwq lǎp mǐ, Sam lǎp mǐ, Hkáng lǎp mǐ lù na. Ahkàw ahkáng mǎrén rǎp ra ai hku lù

na mǎtu shànglǎwt lù rà ai.

4. Jìnghpàwq Wùnpawng amyú mǎshà ni hku nná shànglǎwt lù nná Ingǎlik ni wǎ mǎt jang Ingǎlik ni aq shǎrà htaq Myèn shàng gǎlai nhtáwm Myèn ni ùp shá na rái ai ngú ai n tsén ai myít rawng na ré. Dai mùng dai hku n byín hkrà gǎlaw ya na. Nánhte Jìnghpàwq Wùnpawng múng shǎwà è rǎq ai nánhte amyú htàq ná làtaq lá nhtáwm, tiqnang amyú htèq tiqnang ùp hkáng nná tiqnang aq gàm mǎka tiqnang hpǎjáng lù ai ahkàw ahkáng lù rà ai. Múngdàw ni mǎsàt ya na. Dai mǎjǎw nánhte hku nná n kám n tsén ai lam hkum ngà mùq. Kàm kàm shám shám htèq ánhte htèq páwng nná shànglǎwt lá gǎq.

Lǎhtàq ná Bojuk Aung Sán àq gǎ ni gǎw Jìnghpàwq Wùnpawng múng shǎwà àq baw nuq, myít mǎsín sǎlum htaq hpri màina dàwk bang ai zǎwn shàng mǎt wǎ nná, Bojuk a gǎ ni gǎw jèt ai tsawq rǎq shǎwang myít htèq tsun ai ré mǎjǎw Jìnghpàwq Wùnpawng múng shǎwà gǎw Bojuk àq ntsa é kàm ai myít kàm hpá ai myít jǎq wǎ ai. Shi aq gǎ hpeq hkàp lá nná Myèn htèq páwng nhtáwm shànglǎwt ban dúng hpeq lù lá na mǎtu tsa lam tup dàwq dàn lèt Bojuk hpeq gǎ sǎdìq jǎwq dǎt mà ai. Jìnghpàwq Wùnpawng múng shǎwà hku nná Bojuk ntsa é kǎhpù bà mǎjǐng zǎwn kàm hpá kàm shám lèt shànglǎwt ban dúng dèq rǎwt sa màq ai. Bojuk hku nná mùng Jìnghpàwq Wùnpawng múng shǎwà àq ntsa kǎdè myít dīk, kǎdè kàm ai ngú ai hpeq Myítkyíná, Manhkring mǎre è Jìnghpàwq amyú shǎyi ni hteq Bojuk aràu dèm tàwn ai (dat pung) sùmla gǎw sǎksè hkàm ngà ai. Awa dáwng hkrà mǎni na yǎk laq ai Bojuk gǎw grài rǎq shǎráwng ai arawn alái htèq mǎni dán lài wǎ sai.

Bojuk gǎw jǎwq dá ai gǎ sǎdìq ni hpeq n hpai ai gǎlaw ya káu dá ai. Múngdàw ni hteq n lawq ai mǎshà amyú ni a ahkàw ahkáng ni hpeq *upǎdi* hteq mǎsàt tàwn dá ya ai. Mǎdùq ùphkáng ai lam ni, awmdáwm ahkáng aya ni hpeq mǎsàt tàwn dá ya ai. Rai tiqmùng, shànglǎwt gǎrà n lú yàng mùng hpàwm múngdan tǐng àq mǎtu n myit

mǎdà ai nùmdàwq nùmdan kǎbà byín pru wǎ ai. Dai gǎw ánhte aq shànglǎwt kǎwǎ, amyú htèq múngdan àq nǐngbaw kǎbà ni hpeq n hkuq n shawp ai mǎshà lǎchyàwk mi é mǎyún mǎw mawn sàt nná Bojuk hkràt sùm mǎt ai. Dai ahkying htaq múng mǎdung ná múng shǎwà yawn hkyen ai zǎwn Jìnghpàwq Wùnpawng múng shǎwà mùng myiq prwi hkràt ai. Múngdan tǐng rǐ wǎn hkrù ai zǎwn kraw wǎn hkrù ai. Myít kǎhtet dùkhkàq hkrúm ai. Múng shǎwà lawq lawq htàq shànglǎwt gǎw lù sǎna kún? Múng mǎdèn Ingǎlik ni aq ahkáng aya mǎhtàng grin sǎna kún? nga nná myít ruq shǎjàng màq ai.

Rái tiq mùng, Hp.S.P.L.hpung gǐnjǎwq kǎbà àq, du lǎngái hkràt yàng du lǎngái báil lùng, ngú ai lài mǎsa hteq mǎrén làika sǎra Thǎkin Nuq hpeq Bojuk Aung Sán àq shǎrà htàq Hp.S.P.L.hpung gǐnjǎwq nǐngbaw hteq (wunjǐ juk) làtaq shǎlún màq ai. Hp.S.P.L.hpung kǎbà àq gǎlaw gun hpai, dàwq dàn ai lam ni gǎw n shut na ré ngú ai kàm kǎbà htèq Jìnghpàwq Wùnpawng amyú shǎ ni múng Bojuk ntsa è kàm hpá kàm shám ai mǎdè Thǎkin Nuq ntsa è àp nǎwng nná Hp.S.P.L. à hpang è dǐng yàng hkán nang ai. Bojuk Aung Sán múngdan dèq gǎ sǎdìq jǎwq dá ai, lǎning mi lǎmán shànglǎwt jǎwq na, nga ai gǎ sǎdìq htèq mǎrén 1948 nǐng January shǎta prawq 4 yaq shǎní shànglǎwt lù ai.

Shànglǎwt gǎw lù sai, múng shǎwà àq akyú gǎlaw na Paliman Rǎpdàwq 2 mùng paw pru sai, amyú shǎ asúyaq hku nná múng mǎdung asúyaq htèq múngdàw asúyaq ni nga nná mùng paw pru sai. Thǎkin Nuq nǐngbaw ai Hp.S.P.L.asúyaq àq lit gǎw ngut mǎt sǎní? gǎrà n ngut ai. Múngdan hpeq sǐmsaq hkrà awng dǎng ai hku ùphkáng rà ngà ai. Gǎlù kǎbà rǎwt jàt wǎ hkrà hpǎjáng rà ngà ai. Shànglǎwt gǎrà n lú yàng ngà chyǎlù *upǎdi* dǐngsà ni, shànglǎwt àq mǎtu ka lǎjáng tàwn ai gaw dá ai tǎrà *upadi* ni gǎw shànglǎwt lù ai hpáng taq tǐt hkǎnsa gǎlaw ai shǎlóí múng shǎwà àq mǎtu htàp htuk n htuk, akyú ngà n ngá, atsáwm shǎ jep sǎgǎwn yu rà ai. Jep sǎgǎwn nná n htap htuk ai akyú n ngá ai *upadi* ni hpeq grám lǎjàng nná akyú ngà hkrà gǎlaw rà ai. Htáp htuk nná akyú ngà ai *upadi* ni hpeq mǎtut nná asúng jǎshǎwn rà ai. Múngdàw lǎngái htèq lǎngái, n lawq ai mǎshà amyú lǎngái htèq lǎngái,

myit dik n dik, mächyiq ai lam ñga n ngá, tut è yu nná grám lājàng ya rà ai atèn shāgù, grám lājàng ya lù rà ai. Kārum rà ai atèn shāgù kārum ya rà ai. Hpa mājáw nga yáng ahkáng aya hkum hkum tsup tsup lù ai amyú shà asúyaq byin wà sai mājáw múng shāwà yàwng àq akyú hpeq tut è yu rà ai.

Rái tiqmùng, Hp.S.P.L. hpung kàbà gáv n lawq ai mǎshà amyú ni, múngdáv ni hpeq akyú n jawq nná grám lājàng na rà ai *upadi* ni hpeq hpa n sawn ai tàwn dá ai. N lawq ai amyú shà ni, bùm mǎshà ni htaq mächyiq wà ai lam ni hpeq hpa n nawn ya ai. Tsun shāgà wà jang mùng shánhte aq n-gùn grài kàbà ngà ai mājáw kàdai hpe mùng hpa n nawn ai. N lawq ai amyú shà ni, múngdáv ni gáv myit n dik ai lam lawq htam ngà tiqmùng, (wunji juk) hpeq tsun yu nná hpa làklái ai lam n ngà ai jāhtúm è mùnghpàwm múngdan ngang grin na lam hpeq shawng deq tàwn n htáwm kāsù kǎbràwng ai lam n gǎlaw ai shá zìm ngà ai.

Thākin Nuq nìngbaw ai Hp.S.P.L. hpung kàbà gáv tiqnang Hp.S.P.L. hpung mǎshà ni htaq mächyiq ai lam pru wà ai shālói, tsun shāga wà ai shālói gáv, *upadi* lǎngái mi hpeq shi lǎng n-gá báí kǎhtáp báí kǎhtáp diq nná Pali man zùphpàwng hpàwng shāgù grám na hpa lit n li dúm màq ai. Lam mǎgùp gáv Hp.S.P.L. hpung kǎtā è bawng ban dàwqdàn ngut chyālù ni hkrai ré mājáw wunji hpung htaq rái rái, Paliman è rái rái tang ai shālói, Hp.S.P.L. hpeq mǎdiq shādáv ngà ai n lawq ai amyú shà ni gáv wunji mi rái rái, amāt mi rái rái myit hkrúm làwm rà ngà ai. Múngdáv ni, n lawq ai amyú shà ni aq ahkyàk lam ni htaq hpa n sawn ai dǎrám shánhte a ahkyàk lam ni hta rái jang gáv kǎhprùp kǎtup rài nná alù chye, abawk chye, sàwq chye màq ai. Ndai zàwn re mǎnghkang shāgù htàq hpung aq nìngbaw gǎlaw ai, asúyaq àq (wunji juk) gǎlaw ai wa lit ngà htùm rái ngà ai.

Thākin Nuq gáv gà shāga ai lam htaq grài ram ai. Myìman grài chye shātsàwm ai. Grài tsawq raq na zàwn re ai wa ré. Kǎgà wà ná myit n dik ai lam ni hpeq myìman sùmsai hteq shìngma mǎsàwp ya, dàng kang ahpùk ya di nná shāzìm káu ya lù ai atsàm mǎràì rawng laq ai. Thākin Nuq htèq búnglì gǎlaw ai lam htaq ahkying sheq htùm māt nná mǎnghkang ni aq mǎbyin lam mǎjìng hpeq n htái káu lù rài

**SHÀNGLÀWT LÙ AI HPANG (10) NING LĀMÁN HTÀQ
THĀKIN NUQ JĀWQ AI N LAWQ AI AMYÚ SHÀ NĪ (SHĪNG N RÁI)
BÙM MǎSHÀ NĪ LÙ LÁ AI DIMOKRESI.**

Shànglàwt lù ai hpang 4-5 ning rái ngà ai 1951-52 ning htaq mùnghpàwm múngdan tìng htàq ràq làtaq pói kàbà byin wà ai. Ràq làtaq pói kàbà htàq shàng shìng jawng ai múng mǎsa hpung lǎngái htèq lǎngái a mǎkàm mǎshám gáv, múng shāwà lawq htùm àq mǎdiq shādáv ai hpeq lù lá nná amāt lawq htùm lù ai hpung gáv múngdan aq ùphkáng ai ahkáng aya hpeq lù rà ai, ngú ai ré. Ndai gáv Dimokresi aq nàmchylim jèt jèt rái ngà ai.

Dai mājáw múng mǎsa hpung màq hkrà gáv múng shāwà lawq htùm àq mǎdiq shādáv ai hpeq lù lá hkrà shākùt shājàq màq ai, hkan kǎhkyin gùmdìn màq ai, (mé) hpyí màq ai. Múng mǎdung htaq shàng shìngjawng ai hpung ni htaq Hp.S.P.L. hpung gáv ràq làtaq (mé) lawq htùm lù nná múngdan a ùphkáng ai ahkáng aya hpeq lù lá màq ai. Mùnghpàwm àq dàw chyen rái ngà ai múngdáv ni múng Dimokresi ngà rà ai. Múng mǎdung è múng shāwà lawq htùm àq mǎdiq shādáv ai hpeq lù lá nná amat lawq htùm lù ai hpung gáv ùphkáng ai ahkáng aya hpeq lù ai htèq mǎrén, múngdáv ni htaq mùng múng-shāwà lawq htùm àq mǎdiq shādáv ai hpeq lù ai hpung, amat lawq htùm lù ai hpung gáv múngdáv àq ùphkáng lam hpeq lù rà ngà ai.

Rái tiqmùng, múngdáv ni múng, n lawq ai mǎshà amyú rái ngà ai Hkáng (special division) làklái múngdáv mùng, tiqnang ràq shāràwng ai hku n ré ai shà, (wunji juk) gǎlaw ai wa ràq shāràwng ai hteq mǎrén Dimokresi hteq nhtan shái ai hku hkàm shá rà màq ai. Lam mi hku nga yáng n lawq ai amyú shà ni, múngdáv mǎshà ni aq Dimokresi mǎkuq hpeq U Nuq gáv asán shà kǎyàt dàwq káu dàt ai rái ngà ai. Dai hpe sǎng lǎng na ré.

1951-52 ning è gǎlaw ai ràq làtaq pói kàbà htàq Jìnghpàwq múngdáv è shàng shìng jawng ai hpung yàwng hpàwn 4 ngà ai rái

yàng, dai hpung lăngái htêq lăngái lù ai amàt n-gùng gáv lăwuw ná htêq mărén rái ngà ai.

(A) KNC ngú ai Jìnghpàwq Wùnpawng (Congress) hpung

- (1) Duwa Zàu Lawn- Múng mǎshà Ràpdàwq- Manmaw Sìnprawq dāv.
- (2) Slg. Zàn Htaq Sin - mărén - Myitkyíná Dìngdung dāv.
- (3) Slg. UGyí Htìngnan - Amyú mǎshà Ràpdàwq- Manmaw (Jìnghpàwq)
- (4) Slg. Dìng Raq Tang mărén - Myitkyíná Dìngdung dāv.
- (5) Duwa Shawng Gyúng mărén - Myitkyíná Sìnprawq dāv
- (6) Sàra Gùn Gam mărén - Myitkyíná Ka-ang dāv.

(B) Jìnghpàwq Múngdāv Hp.S.P.L. hpung.

- (1) U Hlaq Kyaing - Múngmǎshà Ràpdàwq- Manmaw Sìnnaq dāv.
- (2) Thăkin Pyant - Amyú Mǎshà Ràpdàwq- Myitkyíná Dìngdung dāv.
- (3) U Po Chon - mărén - Myitkyíná Dìngdung dāv.
- (4) U Baq Tháung - mărén - Manmaw Dìngdung dāv.
- (5) U Baq Yin - mărén - Manmaw Dìngdàq dāv.

(C) P.Y.K.Hp. hpung.

- (1) Sámá Duwa Sínwá Nawng- Múng mǎshà Ràpdàwq - Myitkyíná Sìnnaq dāv
- (2) Bo Aung Kho - mărén - Myitkyíná Dìngdàq dāv
- (3) U Baq Sein - Amyú Mǎshà Ràpdàwq- Myitkyíná Dìngdàq dāv
- (4) Duwa Pădip Làq Tawng -mărén - - Myitkyíná Sìnnaq dāv

(D) Pawng Yawng Rám Ràwt hpung.

- (1) Duwa Zàu Rìp - Múng mǎshà Ràpdàwq - Myitkyíná Ka-ang dāv.
- (2) Duwa Lăwang Li - mărén - Myitkyíná Sìnprawq dāv.
- (3) Duwa Kăring Naw - Amyú Mǎshà Ràpdàwq- Myitkyíná

Sìnprawq dāv.

Ndai zăwn shàng shìng jawng ai hpung ni htaq Jìnghpàwq

Wùn-pawng (Congress) hpung gáv hpung yăwng htàq lawq htùm lù ai. Dai mǎjáv Jìnghpàwq Wùnpawng (Congress) hpung mǎshà ni hte amàt ni kám ai lam gáv, múngdāv àq ùphkáng ai ahkáng aya hpeq tiqnang ni lù lá na ré ngú kám màq ai. Kám ai hteq mărén Hp.S.P.L. hpung kawq nná lătaq lá hkrúm ai Hp.S.P.L.amàt mărài (5) hpeq jăhkrùm nná tiqnang ni hteq páwng nhtáwm asúyaq hpàwq na mǎtu jăhkrùp màq ai. Múngdāv ná Hp.S.P.L hpung mǎshà ni múng KNC hpung hteq shà páwng mǎyu ai lam, KNC aq yáv shăda ai lam yan gáv Hp.S.P.L.hpung gínjávq kawq nná jăhkràt tàwn ai lam yan hteq yáv shăda lam mărén shà ré lam, dai mǎjáv Jìnghpàwq Múngdāv asúyaq hpàwq na lam htaq KNC hteq páwng na ré lam tsun dá màq ai.

1952 ning March shăta hta Ràpdàwq 2 hpeq shăgá ai mǎjáv múngdāv amàt ni yăwng Yang Gung deq dù sa màq ai. KNC amàt ni gáv 1952 ning March shăta prawq 2 yaq shănì (wunjì juk) Thăkin Nuq htêq hkrúm nná Jìnghpàwq múng dāv asúyaq hpàwq na lam hteq seng nná, tiqnang aq hpung gáv Jìnghpàwq múngdāv múng shăwà lawq htùm è mǎdìq shădáv nná amat lawq htùm lù ai hpung ré mǎjáv Jìnghpàwq múngdāv àq ùphkáng ai ahkáng aya hpeq lù ging ai lam (wunjì juk) hpeq tang shăwn màq ai. Thăkin Nuq tsun ai gáv, “nánhte hpung hpeq n kám nná tsun ai gáv n ré, ráitím ngai hku nná gáv Sámá Duwa hpeq shà jìnghpàwq múngdāv nìngbaw hku mǎtut nná dang mǎyu ai. Nánhte mùng múng mǎdung è (wunjì juk) àq Paliman amú shărà lăngái hpeq lá mùq. Jìnghpàwq múngdāv è Sámá wa hpeq nìnghkàp ai lam hkùm gǎlaw muq. Nánhte shădàq dàq myit hkrúm mù nga nná tsun ai.

KNC amàt ni báì tsun ai gáv, “(Wunji juk, Dimokresi múngdan ré ai hteq mărén amat lawq ai ni ùphkáng ai ahkáng aya hpeq lù na n re i? Yaq gáv amat 4 shá lù ai Sámá wa hpeq Jìnghpàwq múngdāv nìngbaw báì dang yáng gáv Dimokresi hteq búng preq na a ni? Anhte hku nná gáv amat lawq htùm lù tàwn ai lam mi, báì nná Jìnghpàwq múngdāv kawq nná lătaq lá hkrúm ai Hp.S.P.L. amàt mărài mǎnga mùng ánhte hteq páwng na mǎtu tsun dá sai mǎjáv ánhte àq hpung gáv Jìnghpàwq múngdāv a ùphkáng ai ahkáng aya hpeq lù rà

ai ngú nná báí tsun gâq ai. Dai shâlói (wunjí juk) Thăkin Nuq gâw, “nánhte aq hpung amat lawq htùm lù ai gâw têng sai ngai múng n nìngdàng ngai. Rái tiqmùng, múngdâw ná Hp.S.P.L. amat ni gâw shánhte aq myít hku gâlaw yáng n mai ai. Hp.S.P.L. gínjâwq kawq nná mătsum ai hteq mărén hkán sa rà ai. Hp.S.P.L. gínjâwq kawq nná mătsum ai hteq mărén hkán sa rà ai. Hp.S.P.L. gínjâwq kawq nná múng kăgà tsun na n ré, yaq ngai tsun ai hteq mărén Sámá wa hpeq mādīq shādâw na mătú shà tsún na ré, “nga nná báí tsun dat ai.

Dai h pang KNC amăt ni gâw múngdâw ná Hp.S.P.L. amăt (5) kawq sa nná, “Gără hku làw, nánhte múngdâw kawq nná ré ai shâlói ánhte htèq páwng na nga ai n re i? Yaq (wunjí juk) gâw nánhte hpeq Sámá Duwa hpeq shà mādīq shādâw shāngún na nga ngá ai lé, “ngú nná tsun gâq ai. Múngdâw kawq ná Hp.S.P.L. amăt (5) gâw, “ánhte hku nná gâw nánhte KNC hpung hpeq mādīq shādâw mǎyu ai, nánhte hteq páwng mǎyu ai. Rái tiqmùng, Hp.S.P.L. gínjâwq nìngbaw múng rái, múngdan aq (wunjí juk) múng rái ré ai Thăkin Nuq àq amíng hpeq gâw gără hku lài lù nă làw é?, nga nná tsun maq ai.

Dai mājâw jāhtúm è “Jìnghpàwq múngdâw è lătaq shālún dat ai múng shǎwà dat kăsa ni aq ràq shǎráwng ai hku n rái àq hka! (Wunjí juk) gâlaw ai wa ràq ai hku shà rái ngà àq hka! ngú yawn ai hteq KNC amăt ni gâw Jìnghpàwq múngdâw è nìngkhàp ai mǎgá ná hpung tai rà măt ai. Kădè nnaq yàng Jìnghpàwq múngdâw asúyaq hku nná Sámá Duwa Sínwá Nawng gâw asúyaq hpàwq lù nuq ai. Múngdan (wunjí juk) Thăkin Nuq gâw KNC nìngbaw ni hpeq shi aq Paliman amú mādūq shǎrà lǎngái lá nná Jìnghpàwq múngdâw kongsì htàq mùng kongsì ting-nyáng ùp shǎrà lá na mătú shādūt wùq ai. Sámá Duwa hpeq jáwm mādīq shādâw na mătú shǎgwi wùq ai.

KNC amăt ni hku nná gâw Jìnghpàwq múngdâw gâw Bojuk Aung Sán tsun ai hteq mărén hpàqjí lam, sùt mǎsa lam, gālū kǎbà lam, hkàm ja lam, lam mǎgup htàq nàqchyíng hpang hkrat ai mājâw lù lá ai gùmhpaw htèq múng shǎwà hpeq akyú jâw ai búnglì ni hpeq lăwan gâlaw mǎyu ai. Sámá Duwa hku nná dai shawng gâlaw rà ai ahkyàk ai búnglì ni hpeq hpa n sawn ai shà shi aq loihring mi ná asúyaq atèn

htàq mawdaw gâlaw na mǎsing, jet nbunglì galaw na mǎsing, hkàq sanghpaw, hkàrang lèng baw gâlaw na mǎsing, jà htù na hteq gùmhpaw htù na mǎsing ni hpeq chyú shà shawng jàhkrát tàwn wùq ai.

Ndai lam ni aq mājâw KNC hpung gâw Sámá Duwa hpeq n mādīq shādâw lù ai lam (wunjí juk) Thăkin Nuq hpeq tsun shànà ai shâlói, (wunjí juk) gâw, “e làw, dai gâw shi shut ai rái ngà ai. Shi aq ndai mǎsing ni hpeq ngai jàhkring káu shāngún na ngai. Yaq kawq nná nánhte ràq shǎráwng ai múng shǎwà hpeq akyú jâwq ai búnglì ni hpeq shawng gâlaw na mătú ngai tsun na weq ai,” nga nná tsun ai. Báí KNC amăt ni gâw, “mai saq (wunjí juk), shi ndai mǎsing ni hpeq jàhkring nná kǎja wa múngdâw shǎwà àq mătú yaq jang rà ahkyàk ai búnglì ni hpeq gâlaw hpang na rái yàng, gâlaw ai hteq râu ánhte mādīq shādâw na gaq ai,” ngú nná gâ sādīq jâwq dá gâq ai.

Rái tiqmùng, (wunjí juk) Thăkin Nuq gâw Sámá Duwa aq mǎsing búnglì ni hpeq n jàhkring káu shāngún lù ai htàq n-gá, Sámá Duwa aq deng (8) Mǎyán Góne jàk rung hpaw pói htàq Thăkin Nuq gâw Sámá Duwa hpeq mǎnà mǎkà shǎkawn kúngdawn wùq ai. KNC amăt ni hku nná gâw, (wunjí juk) Thăkin Nuq gâw tsun ai amyú mi gâlaw ai amyú mi sheq ré hka! ngú ndai atèn kawq nná chye hpang ai.

Jìnghpàwq múngdâw htàq grau n kǎja ai lam nawq ngà ai. Dai gâw kăgà n rái, Hkáng ni aq lam ré. Hkáng bùm gâw múngdâw n ré ai shà múng mǎdung htàq lăwm ai (special division) làklái ai múng dâw chyen mi rái ngà ai. Dai 1951-52 nìng ràq lătaq pói kǎbà htàq Hkáng bùm è shàng shìng jawng ai múng mǎsa hpung 2 ngà ai. U Za Re Lian nìngbaw ai Hkáng Amyú shà Congress hpung gâw amăt marai 10 lù nná hpyen du dingsà Captain Mang Tung Nung gâw shi hteq rái yàng amăt 2 shà lù ai.

Hkáng Amyú shà Congress hku nná shánhte gâw amat lawq htùm rái nná Hkáng wunjí aya hpeq shánhte lù na ré ngú ai kàm kǎbà htèq Yang Gung deq yuq wà màq ai. (Wunjí juk) Thăkin Nuq htèq hkrum ai shâlói Hkáng Congress hpung mǎshà ni gâw shánhte amat lawq htùm lù nná múng shǎwà lawq htùm àq mādīq shādâw ai hpeq lù ai mājâw, shánhte aq hpung chyú shà Hkáng wunjí aya hpeq lù nhtáwm

Hkáng làklái múngdàw àq ùphkáng lam hpeq jum rá na ré ngu nná tang sháwn màq ai.

(Wunjí juk) Thákin Nuq gáv Hkáng Congress hpung aq nìngbaw Za Re Lian gáv asàk nawq kǎjǐ ai, dǐnghku gǎrǎi n sháng ai, múng mãsa mãhrúm mǎdùp gǎrǎi n ngá ai. Dai mǎjǎw wunjí hku nná n hkáp lá lù ai. Captain Mang Tung Nung hpeq shà wunjí jǎwq na ré lam tsun shǎnà wùq ai.

Hkáng Congress amàt ni múng dai zǎwn gǎlaw ai gáv Dimokresi hteq n búng preq ai lam, amat grau lawq ai hpung chyu shà wunjí byín ging ai, (wunjí juk) ràq ai hku n ré ai shà múng shǎwà àq ràq ai hku shà byín rà ai lam tsun shǎga ai shǎlói, Thákin Nuq gáv, “nánhte hpa chye ai í? Zim mùq,” ngu nná htá káu wùq ai.

(Wunjí juk) Thákin Nuq hku nná amat 2 shà ngà ai Captain Mang Tung Nung hpeq wunjí dang yáng yu n htuk na ré ngu mù wà ai shǎlói, myít hkrúm ngà ai Hkang Congress hpung ná U Shein Htang hpeq atsin shà shǎgá lá nná, wunjí shǎrà htàq gáv nang sheq htàp htuk ai, nang gáv asàk múng kǎbà sai, mãhrúm mǎdùp múng ngà ai, ngu lam amyú myú mǎdún nhtáwm jǎhkàq lá káu ai. Dai shǎlói myít hkrúm ngà ai Hkang Amyúshà Congress hpung gáv lǎhkáwng brang rǎi mǎt ai. Gǎq gǎrán mǎt ai shǎlói U Shein Htang hpeq Hkáng wunjí aya dang ai. (Wunjí juk) Thákin Nuq àq gǎq gǎrán ùphkáng ai lài lǎdàt gáv ndai kawq awng dǎng mǎt ai.

Rái tiqmúng, wunjí U Shein Htang mǎgá ná amat n lawq nná U Za Re Lian mǎgá ná amat lawq ai mǎjǎw kongsi è bùnglǐ gǎlaw n byín ai shǎlói, gǎdè nnaq yàng U Shein Htang hpeq múng mǎdunq è dǎp kǎgà lǎngái mi jǎwq nná Hkáng Congress hpung aq nìngbaw Za Re Lian hpeq Hkáng wunjí aya dang ya ràq ai.

Hkáng htèq Jǐnghpǎwq hpeq shà ndai hku gǎlaw ai n ré, Kǎyin hpeq múng ndai htaq grau n kǎja ai hku gǎlaw ai. Kǎyin múngdàw gáv 1954 nìng June shǎta prawq 1 yaq shǎní múngdàw byín wà ai Kǎyin múngdàw byín pru wá ai hteq Kǎyin múngdàw è Kǎyin múngdàw wunjí ngu ai Kǎyin múngdàw nìngbaw aya dang rà wa ai. Kǎyin múngdàw nìngbaw aya dang ai shǎlói Kǎyin múngdàw kawq

nná lǎtaq shǎlún ai dǎt kǎsa ni htaq ná mǎrai lǎngái ngài hpeq lǎtaq lá nná aya dang rà ai. Gaw dá ai tǎrà htàq múng dai hku shà ahkáng jǎwq dá ai mǎjǎw dai hku rǎi yàng chyu shà jǎw ngà ai.

Rái tiqmúng, dai hku n ré ai shà Kǎyin múngdàw nìngbaw shǎrà htàq múng mǎdun mali hkàq htùmpa zùndawng shǎrà kawq nná lǎtaq lá hkrúm ai U Aung Pa hpeq Kǎyin múngdàw wunjí htèq Kǎyin múngdàw nìngbaw aya dang ai. Ndai zǎwn gǎlaw ai htaq Kǎyin múngdàw múng shǎwà hku nná múng, múngdàw dǎt kǎsa ni hku nná múng, myít n-gut nná nìngkhàp màq ai. Ráitím kǎmàn lǐlǎ shà tai mat ai. (Wunjí juk) Thákin Nuq à ràq shǎráwng ai hteq mǎrén shà awng dang mǎt ai.

Jǎhtúm è kongsi è bùnglǐ gǎlaw n byín ai shǎlói shèq U Aung Pa hpeq shǎgá lá nná múng mǎdunq è hkamja dǎp wunjí shǎrà jǎwq nhtáwm Kǎyin múngdàw kawq nná lǎtaq shǎlún dǎt ai Dr.Sáw Hlaq Tún hpeq Kǎyin múngdàw nìngbaw aya dang ai.

(Wunjí juk) Thákin Nuq gáv múngdàw dǎt kǎsa ni, n lawq ai mãshà amyú dǎt kǎsa ni hteq hkrúm ai atèn shǎgù htàq, “nánhte yàwng hpeq ngai tsawq ràq ai, matsan dúm ai. Ngai gáv nánhte àq ntsa è sài gǎrán ai lài (Divide and Rule) hpeq lang nna ùphkáng ngà ai n ré,” nga nná lòihkrǐng hkrǐng shà tsun ai ráitím, kǎja wa taq tut htàq myít hkrúm ngà ai múngdàw mãshà ni, myít hkrúm ngà ai n lawq ai amyú mãshà ni hpeq gǎq gǎrán mǎt hkrà hpǎjáng ai. **Dimokresi ajèt hpeq njawq ai shà ngai-mokresi hpeq jǎwq ai.**

MÚNGDÀW NI HPEQ JǎHTÈN MǎYU AI U NUQ.

(Wunjí juk) Thákin Nu gáv múngdàw htèq n lawq ai amyú mãshà ni hpeq n-gùn jǎwq shǎràwt na mǎlái, múngdàw ni hpeq ngàng grin hkrá gǎlaw na mǎlái, múngdàw ni hpe jǎhtèn mǎyu ai gà, múngdàw ni hpe n kam tàwn dá ai gà ni hpèq Paliman kǎtà è múng, shǐnggàn è múng tsun ai. Paliman è tsun ai gà htàq lǎwuq ná gà lǎngái mi hpeq sǎksè mǎdún na nga yáng, 1957 nìng March shǎta 7 yaq shǎní (wunjí juk) U Nuq àq múnggà htàq ná gà lǎngái mi gáv “Ánhte hku nná yaq

Rākhaing mung hpeq U Hlaq Tún Phyu ni hteq nyeq àq jìngkhùq ni rái ngá ai amát U Kyaw Mín ni àq hpung ni ràq shāráwng ai Rākhaing hpeq mung mungdàw hku nná ánhte n jawq na ngú ai lam gáv Rākhaing amyú ni hpeq nju nná n ré ngú ai hpeq shawng nnan tsun shaná mǎyu ai. Hpa mǎjáv nga yáng, ngai kǎja wa tēng tēng tsun na nga yáng, mungdàw ngú ai gáv kǎja ai bawq n ré. Mungdàw hpeq shawng nnan ánhte Mungdan Gawgap Ràpdàwq è Sam mungdàw, Jìnghpàwq mungdàw, Kǎyáh mungdàw re ai mungdàw ni hpeq jawq ai shālói ná nyeq àq munggà hpeq báí nhtang yu mùq. Ndai záwn mungdàw ni hpeq ánhte jawq rà ai gáv ánhte ràq shāráwng laq nná jawq ai n ré.”

Níng ngú Paliman è tsun ngut ai hpang 1958 ning April shāta 8 yaq shāní Maw Lǎmyaing è gǎlaw ai Mun mung zùhpàwng htàq Mun Ya Manya amyú shà ni hku nná (wunjí juk) hpeq shāgrau sha-á ai hpàqlàp lùq pói è munggà tsun ai shālói mung, “Mun amyú shà ni gáv Mun mungdàw hpeq ràq shāráwng màq ai. Mungdàw ngú ai kǎja ai n ré. Mungdàw ngú ai gáv ntá shìngdùq htèq búng ai, shàtgàwk dǎram htèq shà búng ai. Dai mǎjáv Mun amyú shà ni hku nná mungdàw hpeq hkùm ràq shāráwng mùq,” nga nna tsun ai.

Ndai záwn mungdàw ni hpeq jāhtèn mǎyu ai gà tsun ai Thǎkin Nuq gáv taq tut htàq hpa gǎlaw àq ta? nga yáng, mungdàw ni myìt htèn wà hkrà gǎlaw ai. Mungdàw ni gáv gǎlù kǎbà lam, sut mǎsa lam, hpàqjǐ lam, hkamja lam, hkrun lam mǎtut mǎhkài lam ni htaq ràwt jàt wà na mǎtu gùmhpràw rà ai. Gùmhpraw lawq lawq lù yàng shèq bùnglǐ lawq lawq gǎlaw lù nná mungdàw ni ràwt jàt na. Rái tiqmùng, (wunjí juk) Thǎkin Nuq gáv mungdàw ni bùnglǐ lawq lawq n lù gǎlaw hkrà mǎdiq shādàw gùmhpràw kǎchyi mi shá jawq ai.

(Wunjí juk) Thǎkin Nuq àq npuq è aya dang táwn ai mungdàw ni hpeq mǎdiq shādàw na mǎtu buk ngú ai hpung mung lǎchyum n rawng ai buk shà ré. Kǎning ràl lachyum n rawng àq ní? nga yáng, buk ngú ai gáv buk hpung mǎshà myìt sú ni yàwng bawng ban na ahkáng lù nná tiqnang aq nìngmù htèq kàm ai lam hteq tang mǎdún nhtáwm dàwqdàn lù ai ahkáng ngà rà ai. Rái tiqmùng, Thǎkin Nuq è dang táwn ai mungdàw ni hpe mǎdiq shādàw na mǎtu buk htàq hpung

mǎshà ni hku nná mungdàw nìngbaw ni, wunjí dǎp amú mǎdùq kǎbà ni lǎwm ai. Ráitím, lǎning mi kǎlàng mi (budjet) gǎlaw ai shālói shāgá lá nná, dàining gùmhpràw ndé mi shá ján ai, ndai hpeq kambúm htèq mǎrēn gǎràn lá mùq nga nná tsun ai hpeq shà ná lù nhtáwm, shánhte jawq ai gùmhpràw hpeq mungdàw ni gáv Sam 5, Jìnghpàwq 3, Kǎyin 2, Kǎyáh 1, kambúm hku gǎràn lá nná wà rà ai. Mungdàw ni gáv mǎdiq shādàw gùmhpràw n lawq ai lam, jàt jawq yàng mai ai lam tsun ai shālói, hpa mung báí tsun ai lam nngá ai zím htèq zàm ràl mǎt chye ai.

Ndai záwn byìn ai gáv lǎning mi shá n ré. Shànglǎwt lù ai shǎning kawq nná Hp.S.P.L. gáv gǎràn mǎt ai atèn dù hkrà 10 ning tup re. Buk kawq tsun nná hpa mung làklái ai lam nngá ai shālói mungdàw nìngbaw ni gáv (wunjí juk) Thǎkin Nuq kawq sa maq ai, hpyí lǎjín màq ai. Ráitím hpa n shái ai. Mungdàw ni mǎdiq shādàw gùmhpràw hpyí ai lam tsun na mǎtu n dat dà ai atèn shāgù, (wunjí juk) ràq ai hku shǎmyàwk tsun chye ai *upādi* nìngkhkrin amying gun ai ni, sawn hpán nìngkhkrin amying gun ai ni hpeq shāgá dá nná, ndai *upādi*, htáwrà *upādi* nga nná *upādi* amyú myú mǎdún nhtáwm pyèk mǐ mung n lù àng ai. Lam mi hku nga yáng mungdàw ni mǎhtáng mung mǎdung hpeq gùmhpràw jawq rà hkrà, sawn hpán htí hkùm ni lawq lawq, wòrà sawn mǎdún, lérà sawn mǎdún di nná mungdàw nìngbaw ni baw sin hkrà gǎlaw nhtáwm htá shābáwn kǎu dǎt ai. “Nánhte mungdàw lù sai lè, mungdàw ni jawq sai lè. Nánhte tiqnang ná tiqnang ahkun hkanse ni htàq la nná gǎlaw mùq lè. Nánhte hpeq ahkun hkanse htàq na mǎtu jāhpán ni gǎlaw ya sai lè, hpa mǎjáv taq lǎhpán jaq nná sa hpyí ai í? Wà mùq, nánhte hpeq jawq ná n ngá ai,” daq. Ndai gáv (wunjí juk) Thǎkin Nuq àq mungdàw mǎshà ni aq ntsa è tsawq ràq ai, mǎtsàn dùm ai ngú ai gà àq lǎchyum hpeq dǎn dàwng shàngún ai gà ràl nga ai.

Shánhte aq sawn mǎdún dǎn ai lǎi gáv mǎshà jāhpán htèq lǎmù gá gǎiwang hpeq sawn nhtáwm, “nánhte mungdàw ni gáv, gá shādàwn, sèn 50 shà lù àng ai. Mung mǎdung htèq mung dàw yàwng htèq seng ai shāwà bùnglǐ, gùnjàwq bùnglǐ ràl nga ai. Paliman jǎrit, gùmsàn jǎrit, mǎigàn htèq mǎtut mǎhkài jǎrit, mungdan makawp mǎga

järít, ni aq mätu múngdàw ni kawq ná sèn 100 jawq rà ai. Dai hpeq nánhte múngdàw ni kawq ná hpa múng n hpyí ai shà múng mädung kawq nná tut è jawq rà ngà ai.” nga nná sawn mädún chye ai.

Múngdàw ni hku nná mù ai gáv, múng mädung htèq múngdàw ni yàwng htèq seng ai gùmhpàw múng mädung kawq ngà ngà ai. Màisàk dùt nná lù ai gùmhpàw, mam n-gu dùt nná lù ai gùmhpàw, pangli akawk hkanse, hkàràng akawk hkanse, amyàt ahkun hkanse, ré ai ni gáv múng mädung hteq múngdàw ni kambúm htèq mären sawn jawq mārít. Dai zawn sawn jawq ai gùmhpàw n lawq nná múng mädung aq kambúm htàq ná shàw jawq rà ai gùmhpàw shè mādīq shādāw gùmhpàw rái na ré. Yaq gáv dai hku n ré ai shá jawq na hpa n ngà hkrà sawn mädún ai lādāt htèq sawn mädún ai lam gáv jaw ai lādāt, jaw ai lam n rái ngà ai.

Lähtàq è ka lài wà sai màisàk dùt ai kawq ná lù ai gùmhpàw ngú ai htaq mùng, múngdàw hpún shàwq shāprawq ai hpung kawq nná màigàn dèq dùt káu dāt ai màisàk ni htaq Jìnghpàwq múngdàw, Sam múngdàw, Kāyin múngdàw ni kawq ná lawq lawq lāwm ngà ai. Màigàn dèq dùt shāprawq ai màisàk ni htaq Jìnghpàwq múngdàw ná 60% lāwm ai. Mam n-gu múng, múngdān naimam dùt mārī hpung kawq nná dùt shāprawq ai hta múngdàw kawq ná mam n-gu múng lāwm ngà ai. Dai htàq n-gá, ahkun hkanse htàq màigàn kawq nná shàng wà ai hpāga rái ni hpeq mārī ai mǎshà hkùm shāgu gáv ahkun hkanse bang rà ai. Hpa mājāw nga yáng, hpāga mashà ni hku nná hpāga rái ni hpeq dùt ai shālói, sanghpāw dārū dù hkrà ná mǎnu htàq ahkun hkanse, shi aq amyàt, htàw jāhpu, kuli jāhpu yàwng sawn bang nna dùt káu dāt ai rái ngà ai. Dai mājāw màigàn kawq nná dù ai hpāga rái ni hpeq mārī ai múngdàw mǎshà hkùm shāgu gáv ahkun hkanse bang rà ngà ai. Yaq gáv lāning mi htaq múngdàw kātà dèq shābrā dāt ai màigàn hpāga rái ni aq ntsa è sawn yu yáng grau lawq ngà ai. Amyàt ahkun ngú ai htaq mùng Jìnghpàwq múngdàw gáv mòi Ingālik lākhtāk kawq nná dīng yang bang rà ngà ai.

Ndai ni, aq mājāw múngdàw ni gáv kāmàn hkāilai hpyí ngà ai n rái. Hpyí ging hpyí rà nná hpyí ai rái ngà ai.

Múngdàw ni aq ahkun hkanse jāhpán hpeq yu dāt ai shālói mädung hku nná (1) Hkauna ahkun (2) Lāmùgá ahkun (3) Nāwng ahkun (4) Hkaq shārap ahkun (5) (Yit Myó) tsaq chyārū ahkun (6) Nām káwn ahkun ngú nná jāhpán hkrāk mädún lù ai gáv ndai amyú 6 shà ngà ai. Ngàm ai ahkun ni gáv tsun n ram ai kǎchyí kǎchyàw ni shà ré. Ndai ahkun amyú 6 hpeq lāngái hkrāi dĩ nná jep yu dat ai shālói mùng, yaq ná māsā htèq mären kām hpá ging ai ahkun lāngái mùng n ngà ai.

Múngdàw ni gáv lawq mālāwng bùmga shārā ni ré mājāw hkauná ahkun mùng lawq lawq n mai lù ai. Múngdàw ni htaq lāmù gá gáv sawng, mǎshà gáv n lawq rái ngà ai mājāw lāmù gá mǎnu n ngà ai. Lāmùgá ahkun bang lù hkrā lāmùgá hpeq asúng jāshāwn ai lam n lawq ai mājāw lāmùgá ahkun mùng myīt mādā shārā n ngà ai. Múngdàw ni gáv bùmga shārā ré mājāw ahkun bang lù hkrā ngà rawng ai nāwng ni múng n ngà ai. Dai mājāw nāwng ahkun múng tsun ram ai dārām n ngà ai. Múngdàw mǎshà ni gáv mǎtsàn ai sheq lawq ai mājāw hpún kran, tiqnang aq hkāqli tiqnang krawk, kǎwá ni kran lá nná tiqnang aq wawn tiqnang gālāw lá nhtáwm hkāq rap ai mājāw hkāq shārap ahkun htàq lá lù hkrā hkāq shārap shārā mùng tam n mù ai dārām tawq ngà ai. Múngdàw ni, bùm mǎshà ni gáv tiqnang aq shìng rà htúng lài htèq mären tsaq chyārū shādu ai lam tsaq chyārū tàwn dá ai lam ni hpeq htúng tārā upādi è ahkáng jawq dá ai mājāw ahkun htàq lá lù hkrā tsaq chyārū ni hpèq mùng dùt mārī ai lam n gālāw lù ai. Nam káwn ahkun chyū shà lòi mi lù mai ai.

Gà shādāwn, Jìnghpàwq múngdàw è ndai ahkun ni hpeq tsam mārīq dĩ nná htàq dāt ai shālói sèn 50 dārām lù ai ngú gáv, hpāqjī lam lāngái htàq shà jārít sèn sūmshi, mālīshi dārām rái ngà ai. Dai rái yàng hkamja lam, hkrun lam mātut mǎhkāi lam, hkāilùq hkāishá lam, nām káwn grām lājāng lam ni hpe gārā hku gālāw na. Ram ram ayāk ahkāk hkrúm ngà ai.

Ndai zawn múngdàw ni gáv gālāw mǎyu ai hku n lù gālāw nná ayāk ahkāk hkrúm wà jang mýit htèn nhtáwm múngdàw n raq shārāwng ai shà, múngdàw jāhtèn mǎyu hkrā Thākin Nuq asúyaq gáv múngdàw ni hpeq mādīq shādāw gùmhpàw kǎchyí mi shà jawq

ai rái ngà ai.

Múngdàw ni hpeq jawq ai mǎdiq shǎdǎw gùmhprǎw ni hpeq páwng káu dāt ai shǎlói, múng mǎdung wunjí dāp lǎngái mǐ aq npuq è ngà ai dāp kǎji lǎngái mǐ htaq jài ai gùmhprǎw dǎrám pyi n rái ngà ai. Ga shǎdǎwn, 1957-58 ning budjet jāhpán hpeq yu ai shǎlói múng mǎdung kawq ná pyada dāp a yu mǎyá aten ná jài lang ai jǎrit gǎw (1330,09000) sèn 1330 ján rái ngà ai. Aráng gùmhprǎw gǎw (293,70000) sèn 293 ján ré. Yü mǎyá jài gùmhprǎw htèq aráng páwng dāt yàng (1623,79000) sèn 1623 ján rái ngà ai.

Múng mǎdung hpǎqjǐ dāp àq jài gùmhprǎw hpeq báí yu dat yàng mùng, yu mǎyá jài jǎrit gǎw sèn 1182 (1182,75000) htèq aráng gùmhprǎw sèn 37 (37,00000) yǎwng páwng sèn 1219 (1219,75000) rái ngà ai. Dai shǎning htaq múngdǎw asúyaq ni hpeq mǎdiq shǎdǎw ai gùmhprǎw gǎw múngdǎw yǎwng àq mǎtu sèn 308 (308,00000) shǎ rái ngà ai. Ndai kawq Jāpan mǎjǎn hká waq ai gùmhprǎw sawn bang dá ai mǎjǎw ndai dǎrám lawq ai rái ngà ai. Hkáng làklái múngdǎw gǎw lǎmùgá dām lǎda ai hkú nná Jìnghpǎwq múngdǎw àq ka-ang hkup pyi n ré. Jìnghpǎwq múngdǎw gǎw 33903 square miles ngà nná Hkáng làklái múngdǎw gǎw 12763 square miles shǎ ngà ai. Mǎshà jāhpán hku nga yàng mùng Jìnghpǎwq múngdǎw gǎw 577803 ngà nná Hkáng làklái múngdǎw gǎw 230115 shǎ ngà ai. Rái tiqmùng, Hkáng bùm gǎw múngdǎw n lá ai shǎ múng mǎdung kǎtǎ è lǎwm ngà ai mǎjǎw Hkáng bùm hpeq lǎning mǐ jawq ai gùmhprǎw gǎw Jìnghpǎwq múngdǎw hpeq jawq ai gùmhprǎw htàq grau lawq ngà ai.

Ndai zǎwn múngdǎw ni hpeq myit htèn hkra gǎlaw ai htaq n-gá, (wunjí juk) Thǎkin Nuq gǎw 1957 ning June shǎta 3 yaq shǎní gǎlaw ai wunjí zùphpǎwng htàq múngdǎw nìngbaw ni múngdǎw ni a sùt gùmhprǎw htèq seng ai ahkáng aya hpeq dǎwm káu nná múng mǎdung dèq báí àp na mǎtu tsun ai. Múngdǎw nìngbaw ni gǎw kǎlàng taq gǎrà hku báí tsun na n chye ai mǎjǎw ahkying naw jèwq rit ngú nná ahkying shǎ hpyi nhtáwm pru wǎ màq ai. Hpang shǎní è múngdǎw nìngbaw ni mǎhkrà gǎw Sam múngdǎw wunjí àq rúng gǎwk è zùphpǎwng bawng ban nná, (wunjí juk) àq gǎ hpeq báí htang na mǎtu

(wunjí juk) htèq hkáu chyap dik ai Sam múngdǎw wunjí Sao Hkun Cho hpeq (wunjí juk) hpang deq dāt dāt nná lǎwuq ná htèq mǎrén tsun shǎngún màq ai

“Múngdǎw ni gǎw sùt gùmhprǎw lam hta mǎdung dāt nná múngdǎw kongsi ngú ai upǎdi gǎlaw ai hteq gùmhprǎw kambúm gǎrán na ahkáng jawq dá ai kongsi hteq dài gùmhprǎw hpeq jài lang nhtáwm múngdǎw shǎwǎ àq gǎlù kǎbà lam, sùt mǎsa lam ngàsàt ngàsa lam ni hpeq gǎlaw gun hpai na mǎtu múngdǎw asúyaq ngú nná hpàwq dá ngà ai. Sùt gùmhprǎw htèq seng ai ahkáng aya hpeq dǎwm káu dāt ai htèq rǎu kongsi múng tǎwn dá n rá sai. Múngdǎw asúyaq mùng tǎwn dá n rá sai. Dai kongsi hteq asúyaq n ngà ai hteq rǎu múngdǎw ni mùng jǎhtèn káu chyǎlù rái na ré. Múngdǎw ni jǎhtèn jang gǎw múngdǎw shǎwǎ gǎw hkàm na hteq, Ndai zǎwn byin jang gǎw mùnghpǎwm múngdan htèn rùn na lam shǎ ngà ai. Dai mǎjǎw (wunjí juk) gǎw dai múngdǎw ni aq sùt gùmhprǎw ahkáng aya hpeq dǎwm na mǎtu mǎw mawn ai lam gǎlaw yàng kǎja na ré Anhthe hku nná kàm ai gǎw múngdǎw ni ngang grin yàng shèq mùnghpǎwm múngdan gǎlù kǎbà na. Múngdǎw ni gǎw gǎ jǎrit mǎyan hku n-hpan zǎwn rǎi ngà ai. Nhpan ngang yàng shèq sún mùng shim ai. Dai mǎjǎw (wunjí juk) gǎw múngdǎw ni àq sùt gùmhprǎw ahkáng aya dǎwm na mǎtu tsun ai gǎ hpeq báí dǎwm lá yàng mai na re ngú nná lǎjín shǎngún gǎq ai.

Dai shǎlói (wunjí juk) Tǎhkin Nuq gǎw, “mai saq, lǎning mǐ gǎw hkyám sà jawq na,” nga nná lǎning mǐ gǎw shǎwoi na htèq mǎrén gǎlaw na ahkáng jawq káu dāt ai. (Wunjí juk) àq gǎ htèq mǎrén nga yàng 1958-59 ning Budget kawq nná múngdǎw ni aq sùt gùmhprǎw ahkáng aya hpeq dǎwm káu nná múng mǎdung dèq àp na hku ré. Yaq gǎw Hp.S.P.L. lǎhkáwng brang rǎi mǎt nná (wunjí juk) Thǎkin Nuq gǎw Paliman e (mé) 8 htèq shǎ dǎng tǎwn ai mǎjǎw shi hpeq mǎdiq shǎdǎw ai bùm mǎshà (mé) nkau mǐ nawq ngà ai rái nná dai lam hpeq npàwt báí nh pang ai lam shǎ rái ngà ai. Ndai gǎw (wunjí juk) Thǎkin Nuq àq múngdǎw ni hpeq jǎhtèn mǎyu ai mǎsing ni rái ngà ai.

DIMOKRESI NHTÁNG HKU.

Hp.S.P.L. lähkawang brang rai mat ai hpang, Nuq-Tin uhpung, Swe- Nyéin uhpung nga nná paw pru wà ai htaq (wunjí juk) Thäkin Nuq àq maw mawn gälaw gun hpai ai lam ni aq ntsa è myit n-gut nná Käyin mungdaw wunjí Dr.Saw Hlaq Tún htèq Jinghpawq mungdaw wunjí Zan Htá Sin yán gaw arawng aya kawq nná pru nhtáwm Swe-Nyéin uhpung hpeq madiq shádaw màq ai.

Hp.S.P.L. gäq gäran hpang ai atèn 1958 ning May shäta 10 yaq shäni, shänaq hkying (7) htàq (wunjí juk) Thäkin Nuq gaw Jinghpawq mungdaw wunjí Zan htá Sin hpe (wunjí juk) àq ntá dèq shägá nná, “yaq Hp.S.P.L. lähkawang brang rai mat sai, Hp.S.P.L. amat (150) nga ai htàq ná ngai gaw (60) shà lá na, (90) hpe Swe-Nyein mägá dèq jawq káu na. Ngai hpang mägá dèq P.M.Ny.T. (mé), Sam mungdaw (mé) maq hkrà, Käyin mungdaw (mé) maq hkrà, Räkhaing (mé) maq hkrà lù na. Dai mājāw ánhte mägá ná asúyaq mātut hpaw lù na ré. Nánhte mungdaw ningbaw ni gaw ngai hpeq mātut nná madiq shádaw jang arawng aya kawq na pru n rá ai. Dai hku shà grin ngá na ré. Nang gārà hku myit lù ai i? nga nná sán dat ai. Wunjí Zan Htá Sin báí tsun ai gaw, “ (wunjí juk) yaq ná zawn Hp.S.P.L. gäq gäran ai gaw yaq atèn htàq n htap htuk ai. Gäq gäran yäng kāja ai atèn n ré. Hpa mājāw nga yäng, käsù kăbrāwng ai ni lăknăk jăhkrăt ngà ai atèn ré. Yaq ná zawn lăknăk jăhkrăt ngà ai atèn htàq asúyaq hpung rai ngà ai Hp.S.P.L. hpung gaw lähkawang brang gäq gäran mat na nga yäng Hp.S.P.L. gaw gārà mägá dèq mung n-gùn n ngá sai. Ndai zawn n-gùn n ngá wà ai hpeq mù jang nam ná käsù kăbrāwng la ni mung lăknăk jăhkrăt nhtói n sháng sai shà hkring mat na. Ndai zawn byin ai gaw munghpawm a ngwí pyaw simsaq lam lù na atèn htàq simsaq lam hpeq ahkúm káu ai htèq búng ai. Dai mājāw shădăq dàq shèq báí htìng rái htìng răt nná hkâm shăráng lèt asúyaq hpung hpeq Hp.S.P.L. gaw dá dīng yang rái yäng kāja ai. Shawng deq 3-4 ning dărām htàq

gäq gäran yäng mung lam mi kāja ai. Bai nná dù na raq ai ràq lătaq póí kăbà 1961 ning dărām htàq gäq gäran yäng mung hpa n rá ai. Dai mājāw (wunjí juk) hku nná mung, Hp.S.P.L. ningbaw hku nná mung, báí htìng rái htìng răt shăkút shăjāq na mātu hpàqjí jawq ngai, “ ngú nná lăjín wùq ai.

Dai shălói (wunjí juk) Thäkin Nuq gaw, “ wunjí àq hpàqjí jawq ai lam gaw kāja tiqmung hpang hkrat sai. N mai byin sai. Dai mājāw nang gārà hku gälaw na gārà mägá dèq madiq shádaw na ngú ai hpeq shà tsun dán rīt, “nga nná báí tsun ai. Shălói wunjí Zan Htá Sin gaw, “ ndai lam hpeq ngai hkrai shà dawq dân yäng n mai byin ai. Ngai kawq hpung ngà ai, mung shăwà ngà ai. Shánhte hteq bawng ban ngut nná shèq tsun na ahkáng jawq rīt, “ ngú nná báí tsun nhtáwm (wunjí juk) àq ntá kawq ná pru wà ai.

Hpang shäni May shäta 11 yaq, shänaq è (wunjí juk) Thäkin Nuq gaw Jinghpawq mungdaw wunjí Zan Htá Sin hpeq shägá lá nná lăwuw ná htèq mārén báí tsun ai. (Ndai làng shăga ai shălói Jinghpawq mungdaw asúyaq gínjàng ngà ai Sámá Duwa, Duwa Zàu Ríp, Bo Aung Kho ni hpeq mung shägá tàwn ai.) “ Gàì, U Zan Htá Sin, mănì ngai tsun ai htèq mārén nang ánhte mägá dèq madiq shádaw yäng Jinghpawq mungdaw ningbaw shărà htàq grin ngà hkrà gälaw ya na. Nang n kám na tsàng nná nang hpeq gínjàng ngà ai Sámá Duwa Sínwá Nawng, Duwa Zàu Ríp htèq Bo Aung Kho ni hpeq mung shägá tàwn ai. Lăma nang shà ánhte mägá dèq madiq shádaw yäng shánhte hpeq mung nang hpeq gínjàng ai lam n gälaw shängún na. (Ndai kawq Jinghpawq mungdaw wunjí àq myit htàq, gawshawng deq gínjàng ai gaw Thäkin Nuq shängún nná shèq ré àq hka! gaw ngú nná myit lá wùq ai.) Gàì, Sámá Duwa ni mägá ná mung tsun muq,” nga nná Thäkin Nuq tsun hpang dat ai. Dai shălói Sámá wa hteq Bo Aung Kho ni gaw, “ rái ngà ai. Yaq ná zawn Hp.S.P.L. gäq gäran ai gaw wórà mägá ná gwí daw ni nàu wa n shawp n kap rai nná gäq gäran rà ai ré mājāw, ánhte mungdaw ni, búngá măshà ni gaw (wunjí juk) Thäkin Nuq hpeq shà mātut nná madiq shádaw yäng kāja ai. Nang hku nná hpa hkúm myit shut, Thäkin Nuq hpeq nang madiq shádaw ai rái yäng ánhte mung

nang hpeq gínjàng ai lam n gǎlaw sǎna, mǎdìq shǎdǎw na. Nang n kám yàng gǎ sǎdìq làika lǎngái dàinaq gǎlaw na, “nga nná tsun maq ai. (Wunjí juk) Thǎkin Nuq mǔng,” kǎja ngá ai lè U Zan Htá Sin. Naq mǎtu grài kǎja ai. Wunjí aya htaq mǔng grín ngá na, gínjàng ai ni mǔng n ngá sai ngú ai gǎw gǎdè dǎram kǎja aq ni? Lǎma shánhte gǎ sǎdìq làika gǎlaw jang ngai mǔng lèkmát htú na. Nang hku ní KNC hpung hpeq mǔng hkù m kám hpá. Nánhte aq nǐngbaw wa Duwa Zàu Lawn mǔng hpawt ní hpawt dìn ngú na shí hpeq nǐnghkáp tàwn ai amuq htèq sǔm sǎna ré “nga nná bá tsun ai. Zan Htá Sin gǎw, “Wunjí juk htèq myít sǔ ni yaq ná zàwn nyeq àq mǎtu mai kǎja ai lam hpǎjáng ya na nga ai hpeq ná lù nná grài chyéjú dǔm ai. Rái tiqmǔng, ánhte ni mǔng mǎsa gǎlaw ai gǎw arawng aya lù na lam, arawng aya grín ngá na lam hpeq n yu ai. Múngdan aq mǎtu kǎja na lam hpeq shà yu rá ná ré. Bá tsun, mǎnaq wunjí juk hpeq tsun sai hteq mǎrén nyeq àq hpung shǎwá htèq bawng ban dǎwqdàn na ahkáng jǎwq rít,” ngú tsun nná pru wá ai. Dai hpang May shǎta (12) yaq shǎní Myítkyíná dèq lùng wá nná (13) yaq shǎní KNC hpung gínjàwq amú gun myít sǔ ni ahkum ara hteq shǎní tup htaí lai bawng ban nhtáwm Swe-Nyéin hpeq mǎdìq shǎdǎw na mǎtu dǎwdàn gǎq ai.

Yaq ná zàwn (wunjí juk) Thǎkin Nuq hpeq n mǎdìq shǎdǎw lù ai shà pru mat wá ai Kǎyin múngdǎw wunjí htèq Jǐnghpàwq múngdǎw wunjí yán àq shǎrà htàq shán pru mat ai hpang shǎní Kǎyin múngdǎw wunjí hku nná U Sǎw Lu Lu hte Jǐnghpàwq múngdǎw wunjí hku nná Duwa Zàu Ríp hpeq aya dang wuq ai. Ndai zàwn gǎlaw ai gǎw, gaw dá ai tǎrá htèq nhtan shái ai lam, (wunjí juk) gǎw, gaw dá ai tǎrá hpeq tawt lài ngá ai lam nǐnghkáp gǎq ai. Múngdǎw wunjí ngú ai múngdǎw nǐngbaw hpeq dang dá ai htaq, gaw dá ai tǎrá gǎw lǎwuq ná htèq mǎrén mǎtsùn dá ai.

Npáwt nhpang gaw dá ai tǎrá *upǎdi* pukmaq 173, “Wunjí juk gǎw Jǐnghpàwq múngdǎw kongsí hteq jǎhkrúp bawng ban nná Paliman aq Jǐnghpàwq múngdǎw htèq seng ai dǎt kǎsa amát ní htàq ná Jǐnghpàwq Wunpawng amyú shà amát lǎngái ngái àq myíng hpeq tang shǎwn ai shǎlóí, dai zàwn myíng tang shǎwn hkrúm ai amát hpeq

múngdan gǔmsàn gǎw “Jǐnghpàwq múngdǎw wunjí” ngú shǎmyíng na mǔnghpàwm asúyaq hpung shàng wunjí hku dang dá rá ai. Dai zàwn dang dá hkrúm ai wunjí gǎw ndai gaw dá ai tǎrá *upǎdi* lam ní aq mǎtu Jǐnghpàwq múngdǎw nǐngbaw mǔng rái lù na.”

Npáwt nhpang gaw dá ai tǎrá *upǎdi* pukmaq 101, dǎw (2) “Wunjí juk gǎw Kǎyin múngdǎw kongsí hteq jǎhkrúp bawng ban nná, Paliman kawq ná Kǎyin múngdǎw amyú shà ní aq dǎt kǎsa amát ní htaq ná amát lǎngái ngái àq myíng hpeq tang shǎwn ai shǎlóí, dai zàwn myíng tang shǎwn hkrúm ai amát hpeq múngdan gǔmsàn gǎw “Kǎyin múngdǎw wunjí” ngú shǎmyíng ná mǔnghpàwm asúyaq hpung shàng wunjí lǎngái hku dang dá lù na.”

Ndai zàwn kongsí htèq jǎhkrúp Bawngban lù na ngú nná adán aléngka dá ai ráitím (wunjí juk) Thǎkin Nuq gǎw kongsí htèq kǎchyí mi mǔng n bawng ai shà múngdǎw wunjí ní (múngdǎw nǐngbaw) hpeq dang dá wùq ai. Ndai lam hteq seng nná myít n-gut ai mǎjǎw Kǎyin hteq Jǐnghpàwq amát ní gǎw tǎrá rúng gínjàwq dèq dǎwdàn ya na mǎtu hpyí lǎjín mǎq ai. Múngdan gǔmsàn wa mǔng tǎrá rúng gínjàwq àq dǎwqdàn ai lam hpeq hpyí wùq ai.

Tǎrá rúng gínjàwq kawq nná jǎhtúm è dǎwqdàn ai htaq múngdan wunjí juk gǎw Kǎyin hteq Jǐnghpàwq múngdǎw nǐngbaw ní hpeq dang dá ai htaq gaw dá ai tǎrá *upǎdi* hpeq nhtan n shái ai lam, múngdan wunjí juk gǎlaw ai lam gǎw jǎw ai ngú nná dǎwdàn ya wuq ai. “Kongsí hteq jǎhkrúp bawng ban lù na” ngú nná gaw dá ai tǎrá htàq dàn dàn léng léng ka dá nga nǐnglen kongsí hteq jǎhkrúp bawng ban ai lam n gǎlaw ai shà dang dá ai hpeq wunjí juk htàq shut ai lam n ngá ai ngú nná dǎwdàn ya ai lam nan, (wunjí juk) Thǎkin Nuq gǎw tǎrá wunjí dǎp tǐng hpeq shà n-gá tǎrá rúng gínjàwq htàq pyí n tǎrá ai hku ùphkáng shà ngá ai lam hpeq yù mǎyá mǎshà ní pyí mù lù ngá ai. Múngdǎw ní hku nná gǎw myít n-gut tiqmǔng bá tsun htaí lai na shǎrà shǐng n rái tǎrá rung n ngá sai mǎjǎw kǎnǐng n chye dí nná Krai wa sheq chye nuq gǎq ngú Kǎrà hpeq shà mǎrit rá mat ai.

Ndai zàwn kongsí hteq n bawng ban ai múngdǎw nǐngbaw ní hpeq dang ai lam hteq seng nná (wunjí juk) Thǎkin Nuq tang mǎdún ai

lam lähkawnng ngà ai. Shawng nnan ná lam gaw, pru mat wà ai múngdàw nìngbaw ni aq shàrà htàq múngdàw nìngbaw nnan ni hpeq làwan n dāng yàng múngdàw ni gaw ùphkáng ai mǎshà n ngá nná hkawhkám n ngá ai múng zawn byín wa na. Lähkawnng ngú na lam gaw, kongsì ni hpeq múngdàw nìngbaw ni chyu shà hpàwng lù ai mǎjàw kongsì shāgá hpàwng lù na mǎtu chyāhkríng mi dang dá ai lam ré. Kongsì shāgá ngut nná kongsì zùphpàwng dung na mǎhka è pru shāngún na ré ngú ai lam rái lùq ai. Ndai tang mǎdún ai lam 2 gaw hpa npàwt nhpang n ngá, ai lam shà ré.

Shawng nnan ná lam hteq mǎrén hkawhkám n ngá ai múng zawn n mai byín ai. Npàwt nhpang gaw dá ai tǎrà *upādi* pukma 120 htàq, wunjí lǎngái ngài pru mat ai rái yàng, mǎlái n dang dīngsa pru mat wà ai wunjí gaw ngàm ai lit hpeq mǎtut nná gun hpai lù ai ngú nná rawng ngà ai rái nná kongsì è lam àng ai hku tǎrà *upādi* htèq mǎrén lǎtaq shǎlún ai múngdàw nìngbaw ni n dang dīngsa pru mat wà ai wunjí ni gaw mǎgám lit hpeq mǎtut gun hpai lù ngà ai.

Lähkawnng ngú na lam múng, Jìnghpàwq htèq Kǎyin wunjí ni pru mat wà ai hpang kongsì hpàwng shāgá na mǎtu yàk na tsàng ai mǎjàw pru mat wà ai wunjí yan gaw, shan gǎrà n pru yàng kongsì hpàwng shāgá dá sai ré. Ndai lam ni aq mǎjàw (wunjí juk) Thǎkin Nuq tang mǎdún ai lam gaw n tǎrà ai hku mǎsùq ai lam shà rái lùq ai.

Dai zawn gǎlaw ngut ai hpang (wunjí juk) Thǎkin Nuq gaw dang dá ai chyāhkríng mi ná kongsì ni hpeq shāgá wùq ai. Kǎyin hteq Jìnghpàwq múngdàw kongsì lähkawnng yán hpeq July shāta prawq 4 yaq shǎní Yang Gung è hpàwng na mǎtu shāgá wùq ai.

Jìnghpàwq múngdàw kongsì hku nná tsun na nga yàng, 1948 nìng shànglǎwt lù ai shǎning kawq nná 1957 nìng dù hkrá Yang Gung è ngà lài wà sai. Dai zawn Yang Gung è ngà ai nhkán è, rúng gawk ni, Kongsì ting-nyáng ùp ngà na ntá, amàt ni a wà wà sa sa lam jǎrit htèq shǎní shāgù ná lùqshá jǎrit, jǎrit saga lawq laq ai mǎjàw 1956 nìng htaq tiqnang aq múngdàw rái ngà ai Jìnghpàwq múngdàw, Myitkyíná mǎre dèq htàwt wà ai ré. Yaq múng múngdàw htèq seng ai hpa bawq mǎnghkang ráitím múngdàw è dǎwdàn lù ngà nìnglen Yang Gung deq

kongsì shāga ai lam múng n chye ná na dǎrám rái ngà ai. Ndai zawn Yang Gung deq shāgá dá ai kawq ná 1958 nìng July shāta prawq (3) yaq shānaq hkying 6 30 htàq amàt ni kawq shāgá làika dù wà ai. Amàt ni gaw ahkying n lú sai mǎjàw hpa múng n lú gǎlaw ai shà hpang shǎní, jǎhpàwt hkying (11) htàq kongsì hpàwng na mǎtu (wunjí juk) àq ntá npuq dèq dīngyang sa wà rà ai.

KNC amàt ni hteq Hp.S.P.L (ngàng grin) amàt ni gaw, ndai zawn gǎlaw ai gaw n tǎrà ai lam, Jìnghpàwq múngdàw múng shāwà, Jìnghpàwq múngdàw múng shāwà àq dāt kǎsa ni hteq gaw gap tàwn ai kongsì hpeq rói ai hku àng ai lam, *upādi* gǎlaw na ahkáng, sùt gùmhpràw gǎrán jài lang na ahkáng lù ai, awmdáwm ahkáng aya lù ai kongsì hpeq (wunjí juk) àq bawng ban hkám kongsì kǎshà zawn n mai di káu ai lam, múng mǎdèn Ingǎlik prāt htàq múngdàw ni gaw gùmsàm mǎgam a npuq è ngà ai jǎrit lǎmùgá ùphkáng du aq npuq ná jǎrit lǎmùgá bawng ban hkám kongsì kǎshà ni shá tai lái wà sai mǎjàw, dai hpe n kam hkám, n raq nná shànglǎwt lá ai lam, yaq múng múngdàw kongsì ni hpeq (wunjí juk) àq n-tá npuq è zùphpàwng ai hteq dai mǎdang deq báí dù shāngún ai lam, ré ai lam amyú myú mǎdún nná nìngghkáp mǎq ai. Báí nná shànglǎwt lù ai hpang (10) nìng tup múngdàw kongsì ni htaq (wunjí juk) n dung lǎwm yu, ga n shāga yu ai wa mi, yaq múngdàw kongsì ni htaq (wunjí juk) sa dung ai lam múng, (wunjí juk) àq myìq man hteq ahkáng aya hpeq asung jǎsháwn nhtáwm dāng shá na ngú ai htàq lài nná kǎgà lam n ngá ai ngú tsun ga ai. “Jǎhkrùp bawng ban nná” ngú ai htàq làika hteq bawngban rà ngà ai.

Shawng deq shànglǎwt lù ai hpang (10) nìng tup múngdàw kongsì ni htaq hkán sa ai htúng lài gaw, múngdàw wunjí ngú ai múngdàw nìngbaw shàrà mǎn jang (wunjí juk) rúng kawq nná múngdàw kongsì rúng dèq làika ka dat ai. Múngdàw nìngbaw dang na mǎshà lǎngái mi hpeq kongsì kawq nná lǎtaq ya na mǎtu làika dù ai shǎlói, kongsì è múngdàw nìngbaw aq mǎtu mying tang sháwn na lam ndau shǎná nná nhtói ndāt dá ya rà ai. Ndāt dá ai nhtói dù ai shǎlói hpung lǎngái htèq lǎngái kawq nná múngdàw nìngbaw dang mǎyu ai ni aq myíng hpeq, sháwn ai wa tàu ai mǎrai 2 àq myíng hteq tang sháwn ai

lăika hpeq tang rà ai. Mărai lăngái shà rái nná shìng jawng ai mǎshà n ngá jang dai wa aq mying hpeq (wunjí juk) hpang deq shăgún ya nná (wunjí juk) gáv gùmsàn hpang deq shălài nhtáwm múngdàw wunjí (múngdàw nìngbaw) dang rà ai. Lăngái htàq ján nná shìng jawng ai mǎshà pru wà jang kongsi è (mé) gǎrán rà ai. (Mé) gǎrán nná dāng ai wa aq mying hpeq (wunjí juk) hpang deq shăgún, shi gáv gùmsàn hpang dèq báí shăgún di nná wunjí dang rà ai. Ndai gáv gaw dá ai tǎrá *upădi* hteq mǎrén múngdàw ni htàq hkánsa gǎlaw ai Dimokresi htúng lài lăngái mi rái ngá ai.

Yaq Hp.S.P.L.gàq gǎrán màt ai hpang hpàwng ai Kǎyin hteq Jìnghpàwq múngdàw kongsi htàq dai hku n rái. Múngdàw nìngbaw aq mǎtu mying tang sháwn shăngún nná uhpung 2 mǎgá ná lù lá ai mying ni hpeq (wunjí juk) hpang deq shăgún ya ai, kongsi htaq mùng múngdàw nìngbaw aq mǎtu tang sháwn ai làika 2 lù lá ai lam, dai tang sháwn làika 2 hpeq (wunjí juk) hpang deq shăgún nná shi ràq ai wa hpeq dang uq gáv ngú nná shà ndau shănà ai. Dai hpeq mǎgá mi dèq ná amàt ni gáv (mé) gǎrán na mǎtu hpyí sháwn màq ai. Ráitím (mé) n gǎrán ai shá kongsi hpeq màq já è nhtói htàwt sít káu dāt ai. Hpang shání kongsi hpàwng ai shălói múngdàw nìngbaw hku nná kǎdai wa hpeq dang dat sai lam ndau shănà nhtáwm kongsi hpàwng hpeq màq já è dàwm káu dāt ai. Jìnghpàwq múngdàw kongsi htaq nga yàng, kongsi ting-nyáng ùp ntsa è shi hpeq n kám ai lam tang sháwn tàwn dá ai. Dai gá sháwn hpeq bawng ban na mǎtu July shăta (10) yaq shání ndāt dá nná (9) yaq shání kongsi hpeq màqjá è dàwm káu dāt ai.

Ndai zàwn asúyaq gǎlaw ai mǎgá ná n shawp n kap nná asúyaq gǎlaw ai ni nan Dimokresi lài htèq mǎrén ka da nná kongsi è dàwqdàn shăgrin tàwn ai kongsi htúng *upădi* hpeq n hkán sa sai ré mǎjáv, gǐnjàng ai ni gáv dai asúyaq nan n hkan sa ai htúng *upădi* ni hpeq tsàwm dàw yu chyai na mǎtu pat kǎtā è n bang dá lù ai shà, Jìnghpàwq múngdàw kongsi amàt lawq mǎlāwng gáv n kam hkàm nná dai htúng *upădi* làika ni hpeq wàn nāt káu màq ai. Zùhpàwng gáv kǎbà kawq nná mùng, “gùmshèm ai ting-nyáng ùp hpeq n raq ai, gùmshèm ai múngdàw nìngbaw n raq ai. Múngdàw Dimokresi hpeq jǎhtèn ai U Nuq,

Dimokresi htèn htum nná múngdàw kǎsù kǎbrāwng wà jang U Nuq àq mǎrà, “ngú mǎráwn jǎhtáu lèt nìngkhàp pru mat wà màq ai. Jìnghpàwq múngdàw kongsi htaq (mé) gǎrán na nga yàng Swe-Nyéin hpeq mǎdìq shădáv ai amàt mǎrai (10), Nuq-Tin mǎgá dèq mǎdìq shădáv ai amàt ni gáv mǎrai (9), dai mǎrai (9) htaq ná ting-nyáng ùp (1) hpeq shàwq káu yàng mǎrai (8), dai mǎrai (8) htaq ná Sámá Duwa Sínwá Nawng mùng múngdàw nìngbaw dang ai lam htaq myit n-gut nná kongsi zùhpàwng n lung ai mǎjáv mǎrai (7) shà ngá ai. (Mé) gǎrán yàng Swe-Nyéin mǎgá ná (mé) 10 lù nná Nuq-Tin mǎgá ná (mé) (7) lù na rái ngá ai. U Nuq gáv (mé) (7) shà lù ai mǎgá ná tang dat ai Duwa Zàu Rip hpeq múngdàw nìngbaw dang káu dāt ai.

Dai hteq mǎrén, Kǎyin kongsi htaq mùng Swe-Nyéin hpeq mǎdìq shădáv ai mǎgá ná amàt mǎrai (14), Nuq-Tin hpeq mǎdìq shădáv ai mǎgá ná amàt mǎrai (10) ré ai kawq, mǎyén mǎgá rái ngá ai amàt (10) mǎgá ná tang dāt ai U Sáv Lu Lu hpeq U Nuq gáv Kǎyin mùng dàw wunjí dang káu dāt ai.

U Nuq gáv Paliman è (mé) 8 htèq dang nná (wunjí juk) byin nná asúyaq mǎtut gǎlaw lù ai. (Mé) 8 hkùm tsun (mé) 1 shìng n rái (mé) 2 htèq shà dāng tím shi (wunjí juk) mǎtut gǎlaw lù na rái ngá ai. Ndai gáv Dimokresi múngdan ré mǎjáv rái ngá ai. U Nuq gáv shi dang ai shălói Dimokresi hpeq kǎja ai hku, mǎlang ai hku lá nná Dimokresi ngú nná arawng lá ngá ai. Shi hpang mǎgá ná sùm ai shălói Jìnghpàwq htèq Kǎyin kongsi ni htaq Dimokresi gá n shăga ai shà (wunjí juk) àq ahkáng aya hteq Dimokresi hpeq dǎmyàq myàq lá nná (mé) n lawq ai mǎgá dèq asúyaq ahkáng aya jàwq káu dāt ai.

Lam mi hku nga yàng Dimokresi hpe nhtáng chýung gǎlaw káu dāt ai. Ndai gáv Dimokresi hpeq mǎnu shădáv ai nga nná n-gùp nchyun è ayan tsun ngá ai U Nuq àq Dimokresi nhtáng hku rái ngá ai. Tsun ai amyú mi gǎlaw ai amyú mi ré ai U Nuq ngú nná shà mǎsāt káu dāt nngai.

Hp.S.P.L. hpung htaq rái rái, (cabinet) wunjí hpung htaq rái rái U Nuq gáv gùmsghém mǎgam lài lang ai nga nná wunjí dǐngsà U Htún Pe gáv mǔngdan dèq shi aq shǐ làika kawq nná tang dân yu sai. U Htún Pe tsun ai hteq mǎrén nga yàng “asàk mǎdùq hkawhkám wa” ngú nná pyi shǎmyǐng wùq ai. Yù mǎyá mǔng mǎshà, shi hteq búnglǐ rǎu n gǎlaw yu ai ni gáv, ndai gá hpeq kám na yàk ngà ai. Ndaì dǎrám dǐnghpring nná hpǎrá tǎrá htèq tut rǎu ngà ngà ai wa gáv gǎrá hku mǔng gùmsghém mǎgam zàwn n mai byǐn ai rǎp rǎp ra ra myǐt rawng ai wa ré ngú nná ráitím, shǎnhte shǎdàq dàq n htuk hkat nná tsun ai rái na ré ngú nná ráitím, tsun na màq ai. U Nuq gùmsghém mǎgam lài lang ai ngú nná làika ka ai wa nan n kám lài wà niq ai. Ráitím tingnang nan wunjí tai wà nná hkrúm kǎtùt yu ai shǎlói shèq kám rà màt ai. Nàu wa n ahkyàk ai mǎnghkang ni htaq gùmsghém mǎgam lài lang ai n ngú mǎyu ai. Mǔngdan aq ahkyàk ai mǎnghkang ni htaq shi gùmsghém mǎgam lài lang ai hpeq tsun mǎyu ai.

Mìwà-Myèn Lǎmù Gá Jǎrìt Mǎnghkang Byǐn Pru Wà Ai Lam Kǎdùn Mì

1 1954 ning December shǎta htaq (wunjí juk) U Nuq gáv Mìwà mǔng dèq sa ai. Dai shǎlói (wunjí juk) U Nuq gáv Mìwà mǔng (wunjí juk) Chou En-lai hteq shǎdàq ngwǐ pyaw sìmsaq ai hku arǎu ngà pra ná tǎrá mǎsa (5) hteq seng nná gá sǎdǐq làika gǎlaw ai. (Wunjí juk) 2 àq shǎnaq shǎbrá ai làika htaq lǎbáu è tàwn dá ya ai lǎmùgá jǎrìt mǎng hkang ni hpeq mǔngdan 2 àq asúyaq ni gáv tsawq ràq shǎwang myǐq htèq hkùq hkáu ai lam n htén ai shǎ hpǎran shǎngut lá lù na mǎtu nga nná lawm wà ai. 1955 ning November shǎta 20 ya shǎnǐ mǔnghpàwm Myèn mǔng kǎtǎ è rái ngà ai Wàq mǔngdàw kǎtǎ dèq Mìwà hkyeng hpyenla ni shàng wà ai hteq mǔnghpàwm Myèn mǔng hpyenla ni hteq kǎtùt nná gáp hkat màq ai. Mǔnghpàwm Myèn mǔng asúyaq gáv Mìwà hkyeng hpyenla ni mǔnghpàwm Myèn mǔng

kǎtǎ dèq shàng wà ai hpeq nǐnghkàp nná báì htǐngnùt na mǎtu Mìwà asúyaq hpeq hpyǐ lǎjǐn ai.

Mìwà asúyaq gáv yaq shǎnhte aq hpyenla ni shàng ngà ai shǎrà hpeq Mìwà è mǎdùq ai shǐng n rái mǔnghpàwm Myèn mǔng è mǎdùq ai ngú ai hpeq atsáwm shǎ gǎrái n sǎng lǎng ai. Mìwà mǔng asúyaq hku nná shǎnhte mǎdùq ai ngú kám ai mǎjǎw hpyen dap hpeq n htǐngnùt lá lù ai nga nná làika htang ai. Mǔnghpàwm Myèn mǔng asúyaq gáv, Wàq mǔngdàw gáv 1941 ning htaq Mìwà asúyaq htèq Myèn mǔng asúyaq (Ingǎlik) ni gǎlaw dá ai gá sǎdǐq làika hteq mǎrén mǔnghpàwm Myèn mǔng è mǎdùq ai ngú nná báì htang ai.

Báì Mìwà asúyaq gáv, dai 1941 ning ná gá sǎdǐq làika gáv Mìwà asúyaq Chang Kai Sheik hpeq Ingǎlik ni mǎc já è dǎng shǎ nná gǎlaw dá ai gá sǎdǐq làika ré mǎjǎw n hkàp lá lù ai lam làika báì htang ai. Dai zàwn mǔngdan 2 ná asúyaq ni nhtǐ nhtáng rái làika ka hkat ngà ai atèn htàq mǔnghpàwm Myèn mǔng, Jǐnghpàwq mǔngdàw àq dǐngdung jǎhtúm Putau^ggǐnwang, Lung Saing gǐnrà dèq Nǎmni Lǎhka bùm lǎpran lam hku Mìwà hkyeng hpyenla nkau mǐ mǔnghpàwm Myèn mǔng kǎtǎ dèq shàng wà ai.

Ndaì zàwn asúyaq shǎdàq dàq shim ai hku nhtǐ nhtáng làika ka hkat ngà ai atèn htàq 1956 ning July shǎta 31 yaq shǎnǐ shǎprawq ai (The Nation) shǐ làika htaq Mìwà hkyeng hpyenla ni gáv mǔnghpàwm Myèn mǔng kǎtǎ dèq tawt lài shàng bang wà ai lam, lǎwm pru wà ai. Dai shǎlói shèq mǔng mǎshà ni chye wà ai. Asúyaq gáv nǐngdàng ai.

1956 ning August shǎta prawq 4 yaq nhtóì htèq Mìwà Mǔngmǎshà Gùmsàn Mǔngdan (wunjí juk) Chou En-lai gáv, dai atèn è Hp.S.P.L. nǐngbaw rái ngà ai U Nuq hpang deq làika lǎngái ka dǎt ai. Dai làika htaq

- (A) Mǔnghpàwm Myèn mǔng ná shǐlàika nkau mǐ gáv Mìwà Mǔngmǎshà Gùmsàn Mǔngdan htèq hkùq hkáu ai lam htén rùn hkrà ka ngà ai mǎjǎw ahkúm ya na mǎtu,
- (B) Mìwà hpyenla ni hku nná jǎrìt tawt nná lài bang ai n ré ai shǎ, nkau mǐ kǎchyǐ kǎchyàw shut shái ai shǎ ré ai lam,

(C) Yaq yàng ná mabyin mäsä hteq mären mungdan 2 gaw simsaq ai hku arau nga pra sa wa na, ngu ai lam ni lawm nga ai.

Munghpawm Myen mung na kaga shilaika ni hteq maigan shilaika ni htaq Miwa hpyen dap ni jarit tawt lai ai lam hpeq ka wa maq ai. 1956 ning August shata 8 yaq shani U Nuq gaw Hp.S.P.L. ningbaw hku nna ndau shabra laika langai mi ka shaprawq ai. Kadun ai hku nga yang, lamu ga jarit lam hpeq munghpawm Myen mung hteq Miwa mung ni gaw jinghkuq mungdan ni hku nna lawan dik ai hku ngut hkra hpäran na. Mungdan lahkawng aq chye na hkat ai lam htän rün shängün ai hku ka ai lam ni hpeq koi gam na matu shilaika sära ni hte mung shawa ni hpeq hpyi lajin ai lam ni rai nga ai.

1956 ning August shata 29 yaq nhtoi hteq Miwa asuyaq gaw munghpawm Myen mung asuyaq hpanq deq laika htang dat ai htaq

(A) 1941 ning jarit hpeq nhkap la lu ai, raitim mungdan langai hteq langai hkuq hkau ai lam n htän na matu hteq n tsen n rup ai lam n nga na matu jarit masat aq maga mi deq Miwa hpyen dap ni hpeq htingnut shängün na. Ndai Miwa hpyen dap ni htingnut mat wa ai shara htaq munghpawm Myen mung hpyenla ni hpeq n shang shängün na,

(B) 1911 ning e Ingalik asuyaq, Miwa asuyaq deq jawq da ai laika hteq mären Hpimaw, Gaw Lang, Kang Hpang, kahtawng masum lamu ga gaw Miwa asuyaq maduq ai lamu ga re. Ndai kahtawng ni htaq munghpawm Myen mung aq hpyen dap ni dap jung nga ai. Dai Myen dap ni hpeq mung htingnut ya miq.

(C) 1954 ning (wunjí juk) 2 aq myit hkrum da ai lam ni hpeq jahtän shärün nna Myen mung aq dingdung deq ang ai lamuga ni htaq munghpawm Myen mung aq hpyen dap ni shang nhtawm dap jung nga ai. Dai hpyen dap ni hpeq mung htingnut ya miq. Yaq na zawn htingnut mat wa ai shara ni htaq Miwa hpyen dap ni mung n shang na re.

(D) Lamu ga jarit manghkanq maq hkra hpeq hpäran na matu mungdan lahkawng myit hkrum ai komishin (commission) langai hpawq na matu Miwa asuyaq myit hkrum ai.

Yaq na zawn Miwa-Myen lamu ga jarit manghkanq hteq seng nna mungdan lahkawng asuyaq gaw, myit jasat shai ai lam ni, myit n ru n ra re ai lam ni nga wa ai majaw munghpawm Myen mung asuyaq gaw Miwa asuyaq aq myit hpeq chye na matu Hp.S.P.L. ningbaw U Nuq hpeq Miwa mung deq dat na lajang ai. Miwa asuyaq mung langai hteq langai chye na hkat ai lam lu na matu shaga ai. Dai majaw hkuq hkau mishin (mission) ngu amying jawq nna U Nuq hpeq ningbaw shatai let, U Nuq aq maduq jan Daw Myaq Yi, Tara wunji U Myint Thein (yaq tara wunji juk) hteq maduq jan, Maigan matut mahkai rung dinggrin amu maduq kaba U Tun Shein, Maigan matut mahkai rung lamuga jarit hteq seng ai laklai Du U Khin Nyunt, Hp.S.P.L. hpung ginwang Du Bo Tin Maung Gyí, ni lawm ai (mission) hpung hpeq 1956 ning October shata jahtum na bat htaq Miwa mung deq dat dat ai.

Ndai zawn U Nuq aq hpung hpeq Miwa mung deq dat dat ai lam htaq Maigan matut mahkai rung, lamu ga jarit hteq seng ai kawq nna tang madun ai aq ntsa e (subcabinet) aq 1956 ning October shata 21 yaq shani na zuphpawng e dawq dan ai hteq mären U Nuq aq (mission) hpung hpeq lawuq na hteq mären matsun dat ai.

1. Miwa asuyaq aq myit jasat hpeq chye hkra sha sagawn na.
2. Miwa asuyaq hku nna labau hpeq madun nna lamu ga ni hpeq wora hpyi ndai hpyi rai wa jang, myit hkrum ai lam hpa mung n galaw ai sha manghkanq ni hpe bai la wa na.
3. 1941 ning jarit masat hpeq Miwa asuyaq hkäp la na matu chye na hkra tsun na.
4. 1948 ning munghpawm Myen mung shanglawt lu ai atän na lamu ga jarit hteq mären kadai mung kadai tiqnang aq shara kawq nna n sit n htawt ai sha nga na matu Miwa asuyaq hpeq chye na hkra tsun na, ngu ai lam ni re.

Ndai matsun ni hpeq U Nuq mung myit hkrum hkäp la nna matsun ai laika langai mi hpeq la sa mat wa ai. U Nuq hteq hpung ni gaw Miwa mung Peking mare deq du ai shaloi asuyaq hteq kalang,

lāhkáwng làng lāmù gá jārīt mǎnghkang hpeq bawng ban màq ai. Ndai zawn bawng ban ai htaq Mìwà asúyaq gáv U Nuq hpeq lāhtàq è tsun lài wa sai 1911 ning htaq Ingǎlik asúyaq è Mìwà asúyaq hpeq ka ya tàwn ai làika hpeq mǎdún nná, Hpimaw, Gaw Làng, Kang Hpáng nìnghtáwn mǎsum hpeq hpyí màq ai. Dai shǎlói U Nuq gáv wunjí hpung kawq nná jáv dāt ai mǎtsùn ni hpeq mǎláp káu nhtáwm npáwt nhpang kǎja n kǎja hká já yu ai lam hpa n ngá ai shà, kǎlàng taq Mìwà asúyaq àq hpyí sháwn ai lam gáv làika htèq mǎdún lù ai ré mǎjáv tǎrá ai, ngai gáv myít hkrúm ai ngú nná tsun káu dāt ai. Shi h^{teq} ràu hkán sa ai ni gáv Mìwà ni àq man è kǎlàng taq tsun na yàk ai mǎjáv bawng ban hpàwng hpeq hpang è kǎlàng báí bawng ban na lam hteq dai mǎnghkang ni hpeq hká já na mǎtu tsun nná bawng ban hpàwng hpeq jǎhkring káu màq ai.

Hpang è kǎlàng báí bawng ban ai lam gǎràì n gǎlaw yàng, hpung htaq láwm ai nkau mi gáv, yaq Mìwà ni hpyí ai lāmù gá gáv Jìnghpàwq mǔngdáv è àng ai mǎjáv Jìnghpàwq mǔngdáv nìngbaw ni hteq bawng ban rà ai lam npáwt nhpang gáv dá ai tǎrá *upǎdi* pukmaq 200 htèq mǎrén, Jìnghpàwq mǔngdáv kongsì aq myít hkrúm ai lam hpeq lù lá yàng shèq ngut kreq lù ai lam U Nuq hpeq tang mǎdún màq ai. Dai mǎjáv U Nuq gáv hpang kǎlàng báí bawng ban ai hpàwng htàq Hpimaw, Gaw Làng, Kang hpáng kǎhtáwng mǎsum lāmù gá htèq seng nná mǔnghpàwng Myèn mǔng àq npáwt nhpang gáv dá ai tǎrá *upǎdi* hteq mǎrén Jìnghpàwq mǔngdáv htàq láwm ngá ai mǎjáv Jìnghpàwq nìngbaw ni aq myít hkrúm ai lam hpeq lù rà ai. Dai mǎjáv Jìnghpàwq nìngbaw ni hpeq shǎgá ya miq ngú nná Mìwà asúyaq hpeq tang mǎdún wùq ai.

Dai mǎjáv Mìwà asúyaq gáv nbungli lǎngái mi dāt nná sùmtsán dāt kǎsa U Hla Maung, amú mǎdùq kǎbà U Tun Shein, làklái Du U Khin Nyunt ni mǔng hkán láwm wà ai. Dai ni gáv 28-10-56 yaq shǎní Yang Gung dèq dù wà nná mǎbyìn mǎsa lam hpeq asúyaq hpeq tang shǎnà màq ai. U Nuq htèq Mìwà Mǔng mǎshà Gùmsàn Mǔngdan asúyaq àq ràq shǎráwng ai hteq mǎrén, Jìnghpàwq mǔngdáv nìngbaw Zan Htá Sin, mǔngdáv nìngbaw dǐngsa ni rái ngá ai Sǎmá Duwa

Sinwá Nawng, Duwa Zàu Lawn, Jìnghpàwq mǔngdáv wunjí dáp amú mǎdùq kǎbà Major Shan Lone ni gáv sùmtsán dāt kǎsa U Hla Maung, amú mǎdùq kǎbà U Tun Shein aq mǎlái mǎigàn mǎtut mǎhkài dáp amú mǎdùq Mr. Barrington, làklái du U Khin Nyunt ni htèq ràu October shǎta 30 yaq shǎní Mìwà nbungli hteq Yang Gung kawq nná Peking dèq ràwt sa wà ràq ai. Dai zawn gǎràì n sa ai shawng shǎní, October shǎta 29 yaq shǎní htàq mǔnghpàwng Myèn mǔng asúyaq wunjí hpung zùhpàwng lǎngái mi gáv nná lǎwuq ná dǎwdàn ai lam 2 hpeq jǎhkrát ai

1. 1948 ning mǔnghpàwng Myèn mǔng shànglǎwt lù ai atèn è ngá ngá ai lāmù gá jārīt htèq mǎrén dǐng yang nawq rái ngá na mǎtu Mìwà asúyaq hpeq hpàqjí jávq shǎdùt na.
2. Lāhtàq nambāt 1 ná lam hpeq n hkáp lá ai rái yàng, lāmù gá jārīt shǎrà yàwng mǎyáwng hpeq lǎngái shà hku n myít ai shá, dāv htèq dāv bawng ban na.
3. Mǔngdan lāhkáwng ná dāt kǎsa ni láwm ai lāmù gá jārīt shǎrà jep sǎgàwn komishin (commission) lǎngái hpàwq nná Mìwà-Myèn lāmùgá jārīt hpeq atsáwm shà jep yu na myít hkrúm ai, ngú ai lam ni rái ngá ai.

Dai wunjí hpung zùhpàwng htàq Jìnghpàwq mǔngdáv wunjí Zan Htá Sin gáv, Mìwà asúyaq hpyí ai Hpimaw, Gaw Làng, Kang Hpáng, lāmù gá gáv mòi chyǎloi nhkoi kawq nná Mìwà ni gǎlói mǔng n up hkáng yu ai mǎjáv Mìwà asúyaq hpyí ai htèq mǎrén njawq lù ai lam ajaq awaq nìnghkáp ai. Dai shǎní ná (cabinet) ka mǎtsing htaq adán aléng mù lù ai. Wunjí hpung aq dāvqđàn ai lam hpe kǎnan gǎlaw nná U Nuq hpang deq mǔng lǎngái mi shǎgún dāt ai. Wunjí hpung aq dāvqđàn ai lam hpeq nan U Nuq gáv n raq shǎráwng ai mǎjáv apùt àngùn nga nná n hkáp lá ai lam hpang è shèq chye lù ai.

Jìnghpàwq mǔngdáv nìngbaw ni gáv October shǎta 31 yaq shǎní, Peking mǎre deq dù mǎt wà màq ai. Dai du ai shǎnaq è mǔng U Nuq htèq lāmù gá jārīt mǎnghkang lam bawng ban ai shǎlói, U Nuq gáv Mìwà mǎgá dèq ná hpyí sháwn ai lam gáv tǎrá ai, myít hkrúm

yàng mai ai nga nná tsun ai. Jinghpàwq nìngbaw ni mǎgá dèq nná Hpimaw, Gaw Làng, Kang Hpáng gáv Mìwà è gǎlói mùng n dù yu ai rái nná njawq lù ai lam, yaq ngà ngà sai lǎmù gá jarit htèq mǎrén nga yàng mai ai lam tang mǎdún ai shǎlói mùng, U Nuq hku nná Jinghpàwq nìngbaw ni tang mǎdún ai hpeq myit n-gut wùq ai.

Jinghpàwq múngdàw nìngbaw ni hteq U Nuq àq bawng ban hpàwng htàq U Nuq tang shǎnà ai lam lǎngái mǐ gáv, “hpa mǐ byin yàng byin, Mìwà múng gáv làika hteq mǎdún lù ai mǎjáv shánhte hpyi ai hpeq jàwq nná lǎwan gá sǎdìq làika gǎlaw yàng kǎja ai. Ahkying gǎrwt ngà yàng lǎmù gá jǎrit htèq ni ai nánhte múngdàw mǎshà ni shà jàm jàu na. Nánhte sheq múng mǎdung asúyaq hpeq chyǎhkríng hkríng shà shawk shǎna na ré. Dai mǎjáv shánhte hpyi ai htèq mǎrén lǎwan myit hkrúm káu yàng kǎja ai.” nga ai ré.

November shǎta prawq 1 yaq shǎnǐ, jǎhpàwt hkying 1030 kawq nná shǎnaq dèq hkying 100 dù hkrà, Mìwà múng asúyaq mǎigàn mǎtut mǎhkài rúng è, mùnghpàwng Myèn múng mǎgá ná wunjí Zan Htá Sin, Sámá Duwa Sínwá Nawng, Duwa Zàu Lawn, tǎrá wunjí U Myint Théin, sùmtsán dāt kǎsa U Hlaq Maung, amú mǎdùq Mr. Barrington, làklái du U Khin Nyunt ni lǎwm nná, Mìwà Múng mǎshà Gùmsàn Múngdan asúyaq mǎgá ná nambat 2 mǎigàn mǎtut mǎhkài wunjí Chou An Fu, Myèn múng htèq seng ai Mìwà sùmtsán dāt kǎsa Yu Chon Min, mǎigàn mǎtut mǎhkài dáp amú mǎdùq ni lǎwm nná lǎmù gá jǎrit lam hpeq bawng ban ai. Bawng ban hpàwng htàq Mìwà asúyaq mǎgá dèq nná tang mǎdún ai lam ni gáv,

- (1) 1911 ning htaq Ingǎlik asúyaq è Mìwà asúyaq hpeq jàwq dá ai làika htèq mǎrén Hpimaw, Gaw Làng Kang Hpáng gáv Mìwà è mǎdùq ai re mǎjáv Mìwà múng dèq àp ya na.
- (2) 1941 ning jǎrit mǎsàt hpeq Mìwà asúyaq myit hkrúm na mǎtu yàk ai. Yàk hkàk ai lam lawq lawq ngà ai.
- (3) Lǎhtàq ná (Mac Mahorn line) hpeq mùng báí jep yu nná, Tibet asúyaq àq myit jǎsàt hpeq chye ai hpaung sheq mai ngut ai. Rái tím dai (Mac Mahorn line) gáv yàk hkàk ai lam ngà na n shǎdùq ai, ngú ai lam ni tang mǎdún mǎq ai.

Dai bawng ban hpàwng htàq Mìwà asúyaq mǎgá ná nìngbaw nná shǎga ai wá gáv nambat 2 mǎigàn mǎtut mǎhkài wunjí Chou An Fu ré. Mùnghpàwng Myèn múng mǎgá ná nìngbaw nná shǎga ai gáv Jinghpàwq múngdàw wunjí Zan Htá Sin ré.

Mùnghpàwng Myèn múng mǎgá ná Jinghpàwq múngdàw wunjí tang mǎdún ai lam ni gáv,

- (1) Yaq ngà chyǎlú lǎmù gá jǎrit htèq mǎrén kǎdai mùng kǎdai tiqnang aq shǎrà kawq nná n sit n nawt ai shà dǐng yang ngà na mǎtu múngdan lǎhkáwng ná asúyaq ni myit hkrúm na lam.
- (2) 1911 ning hta Ingǎlik asúyaq è Mìwà asúyaq hpeq ka jàwq dá ai làika gáv Ingǎlik múng mǎdén wa hteq Mìwà asúyaq ni shǎdàq dàq ka jàwq ka ya hkat ai laika shà ré. Gá sǎdìq làika n ré. Hpimaw, Gaw Làng, Kang Hpáng lǎmù gá gáv Mìwà è ùphkáng ai hpeq gǎlói mùng n hkám shà yu ai. Dai mǎjáv dai nìnghtáwn mǎsum hpe njawq lù ai, ngú ai lam ré.
- (3) Ndai kawq làika htí ai shǎwà dǐnglik yu lù na mǎtu tang mǎdún mǎyu ai lam gáv, Mìwà asúyaq gáv gá sǎdìq làika hteq ngàng ngàng kang kang ràí ngà sai 1941 ning ná gá sǎdìq làika hteq (Mac Mahorn line) mǎsàt ai gá sǎdìq làika ni hpeq hkàp lá na yàk ai nga nná lam amyú myú mǎdún tsun nhtáwm, gá sǎdìq làika mùng n ráí, jàwq ya hkat ai shǎgún làika lǎngái mǐ shà ráí ngà ai 1911 ning ná làika hpe sǎksè mǎdún nná lǎmù gá hpyi ai lam gáv gǎrà hku myit jǎsàt ngà ai hpeq chye lù ngà ai.

Dai November shǎta prawq 1 yaq shǎnǐ, shǎnaq dèq hkying 630 atèn kawq nná Mìwà asúyaq è sàwq shǎgá ai htèq mǎrén, dāt kǎsa hpung mǎshǎ yàwng hte gáv Rushá satkat (circus) pói sa yu gáv ai. Pói jǎhkríng mǐ hkríng saq ai atèn htàq kǎgá mǎshǎ ni zàwn shǐnggàn pru nǎmsa na mǎtu Mìwà nìngbaw ni mùng shǐnggàn dèq chyǎhkríng mǐ pru maq ai. Shǐnggàn dèq pru nná pói gáv dèq báí shàng ai shǎlói, pói gáv chyíngka lam è tsap ngà ai U Nuq gáv Jinghpàwq múngdàw wunjí Zan Htá Sin hpe lǎhpàq è gùmhphùk nná, sà U Zan Htá Sin nang hpeq ngai là ngà ai naq sai, ahkyàk ai gá tsun na nga ai, nga

nná mǎnám gǎwk lǎngǎi mi deq shǎgá sa mat wǎ ai. Mǎnám gǎwk è U Nuq htèq kǎgǎ Myèn mǔng htèq seng ai sùmtsán dǎt kǎsa Yu Chon Min mǔng dù sa wǎ ai.

Dai shǎlói U Nuq gǎw, “gǎi, U Zan Htá Sin, dài ní nang hteq Mǐwǎ ni bawng ban hpǎwng htàq ndai lǎmù gǎ jǎrít lam gǎw nǐngbaw kǎbǎ U Nuq ngút jang ngút ai, ánhte gǎw hpa tsun na lam n ngá ai, ngú nná nang tsun ai dàq àw? Dai hku nga yàng ngai mǔng kǎbù ai. Dai naq jang gǎ sǎdǐq làika gǎlaw kǎu na, kǎnǐng làw?” nga nná jàq ai myǐq man htèq sǎn dǎt ai. Duwa Zan Htá Sin gǎw, “ngai shǐng ngú n tsun n ngai. Ánhte tsun htailai ai gǎ ni yǎwng ka mǎtsing dá ai ngá ai” ngú báí tsun ai. Dai shǎlói U Nuq gǎw, “nang gǎw ngai hpeq amyú mi tsun ai. Mǐwǎ ni hpeq amyú mi tsun ai, hpa kǎja ai i? Mǐwǎ sùmtsán dǎt kǎsa wa gǎw nǎng dai hku tsun ai nga nná tsun ngá ai,” nga nná tsun ai.

Duwa Zan Htá Sin gǎw, “ngai Mǐwǎ hpeq amyú mi, nǐngbaw kǎbǎ hpe amyú mi n tsun n ngai. Bawng ban hpǎwng htàq lǎwm ai mǎshǎ shǎgù hpeq sǎn yu uq,” ngú nná tsun dǎt ai shǎlói Duwa Zàu Lawn mǔng, “nǐngbaw kǎbǎ tsun ai zǎwn U Zan Htá Sin n tsun ai, ánhte yǎwng ngá ai,” ngú nná mǎdǐq shǎdǎw dǎt ai. Shǎlói shèq U Nuq gǎw myǐq man n tsáwm ai hteq Mǐwǎ sùmtsán dǎt kǎsa wa hteq rǎu gǎwk kawq nná pru mǎt wǎ mǎq ai.

Dai shǎlói Duwa Zan Htá Sin hteq Duwa Zàu Lawn mǔng gǎwk kawq nná pru mat wǎ nhtáwm Rushá satkat hpe báí yu maq tiqmǔng Duwa Zan Htá Sin gǎw myǐt grǎi n pyaw nná satkat pói htàq myǐt n lǎwm ai shǎ satkat pói ngút hkrà tsám mǎrǐq dung rà mǎt ai. Mǎnám ai ntá dèq báí dù wǎ ai shǎlói ráitím, Duwa Zan Htá Sin gǎw shǎnaq tup yup n pyaw mǎt ai. Yaq ná zǎwn U Nuq htèq bawng ban yàng n mǎnú na ré lam, lǎmù gǎ jǎrít lam mǎtut nná bawng ban mǎyu ai myǐt n ngá sai lam, dai mǎjǎw wǎ mǎyu nná nbungli lǎjǎng ya na mǎtu sùmtsán dǎt kǎsa U Hlaq Maung hteq amú mǎdùq Mr. Barrington ni hpeq tsun yàng, sùmtsán dǎt kǎsa U Hlaq Maung, tǎrá wunjí U Myint Théin, Mr. Barrington ni táwngban ai mǎjǎw n wǎ ai shǎ ngá ngá rà mǎt ai.

Dai shǎnaq hkying 6 atèn htàq U Nuq gǎw Mǐwǎ mǔng (wunjí juk) htèq kǎlǎng hkrúm nná, shi hku nná Mǐwǎ asúyaq hpyǐ ai gǎw tǎrá ai, ngai gǎw jǎwq mǎyu ai, rái tiqmǔng Jǐnghpǎwq nǐngbaw ni myǐt n hkrúm ai. Dai mǎjǎw Yang Gung dèq báí wǎ na. Báí wǎ nná Myèn mǔng mǔng shǎwǎ hpeq tang mǎdún nhtáwm mǎdǐq shǎdǎw shǎngún na ngú nná tsun kǎu dá ai.

Dai shǎlói Mǐwǎ (wunjí juk) gǎw, “nau wa hkùm tin uq. Angwǐ abwǐ gǎw è. Ngai mǔng nyeq àq mǔng shǎwǎ hpeq nawq bawng yu na nngai. Mǎnga yaq shǎní dù hkrà nawq ngá ùq,” ngú nná báí tsun dǎt ai.

3-11-56 yaq shǎní htàq kǎlǎng lǎmù gǎ jǎrít lam hpeq Mǐwǎ mǔng mǎshǎ Gùmsán Mǔngdan (wunjí juk) Chou En-lai hteq báí bawng ban ai. Dai bawng ban hpǎwng htàq Mǐwǎ mǔng (wunjí juk) gǎw lǎwuq ná htèq mǎrén tsun ai,

- (1) Yaq ná Mǐwǎ-Myèn lǎmù gǎ jǎrít mǎnghkang htèq seng nná Hpímaw, Gaw Làng, Kang Hpáng hpeq Mǐwǎ ni hpyǐ ai htèq mǎrén jǎwq jang, kǎga Namwan assigned lǎmù gǎ hpeq n hpyǐ na. Shi hku nná ‘Namwan assigned’ lǎmù gǎ gǎw grǎi wa n ahkyák ai. Hpímaw, Gaw Làng, Kang Hpáng hpe hpyǐ ai gǎw shawng deq dai shǎrà hpe Ingǎlik ni zǐng lá ai shǎlói, dai zǎwn zǐng lá ai gǎw n tǎrá ai ngú nná Mǐwǎ mǔng shǎwǎ gǎw nǐnghkǎp shǎwǎ n-gùn mǎdún ai lam hpeq Peking mǎre hteq kǎgǎ mǎre kǎbǎ ni htaq gǎlaw lài wǎ sai. Dai shǎlói shǐ jǎwngmǎ nawq ré, shi mǎtsing ai. Dai mǎjǎw Chang Kai Sheik làkhtàk è Ingǎlik ni n tǎrá ai hku zǐng lá kǎu ai lǎmù gǎ hpeq yaq asúyaq làkhtàk htàq báí lù hkrà gǎlaw ai, ngú nná Mǐwǎ mǔng shǎwǎ hpeq mǎdún mǎyu ai mǎjǎw ré.
- (2) Wàq mǔngdǎw gǎw Wàq mungdaw na Wàq du nkau mi Mǐwǎ mǔng dèq lǎwm mǎyu ai nga nná tsun nhtáwm Peking dèq shàng dù ngá sai. Dai mǎjǎw shánhte hte bawng ban ngút nná dǎwq dân yàng shèq mai ai.
- (3) Lǎhtàq jǎhtúm ná (Mac Mahorn line) mǔng Tibet asúyaq àq myǐt mǎnaw hpeq shawng sǎgǎwn yu rà ai. Rái tiqmǔng, yák hkàk ai lam lawq lawq n ngá ai.

hkik hkám àq ní nga yàng, mói na hpúng dǎgú kǎbà ai Myèn hkawhkám ní gáv lǎhtàq dèq nat múng htáp (6), lǎwuq dèq ngǎrái múng dù hkrà htáp (6), hpúng dǎgú kǎbà nná ùphkáng ai nga nná ka dá ai,” ngú tsun dāt ai.

Dai gá hpeq Mìwà gá hku Mìwà gabyan wa gá byan ngut ai hpang Mìwà (wunjí juk) wa mǎni nná, nǐngbaw kǎbà U Nuq múng mǎni let, “U Zan Htá Sin gáv, “nǐngbaw kǎbà Hman nan hkawhkám lǎbáu, Mǎha hkawhkám lǎbáu, U Kǎlá lǎbáu làika ni htaq dai hku ka tàwn màq ai,” ngú báí tsun ai. U Nu gáv hpa múng bai n tsun ai ngà māt ai.

Nǐng ngú tsun ngut ai hpang é múng U Nuq gáv, “ ndai lam gáv lǎwan myít hkrúm káu yàng kǎja ai. U Zan Htá Sin aq ntsa é mǎrà ngà ai. Nang shà myít hkrúm na nga yàng dàinaq gá sǎdiq làika gǎlaw na. Lǎmù gá kǎdè mi jàwq na ngú ai múng hpang deq Mìwà asúyaq htèq n htai lai rà hkrà tsi hkyeng htèq lǎmù gá sùmla ntsa é yaq mǎhkrèt kǎwàn tàwn na. Lǎwan sheq myít hkrúm ùq,” nga nná báí kǎhtáp tsun ai.

Dai shǎlói wunjí Zan Htá Sin gáv, “ndai lam hte seng nná nyeq àq myít jāsāt hpeq múng tsun dán sai. Ráitím lǎwan myít hkrúm lù na nga nná tsun yàng gáv, nǐngbaw kǎbà htèq Mìwà asúyaq gáv hpa hteq búng àq tá nga yàng, lùkmu sǎmsi ràí ngà ai mǎshà lǎngái hpeq sùmla hkrung yu gaq hkán nǎng rit nga nná shǎgá nhtáwm, sùmla hkrung mǎdún gáv kǎtā è dù ai shǎlói, naq kǎshà numshá ngai hpeq jàwq rít nga ai hteq mǎrén shà ráí ngà ai. Numshá lǎngái hpeq jàwq shá na mǎtu kǎwà lǎngái htèq shà n ngut ai. Kǎnù múng myít hkrúm rà ai. Kǎhpù kǎnau ni múng myít hkrúm rà ai. Mǎkyin jǐnghkùq yàwng myít hkùt myít hkrúm yàng shèq jàwq shá yàng kǎja ai. Dai hteq mǎrén nǐnghtáwn 3 jàwq rà ai lam htaq ngai gáv hpa mǎjáv múng shǎwà htèq múng shǎwà dāt kǎsa ni hteq n bawng mai na i? ngú tsun dāt ngai.

Ndai gá hpeq Mìwà gá byan gáv Mìwà gá hku byan ngut ai hpang Mìwà (wunjí juk) htèq U Nuq gáv mǎni nna, “dai ráí yàng, nang myít n hkrúm yàng gáv yaq gǎràí n mai ngut ai. Hpang é (wunjí

juk) Myèn múng dèq sa ai shǎlói shèq bawng ban dàwqdan na ré,” nga tsun nná bawng ban hpàwng hpeq dàwm káu dāt ai.

Dai mǎjáv U Nuq htèq (wunjí juk) Chou. Èn-lai yán àq myít hkrúm ndau shǎnà ai làika lǎngái shǎprawq ai htaq lǎwuq ná htèq mǎrén shà ndau shǎnà ai.

- (1) Mìwà-Myèn lǎmù gá jǎrit mǎnghkang hteq seng nná múngdan lǎhkáwng ná asúyaq ni gáv grau nná chye ná ni hkat wà ai.
- (2) Lǎmù gá jǎrit è tàwn dá ai lǎhkáwng mǎgá ná hpyen dap ni hpeq tiqngang aq lǎmù gá kǎtā dèq deng (10) dù hkrà htǐngnùt ya na. Dai hpeq December shǎta htùm è ngut hkrà gǎlaw na mǎtu myít hkrúm ai ngú ai lam ni ráí ngà ai.

U Nuq àq myít ràq ai hku lǎmù gá jǎrit lam hpeq Mìwà asúyaq hpyí ai hteq mǎrén Hpímaw, Gaw Lǎng, Kang Hpáng hpeq Mìwà múng dèq jàwq nná awmdáwm gá sǎdiq làika gǎlaw mǎyu ai hteq seng nná, dai atèn htàq U Nuq gáv múngdan aq ùphkáng ai ahkáng aya shi htaq n ngà ai, shi asúyaq n ré, wunjí juk n ré, Hp.S.P.L nǐngbaw shà ré mǎjáv múngdan lǎngái htèq lǎngái gǎlaw ai gá sǎdiq làika ni htaq ahkáng aya lù ngà ai asúyaq hpung mǎshà ní, gùmsàn, wunjí juk, mǎigàn mǎtut mǎhkài wunjí, asúyaq hpung kawq nná ahkáng aya àp ya hkrúm ai wunjí lǎngái ngài, asúyaq hpung kawq nná ahkáng aya àp ya hkrúm ai sùmtsán dāt kǎsa zàwn ré ai ni chyu shà múngdan shǎdàq dàq gǎlaw ai gá sǎdiq làika ntsa é lèkmāt htú ga ai ré. Tiqngang kawq ahkáng aya n ngà ai wa lèkmāt htú nná gǎlaw ai gá sǎdiq làika gáv tǎrà n sháng ai. Dai hpeq wunjí Zan Htá Sin chye ai. 5-11-56 yaq shǎní U Nuq gáv Peking kawq nná pru nhtáwm Yang Gung dèq wà māt ai. Jǐnghpàwq nǐngbaw ni gáv Mìwà múng asúyaq è sàwq shǎgá ai hteq mǎrén Mìwà múng è chyai hkawm na mǎtu Mìwà múng asúyaq àq mǎnám hku nná Peking è ngàm ngà ai.

U Nuq àq hpung múng lǎmù mǎrang n kǎja ai mǎjáv Chung Kíng è nbungli hkrǐng nná hkrǐng saq rà ai lam ná chye lù ai. 6.11.56 yaq shǎnaq è sùmtsán dāt kǎsa U Hlaq Maung gáv U Nuq shǎngún ai hteq mǎrén wunjí Zan Htá Sin hpeq telephone htèq shǎnà dāt ai gáv,” Yan Gung deq dù ai shǎlói Jǐnghpàwq myít sú ni hpeq U Nuq shǎgá

jähkrúm mǎyu ai. Dai mǎjǎw Jìngphàwq myìt sú ni kǎdai dai hpeq shǎgá yàng kǎja na i?" nga nná sán dāt ai.

Wunjí Zan Htá Sin gǎw, "Jìngphàwq myìt sú ni hpeq shǎgá na nga yàng, hpung hku hkán nná hpung aq nìngbaw ni hpeq shǎgá dāt yàng kǎja ai. KNC hpung gǎw hpung gǐnjǎwq nìngtǎu nìngbaw rái ngá ai. Duwa Kyáng Luk, kunhtíng Sǎlang Lǎnan Laq, Manmaw gǐnwang nìngtǎu nìngbaw rái ngá ai sǎrà usà Mǎrán Làq, amú gun sǎlang rái ngá ai LàwqDàn Duwa Zàu Làq ni hpeq shǎgá yàng kǎja ai. Kǎgá hpung rái ngá ai P.Y.K.Hp. hteq Pawng Yawng Rám Ràwt hpung ni hpeq gǎw wó náng dù jang shánhte hpung hpeq sán nná shǎgá yàng kǎja ai, "ngú htèt dāt ngai.

Rái tiqmùng, Jìngphàwq myìt sú ni yǎwng hpeq hpung hku hkán nná ahkum ara n shǎgá ai shà, làhtǎq è amying jǎwq dāt ai KNC nìngbaw ni hpeq shǎ shǎgá nná tìnshǎpun Yang Gung mǎre deq làksàn nbungli hteq shǎgá lá nhtáwm Hp.S.P.L hpung gǐnjǎwq è shàt má mi jǎwq shǎ nná U Nuq gǎw, "Mǐwà asúyaq hpyí ai tǎrà ai, ngai gǎw myìt hkrúm káu dá sai nánhte mǔng myìt hkrúm mùq," ngú nná tsun wuq ai. Dai shǎlói Jìngphàwq myìt sú ni gǎw, " ndai lam gǎw grài ahkyàk ai lam ré. Kǎjǐ ai lam n ré. Dai mǎjǎw mǔng shǎwà àq myìt ràq ai lam hpeq hkàm lá rà na ré, "ngú nná tsun maq ai. Shǎlói Hp.S.P.L. nìngbaw kǎbà U Nuq gǎw sǎbói hpeq làtaq htèq ajaq wa làhtúm nná 'hopeless leaders' "alǎgà nìngbaw ni" ngú nná Ingǎlik gà hku mǎtsa mǎwà ngú htá shǎbǎwn káu dāt ai.

U Nuq gǎw Jìngphàwq Wunpawng myìt sú ni hpeq dàq sǎng shǎgá lá nná shàt má mi jǎwq shǎ nhtáwm yaq ná zàwn sǎbói làhtúm lèt mǎtsa mǎwà ngú htá shǎbǎwn ai lam gǎw kǎnìng rǎi mai kǎja na rái ta? ngú nná sán shǎrà tai ngá ai.

Ndai zàwn Jìngphàwq Wunpawng myìt sú ni hpeq shǎgá ai htaq mǔng U Zan Htá Sin gǎw shi aq hpung myìt sú ni hpeq shǎ shǎgá shǎngún ai, kǎgá gǐnjàng ai mǎgá ná nìngbaw ni aq mying hpeq n jǎwq ai ngú nná mǎrà nawq shǎgún ai lam chye lù ai. Wunjí Zan Htá Sin telephone htèq tsun dat ai gǎw, kǎgá hpung ni hpeq shánhte aq hpung hpeq sán yu nná shǎgá ùq ngú tsun dat sai rái nná shi htaq hpa

lit n ngá sai. Mǎrà shǎgún shǎrà n rái ngá ai.

U Nuq gǎw shǐlǎika sǎra ni hpe shǎgá, gǐnjàng ai hpung (pati) ni hpeq shǎgá nná shi gǎlaw ai lam jǎw ai, mǎdìq shǎdǎw shǎngún mǎyu ai lam, Mǐwà asúyaq hpyí ai tǎrà ai lam tsun dǎn nhtáwm mǎdìq shǎdǎw shǎngún wùq ai. Shǐlǎika sǎra ni mǔng lǎmù gǎ lǎbáu n chye, mǎbyìn mǎsa hpeq n sǎgàwn yu ai shà mǎjoi mǎdìq shǎdǎw ka maq ai gǐnjàng ai mǎgá ná hpung pati ni mǔng n chye n kaw mǎdìq shǎdǎw màq ai.

U Nuq gǎw 10-11-56 yaq shǎní nsén shǎpòi dǎp kǎwq nná ndau shǎbrá ai lam lǎngái shǎpòi dāt ai. Dai ndau shǎbrá ai htaq,

- (1) Hpimaw, Gaw Làng, Kang Hpáng gǎw Mǐwà mǎdùq ai lǎmù gǎ ré. Myèn è gǎlói mǔng n mǎdùq yu ai. Tiqnang n mǎdùq ai lam hpeq myìt mǎdà n kam jǎwq ai.
- (2) Nàmwan assigned lǎmù gǎ shàp ai gǎ sǎdìq làika hpeq shǎprai káu yàng kǎja ai. mǎshà ni aq lǎmù gǎ shàp ai ngú ai gǎw mǎdāt yàng n kǎja ai.
- (3) Ngàm ai lǎmù gǎ jǎrìt gǎw Myèn asúyaq ràq ai hteq mǎrén Mǐwà asúyaq gǎw hkán gǎlaw ya na myìt mǎdà na lam lawq ngá ai, ngú ai ni rái lùq ai.

Dai hpang U Nuq gǎw India mǔng Culcutta dèq sa nná India mǔng shǐlǎika sǎra ni hpeq Mǐwà asúyaq hpyí ai lam tǎrà ai. Hpimaw, Gaw Làng, Kang Hpáng gǎw Mǐwà mǎdùq ai lǎmù gǎ tai láí wà sai. Myèn n mǎdùq yu ai ngú nná tsun shǎprawq wùq ai.

Dai shà n-gá, U Nuq gǎw Mǐwà mǔng ná báí wà yàng Hp.S.P.L. amú gun zùphpàwng htàq, " U Zan Htá Sin gǎw alǎgá mǎshà ré. Mǐwà ni àq man é myú mi, ngai hpeq myú mi tsun ai. Gǎlé gǎlàu gǎlaw ai. Ndai wa hpeq jǎhkràt káu yàng kǎja ai. Mǔngdàw nìngbaw ngú ai gǎw "chuk tǎrà ré, N raq yàng 'jáu' ngú yàng wà rà ai mǎshà hpeq 'àu' ngú yàng sa rà ai, nga nná tsun yu ai.

Ndai kawq U Nuq gǎw mǔngdàw ni aq ntsa é gǎrà hku myìt jāsàt tàwn dá ai ngú ai hpeq kǎlàng taq chye lù ai. U Nuq gǎw mǔngdàw ni aq ntsa é dai dǎram n hkruq n kǎja ai myìt rawng ai wa ré hpe dǎn léng shǎngún ngá ai.

Hpimaw Gaw Làng, Kang Hpáng Miwà ni hpeq n jawq na mätu, Yang Gung dàkkású htèq kàgà jawng ni htaq hpàqjì shàrin ngà ai Jinghpàwq Wùnpawng jawng mà ni gaw ajaq awaq ahkúm nìngkhàp màq ai. Dai zàwn jawng ma ni aq ahkúm nìngkhàp ai lam hpeq pyi U Nuq gaw U Zan Htá Sin n-gùn jawq ai mājāw ré nga nná wunjí Zan Htá Sin aq ntsa é mārā shāgún ai hku tsun ai.

9-12-56 yaq shānī Jinghpàwq mungdāw, Myitkyínā märe è KNC hpung kawq nná woi áwn nná Jinghpàwq Wùnpawng nìngbaw nìnglā ni hteq mung māshā mǎnga tsa ján shàng lāwm ai shāwà zùphpàwng lǎngái mi kawq nná, Hpimaw, Gaw Làng, Kang Hpáng hpeq Miwà mung dèq jawq na mätu myit n hkrúm ai lam dàwqdàn nhtáwm ndau shābrá ai. Dai zùphpàwng htàq P.Y.K.Hp.pung hteq Pawng Yawng Rám Ràwt hpung ni hpeq hpung hku nná shāgá ai rái yàng hpung lǎngái mi ná mārāi lǎngái hpràq sa lāwm màq ai ráitím, hpung hku n ré ai shà tiqnang a myit hku sa lāwm ai lam tsun màq ai.

12-12-56 ya shānī U Nuq gaw Sāmā Duwa hteq Duwa Zàu Rìp yán hpeq shāgá lá nná Miwà asúyaq hpyí ai lāmù gá hpeq jawq na mätu myit hkrúm ai lam lèkmāt htú shāngún ai nga ai shigà mung pru wà ai.

Ndai zàwn U Nuq gaw Jinghpàwq Wùnpawng myit sú ni hpeq shāgá nná htá ai lam, mung kātā ná shilàika, màigàn dèq ná shilàika ni kawq nná tiqnang ràq ai hku mādìq shādāw shāngún ai lam, Jinghpàwq mungdāw è ahkáng aya n lú ai mungdāw ná gǐnjàng ai hpung *pai* ni hpeq mǎgá mi hku n-gùn jawq re ai lǎdāt hkum sumhpa hteq gālāw wà ai jāhtúm è U Nuq myit hkyám sà ai lam lù lá ùq gàq ngú nná mung, mungdan lāhkāwng àq mātut mǎhkài ai lam htaq hkùq hkáu ai lam n htèn n rún ùq gàq ngú ai myit htèq wunjí Zan Htá Sin hteq Jinghpàwq mungdāw asúyaq hpung māshā ni gaw, Miwà asúyaq hpyí ai Hpimaw, Gaw Làng, Kang Hpáng lāmù gá hpeq n jawq n mai ré ai māsā deq dù wà ai rái yàng, lāmù gá hpeq shāgyip lù ai mǎdé shāgyip nná jawq na mätu myit yu rà ai lam, ndai zàwn lāmù gá hpe shāgyip lù ai mǎdé shāgyip nná jawq rà ai shālói, Nāmwan assigned lāmù gá hpeq Miwà asúyaq gaw hpyí ai lam n gālāw na mätu, ngú nná

dàwqdàn ai lam gālāw rà ai kawq dù hkrà byin wà sai.

Ndai zàwn gālāw rà wà ai mung Jinghpàwq mungdāw wunjí ni gaw kāja wa jawq mǎyu nná n rái, mungdan aq nìngbaw kǎbà U Nuq hpeq hkunggá ai hteq shi aq hpung shìngkàng hpeq jāhprìng ya ai hku nná mung, mungdan 2 àq mātut mǎhkài ai lam htaq mǎnù na mätu yāw shāda nná mung, rái ngà ai.

MIWÀ-MYÈN LĀMÙ GÁ JĀRĪT MÀNGHKANG HTEQ SENG NNÁ U NUQ ÀQ SHUT AI LAM NI.

- (1) U Nuq gaw Miwà asúyaq hpyí ai Hpimaw, Gaw Làng, Kang Hpáng lāmù gá hpeq Miwà mung dèq jawq na mätu dàwqdàn ai lam htaq, Peking märe è kālàngtaq ahkyāk ahkya ràì nná gá sǎdìq làika gālāw nhtáwm shāngut káu mǎyu ai. Dai atèn htàq shi gaw wunjí juk mung n ré ai. Hp.S.P.L nìngbaw shà ré. Ndai dārām ahkyāk ai mǎngkhāng hpeq asúyaq shādāq chyū shà gá sǎdìq làika gālāw lù ai. Dai lam hpeq hpa n sawn, asúyaq gālāw ngà ai ni gaw nyeq àq sǎpé ni ré ngú nná shi myit lá ai. Wunjí juk anà kap nná shi hkum hpeq shi wunjí juk ngú nná myit ngà ai.
- (2) Asúyaq hpung kawq nná 2 lǎng dàwqdàn mǎtsùn ai hpeq shi hpa nsawn ai. (Cabinet) a dàwqdàn ai lam hpeq mǎisau shājé gālāw ai.
- (3) Hpimaw, Gaw Làng, Kang Hpáng lāmù gá àq lam hpeq shi hká já ai lam, sǎgawn yu ai lam n ngá ai. Lāmù gá jārīt htèqseng ai Files ni màigàn mātut mǎhkài rúng è hkum hkum tsup tsup ngà ai ráitím, lǎngái mi mung hká já ai lam n ngá ai shà, dai lāmù gá ni gaw gālói mung ánhte n mǎdùq yu ai nga nná alói shà tsun nhtáwm ndau shābrá ai. Ndai lāmù gá ni hpeq U Nuq shi n mǎdùq ai ráitím Jinghpàwq Wùnhpawng mung shāwà àq mǎdùq ai lam hpeq shi n hká já yu ai.
- (4) Dai lāmù gá ni àq lam hpa mung n chye ai mung mǎdung na shāwà māshā htèq shilàika ni, gǐnjàng ai nìngbaw ni hpeq shi

tsun ai têng ai ngu nná shi hpanq mǎgá dèq mǎdìq shǎdǎw hkrà, shut ai lam ni hpeq shi tsun nná múng mǎshà hpeq mǎsuq hkálém ai.

- (5) Shi ràq ai hku bying hkrà Jinghpàwq Wùnpawng nìngbaw ni hpeq lǎdàt amyú myú htèq jǎhkrít shǎmá ai. Shi hpanq deq lǎwm nná têng ngà ai jàu hpǎrá é, nga ná mǎshà ni hpeq n-gùn jàwq myít shǎràwt ya ai.
- (6) Shawng nnan Mìwà asúyaq hpyí ai shǎlói, alói shà nánhte hpyí ai tǎrá, ngai jàwq mǎyu ai, ngu nná dàwqdàn ngut ai hpanq, lǎmù gá sùmla ntsa è yu nná, yaq Mìwà asúyaq hpyí ai lǎmù gá ni gǎw gǎdè wa dām ai kún sawn yu muq ngu shǎngún nná, amù mǎdùq kǎbà ni gǎw square miles (500) dām ai ngu tsun ai shǎlói shèq,” ah! mǎnà mǎkà wa i? Grài lawq ai wa i? Dai hku nga yàng kǎnáng sa byin na,” nga nná tsun ai.

Jinghpàwq Wùnpawng múng shǎwà ràq shǎràwng ai gǎw Hpimaw, Gaw Làng, Kang Hpáng lǎmù gá hpeq atsáwm shà hká já yu ngut nná têng man ai mǎbyin mǎsa hpeq chye lù ai shǎlói, múng shǎwà è myít hkùt yàng shèq dàwqdàn ya yàng kǎja ai. Mìwà asúyaq è kǎning wa mi nga tím dai shǎrà ni gǎw Mìwà asúyaq è gǎlói mùng n mǎdùq yu ai. Hpǎga la ni hku nná rái rái, Chang Kai Sheik wa dai lǎmù gá ná múng mǎshà ni hpe dāng shá nná Ingǎlik hpeq gǎsat na mǎtu hpyen dǎbang chyǎhkríng chyǎhkraq dǎp jùng ai hku rái rái, lǎhkáwng làng ngu na mùngkàn mǎjàn atèn è Chang Kai Sheik àq htèn rùn mǎt ai dǎp ni chyǎhkríng chyǎhkraq dǎp jùng ai hpeq rái rái, ndai lam wórá lam ni hpeq tsun jǎhpài nná ánhte mǎdùq ai ngu tsun ai lam gǎw tǎrá ai lam n ré ai.

Dai atèn htàq n-gùn n rawnq ai múngdan kǎjì ni aq ntsa é mǎq já lǎdàt htèq Ingǎlik gǎw múng mǎdèn lài wà sai hteq mǎrén, mǎchye mǎchyáng n lawq nná hpàqjì n chye ai n lawq ai mǎshà amyú, amyú kǎjì ni aq ntsa é mùng, Mìwà hkaw hkam ni gǎw dāng shá nná gǎsat zing lá, shiq mǎshà byin hkrà gǎlaw lài wà sai múng ngà ai. Têng sha nga yáng, yaq shànglǎwt ai mùngkàn htàq Dimokresi dǐngsà ráitím, nnan ráitím Dimokresi hpeq npàwt nhpanq tàwn dá ai rài yàng, mǎshà

amyú gǎw kǎbà ai kǎjì ai ahkyàk mǎdung n rái, mǎshà amyú shǎgù gǎw shànglǎwt lù rà ai. Tiqnang aq mǎshà amyú myít ràq ai hku rái rà ai. Nkǎja ai múng mǎdèn lài mùng, n kǎja ai sùt mǎdùq lài mùng, n hkruq n kǎja ai Nazi lài, Hpet-sit lài ni múng, mùngkàn è myíq hkyí hpeq n mú ai shá mǎnang wa aq myíq hkyí hpeq shà mù nná lǎtaq lǎyung mǎdìq ai n kǎja ai lài ni mùng lǎnì mi ná nhtói htàq hkràt sùm rà na ré ngu nná shà Jinghpàwq Wùnpawng amyú shà ni gǎw tsun dǐnglun ngà mǎq ai.

U NUQ ÀQ SHUT KǎBÀ LǎNGÁI MI NAWQ NGÀ AI.

4-11-56 yaq shǎnì, shǎnaq dèq hkying 10:00 Pm atèn kawq nná Mìwà Múngmǎshà Gùmsàn Múngdan aq nìngbaw kǎbà Mao Tse-Tung gǎw, U Nuq htèq ràu mùnghpàwm Myén múng ná dāt kǎsa hpung ni hpeq shǎnì shāt dǎw jàwq ai. Shāt shá ngut ai hte ràu hkying 2:30 dǎram kawq nná bawng ban hpàwng hpe hpanq ai. Dai bawng ban hpàwng htàq nìngbaw kǎbà Mao Tse-Tung kawq nná hkàwt Mìwà múng Kunmyunit pati nìngtáu nìngbaw ni, Paliman nìngbaw ni, Wunjì juk htèq nìngtáu wunjì juk ni zàwn re chyawm tǎriq mǎshà myít sù ni lǎwm mǎq ai.

Mùnghpàwm Myén múng mǎgá ná mùng U Nuq htèq ràu hkán sa ai hpung mǎshà ni, hpanq è báì dù ai Jinghpàwq Wùnpawng nìngbaw ni, Rushá múng kawq nná dù wà ai Daw Sein Pu àq P.L.M.S. amyú shǎyi nìngbaw ni lǎwm mǎq ai.

Dai bawng ban hpàwng hpanq ai hteq ràu nìngbaw kǎbà Mao Tse-Tung gǎw grài tsàwm ai myíq man hteq, “Gài, nìngbaw kǎbà U Nuq nánhte aq múngdan aq mǎtu bawng ban mǎyu ai ahkyàk ai mǎnghkang ni hpa ngà ai kún tsun uq,” nga nná gá hpàwq dāt ya ai.

Dai shǎlói U Nuq gǎw, “Nìngbaw kǎbà Mao, kǎgà ahkyàk ai lam gǎw n ngà ai. Ánhte aq múngdan htàq ánhte Hp.S.P.L.hpung hpe gǐnjàng nga ai P.M.Ny.T. ni hpeq lài wà sai ràq lǎtaq pói htàq Yang Gung è ngà ai nánhte a sùmtsàn dāt kǎsa rúng kawq nná mǎyun mǎyòi hku kǎrum ai. Dai zàwn gǎlaw ai lam gǎw yaq atèn è ánhte Hp.S.P.L.

hpung gáv asúyaq tai ngá ai mǎjàw múngdan 2 àq hkùq hkáu lam hpeq hkrá ai. Dai mǎjàw shìng rài gǎlaw ai gáv n kǎja ai,” ngú nná tsun dāt ai.

Nìngbaw kǎbà Mao Tse-Túng gáv myìq kǎbà wà ai hteq, “Dai zawn gǎlaw ai kǎja wa ré ni? Kǎja wa rài yàng kǎdai wa hpeq kǎdè mi jàwq nná kǎrum ai ngú ai hpeq hkrak hkrak tsun dán rìt. Ngai ahkyàk lá na. Dai zawn gǎlaw ai hpa kǎja na i? Ngai mùng n raq ai, “nga nná bái tsun ai.

U Nu gáv, “atsáwm hkrak gáv kǎnáng chye na làw é. Dai zawn gǎlaw ai hpeq kám nná tsun ai ré,” ngú nná bái tsun ai.

Mao Tse-Túng gáv, “Dai rài yàng jep sǎgawn hpung lǎngái hpàwq nná jep sǎgawn na. Dai jep sǎgawn hpung htaq nánhte aq mǎshà mùng bang muq. Jep sǎgawn nná kǎja wa tềng jang sùmtsán dāt kǎsa rúng ná du ni yàwng hpe ngai ari jàwq na. Dai zawn gǎlaw yàng nang myìt dik na i?,” nga nná bái tsun ai.

U Nuq gáv, “Dai dǎram gáv gǎlaw n rá ai. Hpaq deq n gǎlaw jang rài sai. Hpaq deq n gǎlaw na mǎtu shà ahkúm ya rìt, “ngú nná bái tsun ai.

Mao Tse-Túng gáv, “Nang tsun ai hteq mǎrén kám ging ai dǎram ré ai rài yàng, kǎja wa jep sǎgawn rá ai. Shǎlói shèq nang mung myìt dik na. Ánhte mùng myìt dik na. Dai rài yàng nánhte a Hp.S.P.L. hpung gáv Pali man é n-gùn kǎdè dǎram ngá ai i? Gìnjàng ai ni gáv kǎdè mi ngá ai i?,” nga nná bái sán ai.

U Nuq gáv, “Gìnjàng ai ni gáv 45 ngá ai. Ánhte mǎgá ná gáv Hp.S.P.L. amàt ni hteq Hp.S.P.L. hpeq mǎdìq shǎdáv ai amàt yàwng hpawn rài yàng 200 ján ngá ai,” ngú nná bái htài ai.

Mao Tse-Túng gáv, “Dai hku rài yàng nang hpa hkrìt shǎrà ngá ai i? Nang kawq mǎshà lawq lawq rài ngá ai. Gìnjàng ai ni gáv hpa tsun n ram ngá ai. Ánhte aq Paliman kǎtā è mùng, asúyaq hpung htaq mùng, Kunmyunit n ré ai (Democratic) hpung mùng nawq ngá ai. Wórà dīngla wa gáv gìnjàng ai (Democratic) hpung aq nìngbaw ré. Shi gáv Chang Kai Sheik àq mǎshà ré. (Nдай kaw kǎrá hpràw sai nìngbaw lǎngái mi hpeq Mao Tse-Tung gáv lǎyung mǎdìq mǎdún dāt

ai. Dai nìngbaw dīngla wa mùng mǎni nná baw gùm dán ai.) Hpa mi rài rài nang myìt dik hkrà shǎdáv dàq n tsén ai myìt n ngá mǎt hkrà jep sǎgawn ai hpung dāt yàng shèq mai na ré,” nga nná bái tsun ai.

U Nuq gáv, “Dai dǎram gǎlaw n rá ai. Htáwm hpang deq n gǎlaw jang rài sai. Ngai yaq ná zawn tsun ngá ai gáv ánhte aq mǎtu chyú tsun ngá ai n ré. Nánhte aq múngdan kǎbà àq mǎtu mùng, Kunmyunit múngkan àq mǎtu mùng ngai tsun ngá ai ré.

Hpa mǎjàw nga yáng, ndai gìnjàng ai P.M.Ny.T. kǎtā è Kunmyunit amying gun ai shùk ai mǎshà ni rawng ai. Nдай ni gáv nkau mi lǎgùt, dǎmyàq, kúnlè, pyèk lǎhkáwng pyi ndan ai ni lǎwm ngá ai. Dai rài nná ndai ni gáv Kunmyunit hpyìq hpún nhtáwm Kunmyunit wadaq hpeq mying htèn hkrà gǎlaw ngá ai. Dai mǎjàw tsun ai ré,” ngú nná bái tsun dāt wùq ai.

Mao Tse-Túng gáv, “Dai hku nga yáng ánhte mùng lǎngái mi tsun mǎyu ai. Ánhte aq sùmtsán dāt kǎsa wa tang shǎnà yu ai. Kǎlàng mi nang wunjí juk gǎlaw ngá ai atèn htàq Yang Gung mǎre, lam lǎngái mi ná ntá lǎngái mi htaq, ánhte aq hpyen kǎbà rài ngá ai KMT Mìwà hpràw Chang Kai Sheik àq mǎshà ni gáv, shánhte àq dàwnghkawn hteq nánhte aq dàwnghkawn hpeq aràu shǎràwt dá nná, nánhte aq gùmsàn wa aq (dat pung) sùmla hte Chang Kai Sheik a (dat pung) sùmla hpeq aràu nòi dá nhtáwm ánhte hpeq mǎtsa ngá ai hpeq hpa mǎjàw nang gáv ahkyàk lá ahkúm ai lam n gǎlaw aq ta? (Nдай kawq Myèn mùng htèq seng ai Mìwà sùmtsán dāt kǎsa Yu Chon Min gáv lam nambat hte ntá nambat tsun dán ai) ngá nná bái sán ai.

U Nuq gáv, “Ngai n chye ai. Hpaq deq chye jang ahkyàk lá na ré,” ngú nná bái htài ai.

Mao Tse-Túng gáv, “Bái nná shìlàiika lawq lawq mùng ánhte Kunmyunit ni hpeq mǎtsa ngá ai hpe nang hpa mùng n ahkúm ya ndai lè,” nga nná bái kǎhtáp sán ai.

U Nuq gáv, “Dai gáv ánhte a múngdan htaq gáv Dimokresi múngdan ré nga yàng shìlàiika ni gáv shànglǎwt ai lam ngá ai. Shìlàiika ni gáv asúyaq hpeq mùng, ngai hpeq mùng ayan è mǎtsa ngá ai. Dai gáv n dut n dǎng ka lù ai ahkáv ahkáng ngá ai mǎjàw hpa mùng n lù

gălăw ai,” ngú nná bai htài ai.

Mao Tse-Túng gáv, “Tinang aq múngdan kătà è gáv ka ngà mùq gàq. Ráitím jinghkùq htèn hkrà, hkùq hkáu lam htèn hkrà ka ai hpeq gáv asúyaq è hkáng ya na rà ai. Bái nná ngai tsun mǎyu ai. Nánhte gáv ánhte àq ntsa è grài hkrít ngà ai n htèn. Dai dǎram mùng hkùm hkrít mùq. Surímwi ni dù shǎgù mùng mǎrang n lǎwm ai. (Nдай Míwà gà mǎlài hpeq Míwà àq gà kawq nná Myèn gà hku gà byan ai gǎbyan ni atsáwm shà n chye byan nná lǎchyum n pru ai mǎjǎw, Cambridge University kawq nná pru ai ngà ai gǎbyan hpeq Ingǎlik hku gǎlé shǎngún rà ai) Ánhte gáv sùmtsán gáp ai Rocket mùng gǎrài n gǎlaw ai, Jet nbungli mùng gǎrài n chye gǎlaw ai. Atomic bàwm htèq Hydrogen bàwm ni mùng gǎrài n chye gǎlaw ai. Nдай ni chye gǎlaw wà ai shǎnǎ nánhte grau hkrít na ré. Hpa mùng hkùm hkrít mùq. Nánhte àq ntsa è jinghkùq múngdan hku shà pyi n ré, hpùnau múngdan hku myít gàq ai. Nánhte mǎchyi q hkrà gǎlói mùng n gǎlaw ai. Nánhte htèq bawng ban ai shǎlói pyi gáv yu uq, ánhte gáv myít gǎlù kǎbà ai hteq grài shǎyáwm nná bawng ban rà ai ré. Kǎgà múngdan kǎbà ni rái ngà ai Ameriká, Ingǎlik, Rushá ni hteq rai yàng shánhte gà hkàw mi tsun yàng ánhte mùng gà hkàw mi tsun ai rē. Kǎchyí mi mùng n shǎyáwm ai. Nánhte mùnghpàwm Myèn mùng ntsa è ánhte mùng grài tsawq ràq shǎwang myít tàwn dá gàq ai, “nga nná báí tsun ai.

Nдай zàwn nìngbaw kǎbà Mao Tse-Túng gáv jep sǎgàwn ai hpung dāt na nga nná tsun, U Nuq gáv dai dǎram gǎlaw n rá ai ai ngú nná tsun, rái kǎhti gǎlai tsun hkat ngà nná hkying 5 chyen rái wà nhtáwm nsín sin wà jang sheq bawng ban hpàwng hpeq dàwm káu ai. Shǎnaq dèq hkying 4 dǎram htàq U Nuq gáv, “ndai lam hpeq bawng ban ngà ai atèn htàq num ni hteq ma ni lǎwm n rá ai, shánhte wà mùq gàq ngú nná tsun tiqmung nìngbaw kǎbà Mao Tse-Túng gáv, “Oh, hpa byin àq ta? dung muq gàq, shánhte mùng nà chye lá mùq gàq, yàwng nà rà ai nga nná wa na ahkáng n jawq ai mǎjǎw, num ni hteq mà ni gáv nàmsa shìnggàn pru mǎyu ai hpeq shǎráng dá rà nná ram ram jàmjàu hkrúm rà māt màq ai.

Tèng wa nga yáng dai gàq hpeq U Nuq hku nná Mao Tse-

Túng hpeq n tsun mai ai gà ré. Múng lǎngái htèq lǎngái grài ahkyàk ai mǎnghkang lawq lawq ngà ngà nìnglen, hpung pati lǎngái mi aq lam hteq mǎnu dàwqdàn nná lù lá yàk ai atèn hpeq kǎmàn lǐlǎ di káu ai. Dai lam hpeq tsun mǎyu yàng shi hteq hkáu ai wunjí juk Chou En-lai hpeq shán lǎhkáwng hkrài shà atsin shà tsun káu dāt yàng ngut mai ai lam shà ré. Nдай gáv U Nuq àq shut kǎbà rái lùq ai. Dai hpeq pyi U Nuq gáv, “ngai rái nná shèq nìng ngú tsun gwí ai,” ngú arawng lá nná nawq shǎkawng tsun ai. Kǎja wa nga yáng arawng lá shǎrà mùng n ré. Myít n-gawp ai lam shà rái ngà ai.

U Nuq gáv Míwà mùng è shà n ré, Amerika mùng è mùng Time hte Timing lǎchyum hpeq shut káu ai shà n-gá, dai atèn htàq mùnghpàwm Myèn mùng àq mǎtu sihkrung sihtán lam dǎram ahkyàk ai n-gu dùt ai lam htaq, Amerika mùng kawq nná n-gu dùt gat kǎshún ai lam hpeq Amerikan gùmsàn htèq hkrúm ai shǎlói ajaq awaq ahkyàk lá ahkúm na mǎtu wunjí hpung kawq nná htèt dāt ai ráitím, “ngai hpe n-gu hpǎga la shǎdùq ai í? Ngai n tsun na “ngú myít lá nhtáwm n tsun ai mǎjǎw Amerika múngdan è mùng hpa shái ai lam n ngá ai shà Amerika gáv Myèn mùng a n-gu dùt ai múngdan ni hpang deq hkàulan mam hteq kǎgà n-gu lù ai múngdan ni kawq ná n-gu mǎri lá nná dùt ya ai mǎjǎw Myèn n-gu dùt ai htaq grài yáwm māt nná mùnghpàwm Myèn mùng àq sùt gùmhpràw mǎdang gáv màigàn múngdan ni aq hká htèq gǎwàn dá ai prāt dèq dù māt wà ai.

Lǎma wa (wunjí juk) U Nuq gáv n-gu dùt na mǎnghkang hpeq bawng ban ai rái yàng Amerikan asúyaq gáv hkan gǎlaw ya na jín jín lǎjàng tàwn ai, ráitím dai lam hpeq n tsun pru wà ai mǎjǎw hpa mùng n lǎjàng lù māt nná U Nuq àq ntsa è Amerikan asúyaq chyawm tǎriq mǎshà kǎbà nkau mi pyi myít htèn māt ai nga nná nà chye lù ai.

(Wunjí Juk) U Nuq gáv mùngkàn múngdan ni deq gǎwàn hkawm ai htaq, yaq sǎn séng Hp.S.P.L. hpung mǎshà Paliman dāt kǎsa hpung nìngbaw kǎbà lǎngái mi tai ngà ai wa, màigàn múngdan lǎngái htàq lǎtaq lǎyung hpeq n-gup è mǎgàwq bang nná gǎwùt shǎngói dāt ai dǎram wa mi n htap n htuk hkrà n rái tím, tiqnang aq múngdan aq mǎtu kǎja wa ahkyàk ai mǎnghkang ni hpeq hpàran na mǎlái, tiqnang

lǎngái mi aq dàn hkùng lam, mying kǎbà na lam hpeq chyù shà mǎdung dāt nná gǎlaw ai lam hpeq Mìwà múng htèq Amerika dèq sa ai shǎlói ná shì aq gǎlaw gunhpaì ai lam nì aq ntsa é mǎdà yu, mǎrám yu ai hteq chye lù ngà ai.

Mùnghpàwm Myèn múng shànglǎwt lù ai shǎning dù sai rái nná, dai lǎmán è mùnghpàwm hpung sháng múngdǎw nì, bùmǎgǎ mǎshà nì, n lawq ai amyú shà nì hkrúm kǎtùt hkàm shà ngà ai mǎnghkang nì hpeq tang mǎdún dán ngut nná U Nuq aq shut ai lam nì hpeq dǎng lù ai mǎdé sǎwk sǎgàwn tang mǎdún dán ngut sai ré.

Hp.S.P.L. lǎhkáwng brang gǎq gǎrán hpang ai atèn htàq U Nuq mǎgǎ láwm ai mǎshà nkau mi gǎw U Nuq chyù shà Dimokresi ngà htùm ré, U Nuq (wunjí juk) gǎlaw yàng shèq Dimokresi hpríng tup hkrà lù na ré nga nná kam ai nì kàm ngà màq ai rái nná, múngdǎw nì aq ntsa è U Nuq jǎwq ai Dimokresi gǎw nhtáng hku ré ai lam hpeq tang mǎdún ngut sai mǎjǎw chye ná na dǎrám rái sai nú kàm nngai.

Mùnghpàwm Myèn múng tìng htàq Dimokresi hpeq hpríng tup hkrà jǎwq lù ai mǎshà myìt sù nì hpeq lǎwan dik ai hku gǎlai lǎtaq shǎlún lù ùq gǎq lǎw.

9-6-58 yaq shǎnì Palimane ‘asúyaq hpeq n kàm ai’ nú ai gǎ shǎwn hpeq tàu ai Duwa Zan Htá Sin aq mùnggǎ.

U Zan Htá Sin (Myìtkyíná-Sìnprawq dǎw) Hkawp nìngbaw wa, Lanmadaw amàt U Ba Swe tang shǎwn ai “Mùnghpàwm Myèn Múngdan asúyaq hpung hpeq múng mǎshà Rǎpdǎwq gǎw n kám ai” nú ai gǎ shǎwn hpeq ngai tàu nngai.

Hpa mǎjǎw ndai gǎ shǎwn hpeq tàu ai lam hpeq ngai gǎràì n tsun yàng, múngdan aq wunjí juk hpeq kǎchyi mi táwng ban mǎyu nngai. Múngdan aq wunjí juk gǎw ánhte aq mùnghpàwm Myèn múngdan htaq asúyaq chyawm tǎriq, múng shǎwà àq chyawm tǎriq ré. Ndai zàwn múngdan lǎngái mi htàq chyawm tǎriq rái ngà ai mǎshà hpeq yaq ná zàwn dǐnglun na ahkàw ahkáng ánhte grài lù yàk ai ré. Donlaba tǎrá htàq ndai mùng tǎrá lǎngái mi rái ngà ai. Shìng rài yaq ná zàwn lù yàk laq ai ahkàw ahkáng hpeq ngai lá nná múngdan aq wunjí juk hpeq ngai dǐnglun ai shǎlói, múngdan wunjí juk gǎw chyawm tǎriq rái ngà ndai hteq mǎrén myìt gǎlù kǎbà ai htèq nyeq àq dǐnglun ai lam mǎdāt ya na mǎtu ngai táwng ban mǎyu nngai.

Ngai tsang ai lam gáv kǎgà n ré, múngdan wunjí juk gáv chyǎhkríng hkríng shà myít gǎlai lǎwan ai mǎshà ré ngú ai hpeq ngai chye lù nngai. Dai ní shi shut sai hpeq “ngai shut sai hpang deq dai hku n gǎlaw sǎna” nga nná ndai mǎgá ná nǐngbaw ni hpe táwng ban nhtáwm báí pawng mǎt yǎng dǐnglun na ahkǎw ahkáng n lù mǎt na hpeq mǔng tsàng nngai. (Làq hpaww dùm nsén ni)

Hkawp nǐngbaw wa, báí lam lǎngái gáv múngdan wunjí juk gáv jǎwngmǎ prát nawq Kǎjǐ kawq nná bǔnglǐ rǎu gǎlaw ai kǎnǎwn mǎnang ni hpeq jǎhkàq kǎu nná kǎgà jǐngkhùq ni hteq báí páwng nhtáwm bǔnglǐ gǎlaw ai shǎlói, bǔnglǐ gǎlaw n byín ai mǎjǎw myít htén ai hteq mǔng mǎsa lam kawq ná rǎi rǎi, bǔnglǐ kaw ná rǎi rǎi, pru mat nná sǎsǎnà shangwang deq shàng nhtáwm hpùngkyì yǎhán tai mat jang dǐnglun na ahkǎw ahkáng n lù mǎt na hpeq mǔng ngai grǎi tsàng nngai. (Làq hpaww dùm nsén ni)

Hpa mǎjǎw nga yáng (sanha gu-naw anandáw) ngú ai ngà ai. Dai hpeq kǎtùt na hpeq mǔng ngai nàqchyíng tsàng nngai. Bai lǎngái mi ngai táwng ban lèt lǎjín mǎyu ai gáv, yaq ná zǎwn Hp.S.P.L.gàq gǎrán ai lam htaq ánhte zǎwn Hp.S.P.L. hpung mǎshà n ré ai ni wa hpa mǎjǎw lǎwm rà àq ní? ngú ai mǎnghkang hpeq múngdan wunjí juk gáv màumwǐ kǎdùn kǎdǎw hpeq ràq ai mǎshà ré ai rǎi nná ngai gáv màumwǐ kǎdùn lǎngái mi hteq lǎjín mǎyu nngai.

Ndai màumwǐ gáv, kǎlàng mi ná kǎhtáwng lǎngái mi htaq kǎhtáwng agyì lǎngái mi ngà ai. Dai agyì wa si mat wà ai. Dai shǎlói agyì wa kawq kǎshà ni lawq lawq ngà ai. Dai kǎshà ni htaq kǎbà htum rǎi ngà ai kǎhpù kǎbà hpeq agyì báí dang nná dai kǎhtáwng hpeq ùphkáng ai. Dai zǎwn ùphkáng ai htaq kǎhpù kǎbà rǎi ngà ai agyì wa gáv ùphkáng ai naq wà ai shǎlói, shi gáv ahkáng aya hpeq grǎi lang wà ai. Dai zǎwn ahkáng aya hpeq lawq lawq lang wà ai atén htàq shi aq kǎnau ni rǎi ngà ai mǎshà ni gáv chyǎhkríng hkríng shà dǐnglun maq ai. Kǎhpù kǎbà gǎlaw ai shut ai, ndai n kǎja ai ndai hpeq ndai hku gǎlaw yǎng kǎja ai nga nná kǎnau ni gáv chyǎhkríng hkríng shà dǐnglun ai. Shǎlói agyì gǎlaw ai kǎhpù kǎbà gáv kǎnau ni hpeq “nánhte gáv ngai hpeq n hkunggá ai ré” nga nná ntá kawq ná gávwt shǎprawq kǎu dát ai.

Dai zǎwn ntá kawq ná gávwt shǎprawq kǎu nhtáwm dai ntá htàq lǎgùt, n hkrúq n kǎja ai mǎshà, lǎka kúnlé ni hpeq shǎgá bang nná kǎhtáwng hpeq ùphkáng ai. Dai zǎwn ùphkáng ai shǎlói mǎkau ná kǎhtáwng mǎshà ni gáv n kam hkàm mǎq ai. Ndai ntá àq mǎnghkang gáv kǎhpù kǎnau shǎdàq hkàq ai mǎnghkang kǎhtáwng htén na mǎsa hpeq myít sǔmrù yu nná, kǎhtáwng mǎshà ni gáv ntá kawq ná gávwt kǎu hkrúm ai kǎnau ni hpang mǎgá dèq nná tǎrá ai hku agyì wa hpeq aya kawq nná jǎhkrát kǎu nhtáwm, kǎnau ni htaq ná nambat lǎhkáwng ngú na kǎhpù wa hpeq agyì aya dang nná kǎhtáwng hpeq ngwǐ pyaw sǐmsaq ai hku báí ùphkáng ai daq.

Ndai màumwǐ kǎdùn hpeq ngai ná yu nngai. Dai hteq mǎrén dàiní Hp.S.P.L.lǎhkáwng brang re ai lam htaq ánhte shàng lǎwm na lam n ngà ai. Rǎi tiqmùng, múngdan hpeq ùphkáng wà ai tsàw dǐk ai shǎrà ná mǎshà lǎngái wa mi dàiní múngdan è byín ngà ai mǎbyín mǎsa hpeq nnáu yu ai shà, dàiní shi hteq rǎu bǔnglǐ jǎwm gun ngà ai mǎnang ni hteq hkàq nná ahkáng aya hpeq n tǎrá ai hku lá mǎyu ai mǎjǎw, ánhte kǎhtáwng mǎshà htèq búrg ai múngdǎw mǎshà ni, Hp.S.P.L.hpung mǎshà n ré ai ni gáv Paliman kǎtǎ è ndai mǎnghkang hpeq shàng bawng ban rà ai lam rǎi ngà ai.

Hkawp nǐngbaw wa, múngdan wunjí juk U Nù gáv múngdan aq nǐngbaw kǎbà ni rǎi ngà ai Bojuk Aung Sán htèq rǎu kǎgà nǐngbaw kǎbà ni gáv gap tàwn ai mǔngchyíng shà ni aq myít hkrúm kǎhkyin gùmdǐn ai lam hpeq jǎhtén shǎrùn ngà sai ngú nná ngai kàm nngai. Ndai hpeq gǎ shǎwn ai amàt wa mǔng gǎlù gǎlang tsun mat wà sai ré. Kǎlàng lài mǎt wà sai 10 nǐng lǎmán htàq ánhte hkàm shá lài wà sai lam ni hpeq ngai gǎràì ntang mǎdún yǎng yaq hkyàk hkyàk byín ngà ai lam hpeq tang mǎdún mǎyu nngai.

Dai gáv, Hp.S.P.L.gàq gǎrán ai lam gáv gǎ shǎwn ai amàt wa tang mǎdún lài wà sai hteq mǎrén, Hp.S.P.L. hpung kǎtǎ è hpung aq Dimokresi lài lǎdàt htèq mǎrén hpǎran yǎng kǎja ai. Ndai zǎwn re lam hpeq hpǎran na mǎtu gáv nǐngbaw gǎlaw ai wa kawq lit ngà ai. Dai hku n hpǎran ai shá Paliman kǎtǎ dèq lá shàng wà ai mǎjǎw dàiní hpa byín ngà a ni? Hp.S.P.L.mùng gǎq gǎrán ai, P.M.Ny.T. mùng gǎq gǎrán ai, Jǐnghpǎwq Wunpawng mùng gǎrán ai, Sam mùng gǎq gǎrán

ai, Hkáng mùng gàq gǎrán ai, Kayin mùng gàq gǎrán ai. N-gaq gǎrán ai gáv Kǎyáh shà ngàm ai n htén. Dai hku nga yàng maqhkra gàq gǎrán nná, múngdàw, gǐn wang, mǎre nìnghtáwn hku hkán nná mùng gàq gǎrán ai.

Hkawp nìngbaw wa, ndai zàwn gàq jé nná múngdan tìng gàq gǎrán ai. Múngdàw nì mùng gàq gǎrán ai. Amyú shà hpàn nì mùng gàq gǎrán màq ai. Hpaŋ jǎhtúm ntá dīnghku nì htaq mùng gàq gǎrán màq ai. Mǎdùq wa gáv Nuq-Tin, mǎdùq jan gáv Swe-Nyeín, shàt pyi ràu n lú shà ai pràt dèq dù ai ntá dīnghku nì mùng ngà ai lam nà lù ai. Ndaì zàwn múngdan è gàq jé ai lam byìn ai gáv múngdan aq tsàw dīk ai shǎrà è ngà ai wa, múngdan aq ahkáng aya hpeq zìng lá tàwn ai asúyaq hpung kǎtǎ è tsàw dīk ai shǎrà htàq ngà ngà ai mǎshà wa htaq nàmbat lǎngái lít ngà ai. Shi gáv ndaì hpeq n hpǎran lù ai mǎjàw dàini ndaì zàwn gàq gǎrán ai ré ngú nná mù nngai.

Bái lǎngái gáv, áhnte shànglǎwm lù hpaŋ ai atèn htàq, n lawq ai mǎshà nì gáv Sam hpeq yu yu, Jìnghpàwq Wùn pawng hpeq yu yu, Kǎyáh hpeq yu yu, Hkáng hpeq yu yu, naqchyíng myít hkrúm kǎhkyin gùm dīn màq ai.

Dai zàwn shànglǎwt lù hpaŋ ai atèn htàq áhnte gáv ram ram myít hkrúm kǎhkyin gùm dīn ga ai. Dai zàwn múngdàw nì myít hkrúm kǎhkyin gùm dīn ngà ai hpeq múngdan wunjí juk U Nuq gáv jǎhtèn shǎrùn káu ai ngú ngai dai hku shà mù nngai. Hpa mǎjàw i? múngdàw nì gáv shì múngdàw hku hkán nná lǎtaq shǎlún ai Paliman amàt nì hteq hpàwq tàwn ai kongsi nì ngà ai. Shi q múngdàw hku hkan nná kongsi nì gáv Paliman htúng lǎi htèq mǎrén hpàwq nhtan tàwn ai kongsi nì shà ré.

Bái nná dai kongsi aq ràq shǎráwng ai hteq mǎrén múngdàw lǎngái mì tìng àq gàm mǎka hpeq hpǎjáng lù ai ahkáng aya hpeq hpríng tup asúng jǎsháwn na ahkàw ahkáng n ngà ai ngú nná mù nngai. Hpa mǎjàw nga yáng, 1952 nìng ràq lǎtaq pói ngut ai hpaŋ múngdàw nì lǎngái htèq lǎngái htàq Paliman amàt nì, kongsi amàt nì lǎtaq shǎlún hkrúm màq ai. Dai zàwn mǎshà hpung nì htaq sawn dat yu ai shǎlói, hpung lǎngái ngài htàq Paliman amàt, kongsi amàt lawq lawq ngà ai mùng ngà ai. Nkau mì gáv kǎchyí mì shà lù ai. Tìqnaŋ múngdàw

htàq Paliman amàt lawq htùm lù ai hpung hpeq asúyaq hpàwq na ahkáng aya asúng jǎsháwn lù ai múngdàw è ngà ai Hp.S.P.L amàt nì hpeq shì ràq shǎráwng ai mǎshà nì hpeq (mé) jàwq rà ai ngú aming jàwq ai mǎjàw Hp.S.P.L. amàt nì gáv tìqnaŋ ràq ai hpeq mǎdìq shǎdàw na ahkáng n lù nná múngdàw nì aq Dimokresi, múngdàw kongsi nì aq Dimokresi nì gáv dai kawq htèn htùm màt ngà ai.

Jìnghpàwq múngdàw hpeq mùng dai hteq mǎrén gǎlaw lài wà sai. Mǎgá mì deq n-gùn jàwq, wórà mǎgá dèq mùng myít shǎràwt ya. Wunjí juk hpeq sa dèng ai shǎlói shì gáv yàwng myít hkrúm mùq, nánhte yàwng hpeq ngai tsawq ràq ai, nánhte yàwng hpeq ngai ràq ai, dai hku tsun ai. Rái tìqmùng, shì gáv mǎgá mì hku nná mǎrai lǎngái hpeq lǎma mì ngú nná myít shǎràwt ya, shǎdàq n htuk hkat ngà ai kawq grau n htuk hkat hkrà, myít n hkrúm ngà ai kawq grau myít n hkrúm hkrà gǎlaw ai.

Dàn léng dīk ai gáv gǎrà kawq rái tá? nga yàng, Hkáng làklái múngdàw àq wunjí aya dang ai kawq grài dàn léng lài wà sai. Hkáng làklái múngdàw gáv dai atèn htàq Hp.S.P.L. n ré. Hkáng Congress ngú ai hpung gáv mǎrai 10 lù ai. Bai Captain Mang Tung Nung nì aq hpung gáv mǎrai 2 lù ai. Dai shǎlói Hkáng wunjí dang ai htaq Hkáng Congress hpung gáv shánhte Hkáng Congress hpung htaq nìngbaw rái ngà ai, yaq ná Hkáng wunjí U Za Re Lian hpeq dang na mǎtu yáw shǎda tàwn ai. Rái tím múngdan wunjí juk gáv Hkáng wunjí dang na wa gáv shì kàm ai wa rái rà ai. Dai mǎjàw shì ràq ai wa rái rà ai ngà nná Captain Mang Tung Nung hpeq dang na nga nná tsun ai. Amat 10 lù ai Hkáng Congress hpung gáv dai hpeq naqchyíng n kam hkàm ai. Wunjí juk U Nuq gáv hpa bái kǎhtàp gǎlaw ai i? nga yàng, Hkáng Congress hpung mǎrai 10 htaq ná gang dīq lá nná U Shein Htang hpeq wunjí dang na mǎtu jǎhkàq lá ai. Jǎhpài ai lam gáv U Za Re Lian gáv asàk nawq kǎjǐ ai, dīnghku mùng gǎrà n sháng ai. U Shein Htang gáv asàk mùng kǎbà sai, búnglǐ gǎlaw ai shǎning mùng lawq sai nga nná, dai hku gàq gǎrán ai. Dai mǎjàw Hkáng mùng lǎhkàwng brang rái màt ai. Ndaì nì gáv sàksè nì ré.

Hkawp nìngbaw wa, ndaì gáv dàn léng ngà ai. Wunjí juk U Nuq gáv múngdan aq wunjí juk mùng ré, Hp.S.P.L. hpung aq nìngbaw

mùng ré. Dai mǎjǎw shi gǎw wunjǐ dang ai htaq shi aq ahkáng aya ahkyák mǎdung rái ngà ai. Shi ràq ai hku byin ngà ai. Dai hteq mǎrén Hkáng hpeq mùng dai hku gǎlaw ai. Kǎyin hpeq mùng dai hku shà gǎlaw ai. Kayin múngdǎw gǎw 1954 ning June shǎta prawq 1 yaq shǎnǐ byin wà ai. Dai zǎwn byin pru wà ai hpanɡ è Kǎyin múngdǎw kawq ná lǎtaq shǎlún ai amàt, Kǎyin múngdǎw múng shǎwà àq ràq shǎráwng ai hteq mǎrén lǎtaq lá hkrúm ai amàt ni htaq ná Kǎyin múngdǎw nǐngbaw hteq Kǎyin múngdǎw wunjǐ ndang ai shǎ, múng mǎdung kawq ná lǎtaq lá hkrúm ai dǎt kǎsa ni htaq ná shi ràq ai mǎshà hpeq dang ai. Dai múng Kǎyin hpeq sài gǎrán ai lam ré.

Bái nná múngdǎw n lawq ai mǎshà ni hpeq ayái ayàq gǎq gǎrán mǎt hkrà mǎgá mi deq amyú mi di nná myít shǎràwt ai mǎjǎw ánhte kawq mùng grau gǎq gǎrán ai htaq gǎq gǎrán, grau nná myít n hkrúm ai htaq grau n hkrúm re ai lam ni hpeq tang mǎdún ngà ai ré.

Hkawp nǐngbaw wa, ndai zǎwn mùngchying shǎ ni aq myít hkrúm kǎhkyin gùmdǐn ai lam hpeq wunjǐ juk U Nuq gǎw jáhtén shǎrún ngut ai hpanɡ múngdan htaq mǎdún tsǎwm na mǎtu hpa gǎlaw a ní? nga yǎng mùngchying shǎ myít hkrúm kǎhkyin gùmdǐn wunjǐ dǎp nga nná akriq akrai tam myít shǎprawq lá nná dǎp lǎngái mi gyin shǎprawq nhtáwm, shiq dǎwqhkrǎwng rái ngà ai amàt lǎngái mi hpeq dai dǎp è wunjǐ dang tàwn ai. Dai wunjǐ dǎp gǎw dàini dù hkrà hpa amú mùng n lú gǎlaw ai hpeq ánhte mù gǎq ai. Lǎmá dai wunjǐ dǎp gǎw mùngchying shǎ ni aq myít hkrúm kǎhkyin gùmdǐn ai lam hpeq gǎlaw ai rái yǎng dàini ndai Rǎpdǎwq è mǎrai kǎdè hpeq kǎhkyin gùmdǐn lù sai ngú ai hpeq jáhpán htèq tang mǎdún shǎngún mǎyu ai. Ánhte mù ai gǎw numshà lǎngái hpeq kǎhkyin lá lù ai shà ré. Dai mùng dǎp wunjǐ wa è mǎdùq zǐng lá káu ai nga nná nà ai. (Làq hpawk nsén ni)

Hkawp nǐngbaw wa, mùngchying shǎ n lawq ai mǎshà ni myít n hkrúm hkrà gǎrán ai lam htaq yaq gǎ ràwt shǎga ai Sǎmá Duwa Sǐnwá Nawng gǎw wunjǐ juk U Nuq àq hkrá lǎtaq lǎhpùm nambát 1 ré. (Làq hpawk nsén ni)

Bái lǎngái mi gǎw, ánhte ndai zǎwn myít n hkrúm ai shǎlói, lǎngái htèq lǎngái, mǎgá mi hteq mǎgá mi, gǎ lawq ai hpe ánhte gǎw

làng htèq làng múngdan wunjǐ juk U Nuq hpeq tang mǎdún tsun dán yu gaq ai. Shǎlói myí shà tsun sai htèq mǎrén, “nánhte yǎwng hpeq ngai tsawq ràq ai, nánhte yǎwng kǎdai hpeq mùng nju n dawng ai myít n rawng nngai” nga nná ndai gǎ ni hpeq shà tsun ai.

Bái nná gǎ lǎngái gǎw, “ngai gǎw sài gǎrán ai lài hteq kǎdai hpeq mùng n uphkáng ai” nga nná shiq n-gùp kawq nná ayan tsun ai. Rái tiqmùng, U Nuq gǎw yaq shà ngai tang mǎdún sai hteq mǎrén, tsun ai myú mi gǎlaw ai myú mi, ré ai hpeq ánhte mù gǎq ai. Kǎja wa ánhte yǎwng hpeq tsawq ràq àq ní? ngú yu yǎng, yǎwng hpeq kǎja wa n tsawq ràq ai. Dai hpeq ánhte sǎksè tang mǎdún na.

1953 ning htaq Jǐnghpǎwq múngdǎw kongsi, Jǐnghpǎwq múngdǎw nǐngbaw gǎlaw ngà ai Jǐnghpǎwq htàq ná Sǎmá Duwa Sǐnwá Nawng hpeq (mé) lawq lawq n jawq na kumla ngà ngà ai mǎjǎw pru mat ai. Pru mat ai atén htàq yu mǎyá amàt lǎngái mi byin ngà ai. Dai atén è Sǎmá Duwa Sǐnwá Nawng hpe ARDC kawq ná kumshú sún kǎbà lǎngái mi gǎlaw ya na mǎtu múngdan wunjǐ juk wa amíng jǎwq ai. Dai kawq gùmhprǎw kǎdè mi maq na ngú ai hpeq ngai n chye ai. Bái nná múngdan wunjǐ juk U Nuq àq amíng ré nga nná Jǐnghpǎwq múngdǎw asúyaq hkrun lam mǎtut mǎhkài dǎp kawq nná wunjǐ aya kawq ná hkrát mǎt sai Sǎmá Duwa Sǐnwá Nawng aq kumshú sún hpeq, Jǐnghpǎwq múngdǎw asúyaq kawq nná lit lá gǎlaw ya rà ai mǎjǎw dai kumshú sún htàq mǎdùq lǎngái mi hpeq tut è lit jǎwq nná gǎlaw ai.

Hkawp nǐngbaw wa, amàt wa atsǎwm shǎ mǎdát yǎng chye lù na ré. Shawng deq nǐngbaw ai mùng wunjǐ juk U Nuq shà ré. Yaq nǐngbaw ai mùng wunjǐ juk U Nuq shà ré. Dai rái nná wunjǐ juk U Nuq shawng è gǎlaw ai, yaq gǎlaw ai hteq htáwm hpanɡ è gǎlaw na mǎrén shà rái na ré mǎjǎw “n kám ai” ngú ai gǎ shǎwn hpeq tàu ai ré.

Hkawp nǐngbaw wa, yaq mùng kumshú sún ngà ai. Kǎdèq mùng n hpawng ai. Dai hku gǎlaw ya tàwn dá ai. Dai rái yǎng mai sai, ánhte yǎwng gǎw htáwm dèq ánhte wunjǐ kawq nná aya hkrát mǎt ai shǎlói kumshú sún lǎngái hpràq lù na ré ngú nná grài myít mǎdà ai. Ráitím, 1956 ning ràq lǎtaq pói kǎbà htàq Duwa Zǎu Lawn gǎw múngdǎw nǐngbaw kawq nná hkrát mǎt ai shǎlói kumshú sún mùng n jawq ai. Dài ní dù hkrà hpa múng n gǎlaw ya ai. Dai hpeq yu nná

yàwng chye lù ngà ai.

Hkawp nìngbaw wa, dai rái yàng múngdan wunjí juk U Nuq gáv áhnte n lawq ai bùm mǎshà yàwng hpeq tsawq ràq ai, hkáu ai, myít hkrúm mùq nga ai gá gáv shi tsun ai gá htèq gǎlaw ai amú gáv n búng preq ai mǎjáv, ndai kawq mùng áhnte gáv n kám lù ngà ai.

Bái lǎngái mi ngai tang mǎdún mǎyu ai gáv, múngdan wunjí juk U Nuq gáv Gawdá ai tǎrá upǎdi hteq mǎrén gaw de dá sai múngdáv ni hpeq jáhtèn mǎyu ai, múngdáv ni hpeq n kam tàwn dá ai ngú ai hpeq ngai kám nngai. Hpa mǎjáv nga yàng, shi aq Ràpdàwq kǎtǎ è tsun ai mùngga ni, shìnggàn è tsun ai mùngga ni htaq adán aléng lǎwm ngà ai.

Gá sháwn ai amát wa mùng dai hpeq káchyí mi tsun mat wà sai. Dai hpeq ngai hkum tsup hkrà tang mǎdún mǎyu nngai. 1957 ning march shǎta 7 yaq shǎní, ndai Múng mǎshà Ràpdàwq htàq prawq 4 yaq shǎní tsun mat wà ai mùngga hpeq dīnglun ai gá ni hpeq múngdan wunjí juk hku nná bái htài ai shǎlói, “múngdáv jàwq ai n kǎja ai, múngdáv ngú ai ngai jàwq mǎyu nná jàwq ai n ré” nga nná shi nan adán shà ndai Múng mǎshà Ràpdàwq è mùngga tsun lài wa sai. Dai rái yàng ndai lam hpeq hkawp nìngbaw wa ahkáng jàwq na nga yàng ngai lòi mi tang mǎdún mǎyu ai.

Hkawp nìngbaw wa, ahkáng jàwq ai hteq mǎrén múngdan wunjí juk U Nuq gáv ndai Ràpdàwq è tsun ai gá hpeq ngai lòi mi htí dán na nngai, “Áhnte kawq nná yaq Rǎkhaing múngdáv hpeq U Hlaq Tún Phyu ni hteq nyeq àq jìngghkùq ni rái ngà ai amát U Kyaw Mín ni àq hpung ni ràq ai Rǎkhaing múng hpeq múngdáv hku nná áhnte n jawq na ngú ai gáv Rǎkhaing amyú mǎshà ni hpeq n ju nná n ré ngú ai hpeq shawng nnan lǎjín mǎyu nngai. Hpa mǎjáv nga yàng áhnte tēng shà tsun na nga yàng, múngdáv ngú ai gáv kǎja ai n ré. Múngdáv hpeq shawng nnan áhnte gáv Múngdan Gawgap Ràpdàwq htàq Sam múngdáv, Jìngphàwq múngdáv, Kǎyáh múngdáv ngú ai múngdáv ni hpeq jàwq ai shǎlói na nyeq aq mùngga hpeq bái yu muq, N dai zàwn múngdáv ni hpeq jàwq rà ai gáv áhnte ràq shǎráwng laq nná jàwq ai n ré, “nga nná tsun ai shǎlói Nyaung Shwe Mǎha Devi, Sam múng mǎgá ná amát wa nan dai lam hpeq bái htài ai. N dai gá gáv

Ràpdàwq ka-mǎtsing htaq mùng rawng ngà ai. N dai kawq kǎlàng mi, múngdáv jàwq ai n kǎja ai, múngdáv hpeq jàwq mǎyu nná jàwq ai n ré nga nná múngdan wunjí juk nan adán aléng hpàwq tsun lài wà sai.

Bái kalàng mi, dài ning htaq shǎ, 1958 ning April shatà prawq 8 yaq shani, Maw Lamyaing mare é gǎlaw ai Mun Htúngkhking Zùphpàwng kǎbà htàq, Ya mǎnya Mun Amyú Mǎshà Hpung kawq nná shǎgrau shǎ-a ai hpàq lap lùq pói htàq mùng shi gáv dai gá hpeq shà bái kǎhtàp tsun ai. Dai kawq tsun ai gá gáv áhnte múngdáv ni aq mǎtu grau n kǎja ai. Gǎrà hku grau n kǎja aq ní? nga yàng, múngdáv ngú ai gáv ntá shìngdùq ná shàtgàwk htèq búng ai nga nná dai hku nan shi tsun ai. Dai mǎjáv ndai lam lǎhkáwng gáv múngdan wunjí juk gáv Ràpdàwq kǎtǎ è mùng, shìnggàn è mùng, múngdáv jàwq ai n kǎja ai, múngdáv hpeq jàwq mǎyu nná jàwq ai n ré nga nná shi nan adán aléng tsun sai. Bái nná ndai múngdáv ni hpeq n htén htèn hkrà, múngdáv ni myít n htén htèn hkrà, múngdáv ni myít n-gùn n yáv yáv hkrà múngdan wunjí juk gáv shi nan hpàqjǐ dàwq nná tsun lài wà sai.

Dai gáv gǎlói í? nga yàng, 1957 ning June shǎta prawq 3 yaq shǎní zùphpàwng ai (cabinet) è, múngdan wunjí juk gáv múngdáv nìngbaw ni hpeq, “nánhte kawq ngà nná amíng jàwq ai. Dai kawq áhnte múngdáv nìngbaw ni gáv kǎlàng taq hpa bai n tsun lù hkrà rái mat ai. Dai shǎlói Sam múngdáv nìngbaw Sao Hkun Cho gáv, “áhnte nawq myít yu na ahkáng jàwq rít” ngú tsun jang, “mai sai myít yu muq” nga nná bái tsun ai. Shìngrài June shǎta prawq 6 yaq shǎní múngdáv nìngbaw ni zùphpàwng nná Sam múngdáv nìngbaw Sao Hkun Cho hpeq lǎwuq ná htèq mǎrén tsun shǎngún gǎq ài

“Wunjí juk U Nuq dai hku tsun ai n kǎja ai. Yaq múngdáv ni htaq dai lam gǎnan mat wà sai. Múngdáv dāt kǎsa ni mùng, múngdáv shǎwà mǎshà mùng, dai lam hpeq nà yàng n kǎja ai. Dai mǎjáv dai lam hpeq bái grám na mǎtu sa tsun suq,” ngú nná áhnte gáv Sam múngdáv nìngbaw Sao Khun Cho hpeq shǎngún dāt gǎq ai. Áhnte mǎhtài bái lù ai gáv,” é, nánhte n raq yàng lǎning mi gáv dai hku nawq rái ùq gǎq. Du na raq ai shǎning htaq ndai lam dàwqdàn mùq, “nga nná amíng jǎhkràt ai. Dai hteq mǎrén nga yàng yaq 1958-59 ning

sùt gùmhpràw shǎning kawq nná múnghdàw ni aq sùt gùmhpràw ahkáng aya hpeq dàwm káu sǎna ngú ai lǎchyum pru ngà ai. Ánhte mù ai gǎw múnghdàw àq sùt gùmhpràw ahkáng aya hpeq dàwm káu dāt jang múnghdàw hpeq dàwm káu ai hteq mǎrén shà ré, múnghdàw hpeq jǎhtèn káu ai hteq mǎrén shà ré. Hpa mǎjǎw nga yǎng múnghdàw asúyaq, múnghdàw kongsi ngú ai gǎw ndai sùt gùmhpràw ahkáng aya ntsa é gaw gap tàwn ai ré.

Ndai sùt gùmhpràw lam hpeq jum nná múnghdàw ni hpeq ùphkáng, kongsi múngh, ndai sùt gùmhpràw ahkáng aya hpeq hpǎran ya na mǎtu hpawq dá ai tǎrá shàng ai hpung, tǎrá shàng ai asúyaq rái ngà ai. ndai sùt gùmhpràw ahkáng aya hpeq dàwm káu dāt ai hteq ràu múnghdàw asúyaq nga na múngh n rá sai, kongsi múngh ngà n rá sai. ndai zǎwn byìng ngà ai mǎjǎw sùt gùmhpràw ahkáng aya hpeq dàwm káu sǎna ngú ai lam gǎw múnghdàw hpeq jǎhtèn káu sǎna nga ai hteq mǎrén shà ré. Dai mǎjǎw múnghdan wunjí juk U Nuq gǎw múnghdàw ni hpeq jǎhtèn mǎyu ai wa ngú dai hku shà ánhte kām gǎq ai.

Hkawp nǐngbaw wa ahkáng jǎwq ai hteq mǎrén, ngai gà hpùngdīm sǎna ré. Múnghdan wunjí juk àq ntsa é n kām ai lam gǎw dai hku múnghdàw ni aq ntsa é hkán sa gǎlaw ai, n lawq ai mǎshà ni aq ntsa é hkán sa gǎlaw ai, bùmga mǎshà ni aq ntsa é hkán sa gǎlaw ai lam gǎw myít kraw sǎn ai hku n-áng ai shá shi ahkáng aya lù yàng ahkáng aya hpeq hpring tup lang mǎyu ai. Múnghdàw ni aq Dimokresi, múnghdàw kongsi ni aq Dimokresi hpeq hpa n sawn ai, ràq ai shǎlói myú mi n raq ai shǎlói myú mi, múnghdàw ni aq ntsa é hkán sa gǎlaw ai mǎjǎw, dài ní ánhte múnghdàw ni gǎw gǎq gǎrán ai htaq grau gǎq gǎrán, jé ai htaq gráu jé byìng ngà ai. Dai hpeq ánhte mù mǎdà gǎq ai. Yaq ngai tang na grài nawq ngà ai ráitīm, hkawp nǐngbaw wa aq ahkáng htèq ndai hte hteq gà hpùngdīm nngai. Dai mǎjǎw hkawp nǐngbaw wa, múnghdan wunjí juk àq ntsa é lánmǎdaw amat U Baq Swe tang shǎwn lài wà sai “n kām ai” ngú ai gà shǎwng hpeq ngai múnghdàw ni aq mǎlái ajaq awaq tàu nngai. (làq hpawk nsén ni)..... □

Chyeju Dum Ga

Dimokresi māsa hteq seng nná, ndai làika bùk hpeq díp shăprawq lù ai mǎjàw Kǎràì Kǎsàng àq chyéjú hpeq shawng shăkàwn ai.

Ndai Dimokresi Nhtáng Hku làika bùk hpeq ka lǎjàng ya ai Jinghpàwq Múng àq Ningbaw Duwa Zan Htá Sin (1956-1958) hpeq nàq chyíng chyéjú dúm ai lam ndai làika bùk htàq ka māsàt dá gàq ai. Dai htaq shà n-gá ruqyàk jàmjàu, zìngrì zìngrat lam lawq lawq àq lǎpran kawq ná ndai Dimokresi Nhtáng Hku làika bùk hpeq Jinghpàwq hku gà gǎlé ya ai **Duwa Náng Zíng Làq, B.A., B.L.** hpeq mùng grài chyéjú dúm gàq ai. Nánhte aq shăkùt shăjàq māt wà ai lam hpeq ánhte ngàm ngà ai Jinghpàwq Wùnpawng amyú mǎshà ni yàwng àq mǎlái ndai làika bùk htàq chyéjú dúm hkunggá jàwq ai lam māsàt ka dat gàq ai.

Ndai Dimokresi Nhtáng Hku làika bùk byìn tai wà na lam htaq Wùnpawng làika (PanK-Times) hpeq lang na ahkàw ahkáng jàwq ai **Dr. Mǎràn Làq Raw, Ph.D** hpeq mùng grài chyéjú dúm ai lam ndai làika hteq mǎtsing māsàt dat gàq ai lǎw.

Dai htaq shà n gá n dai làika bùk byìn tai wà lù hkrà lam amyú myú hku gǎrum shìngtáu, mǎdìq shàdáv lá ai Hpù nau ni hpeq mùng nàq chyíng wa chyéjú dúm ai lam mǎtsing māsàt dat gàq ai rái.

Ndai làika hpeq hkàp mǎri htí lá ai Hpù nau ni yàwng mùng jèt ai **Dimokresi** aq nàm chyím hpeq tềng shà chye ná hkáwn hkráng wà lù na hpeq myít mǎdà lèt díp shăprawq dat gàq ai rái.

Rev. Lǎhpài Zàu Tú Māsàt Hpàqjí Sàwk Gíndai
